2025 Uluslararası Booker Ödülü Finalisti

SOLVEJ BALLE

HACİM HESABI ÜZERİNE

I. CİLT

Çeviren: Leyla Tamer

SOLVEJ BALLE

HACİM HESABI

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

2. basım

Tara Selter gizemli bir şekilde zamanın dışına savruldu...

Artık her sabah aynı güne; on sekiz kasıma uyanıyor. On dokuz kasıma uyanma umudunu yitirirken on yedi kasımı da dün gibi hatırlamaktan gitgide uzaklaşıyor. Artık uyandığı günü avucunun içi gibi biliyor: Yağmur ne zaman bastıracak, güneş ne zaman açacak, bahçe çiti boyunca yürüyen komşu köşeyi ne an dönecek, kocası elinde torbalarla kapıdan ne zaman girecek... Fakat zaman akarken içine düştüğü bu uçurumda yapayalnız. Etrafındaki herkes –çok sevdiği kocası dahil– bugünü ilk ve son kez yaşıyor. Kimse yaşadığı farklı on sekiz kasımları hatırlamıyor ve anlattığında ona inanmakta zorlanıyorlar. Tara 365. on sekiz kasımına yaklaşırken çaresizce, bu hapishaneden kurtulmanın yollarını arıyor.

Solvej Balle, Uluslararası Booker Ödülü finalistleri arasında yer alan, dünyada kapladığımız yer üzerine felsefi bir soruşturma niteliğindeki romanının ilk cildiyle zamana ve onun talihsiz tutsaklarının başına gelenlere dair büyülü ve heyecan verici bir hikâye dokuyor.

"En iyi romanlar alan açanlardır. Solvej Balle zaman içinde bir alan açtı ve bu kesinlikle, kesinlikle muhteşem. Olağanüstü bir kitap." –Karl Ove Knausgaard

"Solvej Balle en incelikli, en etkileyici detayları mucizevi bir biçimde tekrarda bulan muazzam bir yazar. *Hacim Hesabı Üzerine* şimdiye kadar okuduklarınıza benzemeyen, bambaşka bir kitap." –Hernan Diaz

"Dil, insan ilişkileri ve zaman üzerine sorular eşliğinde sarsıcı bir keşif yolculuğu." –*The New Yorker*

214.00

Genel Yayın: 6360

SOLVEJ BALLE

Solvej Balle 1962 yılında Sønderjylland'da doğdu. 1970-1990 yılları arasında Fransa, Avusturya, ABD ve Kanada'da yaşadı. Kopenhag Üniversitesi'nde edebiyat ve felsefe okudu. İlk romanı *Lyrefugl* 1986'da yayımlandı, bunu 1993'te öykü kitabı *Ifølge loven* izledi. 1998'de şiirlerinden oluşan *Eller*, 2005'te sanat teorisi üzerine yazılarını içeren *Det umuliges kunst* ve 2008'de anılarına ve eleştiri yazılarına yer verdiği *Frydendal – og andre gidsler* okurlarla buluştu. Yedi ciltten oluşan *Hacim Hesabı Üzerine*'nin ilk üç cildi Nordik Birliği Edebiyat Ödülü'nü kazandı, ilk cilt Uluslararası Booker Ödülü'nün finalistleri arasında yer aldı. Roman türünün olasılıklarını genişleten ve Solvej Balle'yi Danimarka'nın edebiyata armağan ettiği en önemli yazarlardan biri kılan *Hacim Hesabı Üzerine* serisi yirmi altı dile çevrildi ve okur ve eleştirmenlerce dünya çapında övgüyle karşılandı.

LEYLA TAMER

Leyla Tamer 1974'te doğdu ve ilk ve ortaokulu İstanbul'da okudu. Kopenhag Üniversitesi Karşılaştırmalı Edebiyat Bölümü'nden mezun. Türkçeden Danca'ya çevirdiği kitaplar arasında Orhan Pamuk'un *Kırmızı Saçlı Kadın* adlı romanı ve Aslı Erdoğan'ın *Taş Bina* adlı öykü kitabı bulunmaktadır. Danimarkalı yazar Tove Ditlevsen'in otobiyografik roman serisi *Kopenhag Üçlemesi*'nin Türkçe çevirmenidir.

HACİM HESABI ÜZERİNE I. CİLT
SOLVEJ BALLE

ÖZGÜN ADI
Om Udregning af Rumfang, I

Copyright © Solvej Balle, 2020
Özgün adı Om udregning af rumfang I olan kitabın
bu çevirisi Copenhagen Literary Agency ApS, Copenhagen
ve Kalem Ajans aracılığıyla yayımlanmaktadır.

Bu kitap Danish Arts Foundation'ın
katkılarıyla yayımlanmıştır.

© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2023
SERTİFİKA NO: 40077

EDİTÖR
BAŞAK GÜNTEKİN

GÖRSEL YÖNETMEN
BİROL BAYRAM

REDAKSİYON
EZGİ ALKAN

DÜZELTİ
MUSTAFA AYDIN

GRAFİK TASARIM VE UYGULAMA
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

2. BASIM EKİM 2025, İSTANBUL

ISBN 978-625-384-122-5

BASKI
UMUT KAĞITÇILIK SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.
Keresteciler Sitesi Fatih Caddesi Yüksek Sokak No:11/1
Merter Güngören İstanbul
Tel. (0212) 637 04 11 Faks: (0212) 637 37 03
Sertifika No: 45162

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır.
Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında gerek metin, gerek görsel malzeme yayınevinden izin alınmadan hiçbir yolla çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İstiklal Caddesi, Meşelik Sokak No: 2/4 Beyoğlu 34433 İstanbul
Tel. (0212) 252 39 91 Faks (0212) 252 39 95
E-posta: info@iskultur.com.tr
www.iskultur.com.tr

ÇAĞDAŞ DÜNYA EDEBİYATI DİZİSİ - 27

HACİM HESABI ÜZERİNE

I. CİLT

SOLVEJ BALLE

Danca aslından çeviren:

Leyla Tamer

Roman

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

#121

Evde biri var. Yukarıdaki odada hareket ettiğinde sesi duyuluyor. Yataktan kalktığında veya merdivenden inip mutfağa girdiğinde. Çaydanlığa su doldurduğunda su boruları uğulduyor. Çaydanlığın ocağa konduğunda çıkardığı metalik bir ses, altı açıldığında gaz düğmesinden gelen hafif bir tıkırtı var. Sonra su kaynama noktasına varıncaya kadar bir duraklama oluyor. Önce birinci, ardından ikinci kaşık çay paketten alınıp demliğe koyulduğunda çıkan çay paketi hışırtıları ve çayın üstüne dökülen su sesi var ama bunlar sadece mutfaktayken duyulabilecek sesler. Kapısı mutfak masasının köşesine çarptığından buzdolabının açıldığını duyabiliyorum. Sonra çay demlenirken yine bir duraklama oluyor, ardından fincan takımının raftan alınırken çıkardığı tıngırtıyı duyuyorum. Çayın fincana dökülüşünü duymasam da fincanı içeri götürdüğünde mutfak ile salon arasında dolaşan ayak seslerini duyabiliyorum. İsmi Thomas Selter. Ev Kuzey Fransa'da, Clairon-sous-Bois şehri civarında iki katlı, taş bir ev. Bahçeyle odun yığınına bakan en arka odaya pek girilmiyor.

Günlerden on sekiz kasım. Bu fikre alıştım. Seslere, sabahların gri ışığına ve çok geçmeden bahçeye yağmaya başlayacak yağmura da. Farklı yerlerden gelen ayak seslerine ve açılıp kapanan kapılara alıştım. Thomas'ın salondan mutfağa gidip fincanı mutfak masasına bıraktığını ve az sonra antreye geçtiğini duyuyorum. Paltosunu askılıktan aldığını, şemsiyesini düşürüp yerden kaldırdığını duyuyorum.

Thomas kasım yağmurunun altına girer girmez evi sessizlik kaplıyor. Sessizlik sadece kendi çıkardığım seslerle, bir de dışarıdaki yağmurun hafif tıkırtısıyla bölünüyor. Kalemin kâğıt üstünde çıkardığı sesle, masadan kalkmak için geriye ittiğim sandalyenin yere sürtme sesi var. Yürüdüğümde ayak seslerim, koridor kapısını açtığımda kapı kolundan gelen çok hafif bir gıcırtı var.

Thomas dışarıdayken genellikle evde dolaşıyorum. Tuvalete giriyorum, mutfaktan su alıyorum ama hemen sonra odaya geri dönüyorum. Kapıyı kapatıyor, biri bahçe yolundan içeriye bakarsa görünmeyeyim diye yatağa veya köşedeki sandalyeye oturuyorum.

Thomas ince plastikten iki alışveriş torbasıyla eve geldiğinde sesler geri geliyor. Kapıda dönen anahtarın, paspasa silinen ayakkabıların çıkardığı sesler. Aldıklarını yere koyduğunda torbaların çıkardığı hışırtı ve kapatılmış şemsiyeyi antredeki sandalyeye bırakırken çıkan ses. Hemen ardından kapının oradaki askılığa paltosunu astığını duyuyorum. Torbaları tezgâha koyup içindekileri yerleştirirken devamlı hışırdayan plastiği duyuyorum. Buzdolabına peynir, erzak dolabına iki kutu konserve domates koyduğunu, tezgâha da bir paket çikolata bıraktığını duyuyorum. Torbaları boşalttıktan sonra buruşturup tezgâhın altındaki dolaba sokuşturuyor. Dolap kapısını kapattıktan sonra hışırdamaya devam etmeleri için onları orada bırakıyor.

Gün boyunca yukarıdaki ofiste duyuyorum onu. Yere sürten ofis sandalyesini, yazıcıdan etiket ve mektup çıktısı aldığını duyuyorum. Merdivenlerde ayak seslerini, sonra Thomas paketleri ve mektupları antrede yere bıraktığında tahta döşemeden gelen hafif küt sesini duyuyorum. Mutfakta, salonda olduğunu duyuyorum. Tekrar merdivenlerden çıktığında bir elin veya kolun duvara sürten sesini, banyoya

girdiğini, sonra da tuvaletten gelen ve sadece ayakta çiş yapan birinin çıkarabileceği sesi duyuyorum.

Az sonra tekrar merdivenlerde, antrede duyuyorum onu. Çok geçmeden salona giriyor, yola bakan pencerenin yanındaki koltuğa oturuyor. Bekleyiş süresini okumakla ya da kasım yağmurunu seyretmekle geçiriyor.

Beni bekliyor. İsmim Tara Selter. Bahçeye ve odun yığınına bakan en arka odada oturuyorum. Tarih on sekiz kasım. Her akşam on sekiz kasımda misafir odasındaki yatağa giriyor, her sabah yine on sekiz kasımda uyanıyorum. Artık ne on dokuz kasımda uyanmayı bekliyorum ne de on yedi kasımı sanki dünmüş gibi hatırlayabiliyorum.

Pencereyi açıp az sonra bahçede toplanacak kuşlara birkaç parça ekmek atıyorum. Yağmur durduğunda geliyorlar. Önce elma ağacındaki son elmaları ya da dışarıya attığım ekmeği gagalamaya girişen karatavuklar, az sonra da tek bir narbülbülü. Hemen ardından bir uzunkuyruk geliyor, daha sonra da karatavukların çabucak kovaladığı birkaç büyük baştankara. Çok geçmeden yağmur tekrar başlıyor. Karatavuklar yemeye bir süre daha devam etseler de yağmur hızlanınca uçup çalıların içine sığınıyorlar.

Thomas salondaki şömineyi yaktı. Bahçedeki kulübeden odun getirdi. Evin kısa zamanda ısındığını hissediyorum. Antreden ve salondan gelen sesleri duydum fakat Thomas şu anda oturup kitap okuduğundan duyduğum sadece, yağmurun sesi içinde çabucak kaybolan bir fısıltı gibi kâğıt üzerinde gidip gelen kalemin sesi.

Günleri sayarken bir hata yapmadıysam bugün on sekiz kasım #121. Günlerin kaydını tutuyorum. Evdeki seslerin de. Etraf sessiz olduğunda hiçbir şey yapmıyorum. Uzanıp

yatakta biraz dinleniyor veya kitap okuyor ama hiç ses çıkarmıyorum. Yani neredeyse hiç. Nefes alıyorum. Kalkıp yavaşça odada dolaşıyorum. Beni sesler yönlendiriyor. Yatağa oturuyorum veya pencere yanındaki masaya bitişik duran sandalyeyi çekiyorum.

Öğleden sonra belirli bir vakitte Thomas, salonda müzik dinliyor. Önce koridora sonra mutfağa geçtiğini duyuyorum. Çaydanlığı ocağa koyuşunu ve müziği açmak için salona dönerken çıkardığı ayak seslerini duyuyorum. Yakında havanın açacağını o zaman anlıyorum. Bulutlar dağılacak, bir parça da olsa güneş açacak.

Genellikle müzik başlar başlamaz dışarı çıkmak için hazırlanmaya başlıyorum. Kalkıp mantomu ve çizmelerimi giyiyorum. Kapının yanında bekliyorum. Bir süre sonra müziğin sesi öylesine yükseliyor ki kimse duymadan evden çıkabiliyorum zira salondan yükselen notalar açılan kapıların, adımlarımın ve tekrar kapanan kapıların çıkardığı sesi gizliyor.

Bahçeye açılan kapıdan çıkıyorum. Çantamı omzuma atıp yavaşça misafir odasının kapısını açıyor, antreye giriyor ve kapıyı arkamdan kapatıyorum. Yerde üç tane epeyce büyük zarf ve kahverengi kartondan dört kutu duruyor. Üzerlerinde ismimiz yazılı: T. & T. Selter. Bu biziz. Antika kitap alıp satıyoruz, özellikle 1700'lü yıllardan kalma resimli eserler. Kitapları müzayedelerde bulup özel koleksiyonculardan veya başka kitapçılardan alıyoruz, ismimizi taşıyan kahverengi paketlere koyup sattığımız müşterilere yolluyoruz. Ses çıkarmadan yerdeki paketlerin yanından geçiyor, kapıyı açıp dışarı çıkıyorum. Şemsiyeye ihtiyacım yok. Yağmur hâlâ biraz çiseliyor ama kısa süre içinde tamamen duracak. Bahçe kapısına giden yolu izleyeceğime sola dönüyorum, ev boyunca yürüyüp kulübenin önünden geçiyor ve bahçenin evden gözükmeyen bir köşesine doğru ilerliyorum. Pırasa ve iki sıra

pazı diktiğimiz sebze bahçesini geçtiğimde çalı çit arasında bir açıklığa geliyor, oradan geçip yola çıkıyorum. Bir an arkama dönüp bakıyorum. Bacanın üstünde dönüp duran belli belirsiz dumanı görüyor, müziği hafif de olsa duyuyor ama hemen devam ediyorum. Birkaç adım sonra artık ne müziği ne de yağmuru duyuyorum çünkü yağmur dindi, müzik de geride kaldı. Tek duyduğum kaldırımda attığım adımlar, bir iki araba ve birkaç sokak ilerideki okuldan gelen çocukların boğuk sesi.

Kısa süre sonra yağmurun dindiğini gören Thomas müziği kapatıyor. Paltosunu giyip yerden mektupları ve paketleri alıyor. Saat 15.24'te evden ayrılıyor. Mektupları ve paketleri taşıyor. T. & T. Selter. Bu biziz. Ama aramıza zaman girdi. İkimiz de dar yollardan geçerek şehre iniyor veya eve geri dönüyoruz. Dışarıdayız, yağmurun dindiği bu süre içinde dolaşıyor ama aynı yollardan geçmiyoruz. Yolda benimle karşılaşmayı beklemiyor, karşılaşmayacak da. Ben başka bir yol biliyor, o eve döndüğünde yine bahçeye bakan odada oturuyorum.

Bir şey lazım olduğunda birkaç sokak ötedeki küçük süpermarkete gidiyorum. Aceleci davranmıyor, genellikle uzun yoldan eve dönüyorum. Bahçeden girip arka kapıya varan yolu takip ettikten sonra kilidi açıyorum. Ev sessiz. Thomas dışarıda ve artık yağmur yağmıyor. Şu anda şehre doğru ilerliyor, paketleri teslim ettiğinde güneş açmış olacak. Ormandan geçip ırmağın yanına inecek, evde onu bekleyen biri veya acele işleri olmadığından ancak akşamüstü geç vakitte, yağmur tekrar başladığında geri dönecek.

Döndüğümde eşyalarımı genellikle misafir odasına koyuyorum. Mantomu sandalyenin arkasına asıyor, çizmelerimi çıkarıp mutfağa gidiyorum. Eviyenin yanında bir fincan duruyor, ocaktaki çaydanlık da hâlâ ılık. Evin içinde Tho-

mas'ın izlerini takip ediyorum. Merdivenlerden çıkıp ofise giriyorum. Masanın üstünde kitaplar ve dağınık kâğıt yığınları var. Raflarda, yerdeki kutularda kitaplar var. Kutulardan biri, Thomas içinde bir şeyler arayıp kapatmadan bıraktığı için açık duruyor. Ofisin yanındaki yatak odasında, biri daha yeni uyanmış fakat yatağın sadece bir tarafı kullanılmış gibi bir görüntü var.

Thomas dönmeden evvel evde bir buçuk saatlik bir vaktim var. Banyo yapmaya, lavaboda biraz çamaşır yıkamaya veya kütüphaneden kitap alıp pencere kenarındaki koltuklarda oturmaya yetecek kadar.

Vaktimi salonda geçiriyorsam hava kararmaya başlayıncaya kadar genellikle ya müzik dinliyor ya da kitap okuyorum ama bugün burada, bahçeyle odun yığınına bakan odadayım. Thomas'ın askılıktan paltosunu alıp evden çıktığını duydum. Antrenin kapısını açtım, paketler yerden kaybolmuş. Pencerenin yanındaki masaya geçip oturuyorum. Günlerden on sekiz kasım. Bu fikre alışmaya başlıyorum.

On yedi kasım sabahında evin kapısında Thomas'la vedalaştım. Sekize çeyrek kala taksi evin önündeki yolda bekliyordu ve Clairon-sous-Bois'dan hareket eden 08.17 trenine yetiştim. 18. yüzyıldan kalma resimli eserlerin satıldığı yıllık müzayedeye katılmak için Bordeaux'ya doğru yola çıktım. Gökyüzü gri, hava nemliydi ama yağmur yağmıyordu.

Clairon'daki istasyondan Lille-Flandres'a geçtim, Lille-Europe'ta aktarma yaptım, sonra Paris'e devam edip orada da Bordeaux'ya geçmek için tren değiştirdim. Bordeaux'daki istasyona vardığımda saat neredeyse iki olmuştu; istasyonun önündeki yol çalışmaları, bariyerler, levhalar ve kapatılmış geçitler bir an kafamı karıştırsa da yolu bulup müzayedenin yapılacağı sergi salonuna başlamasına birkaç dakika kala ucu ucuna va-

rabildim. Kayıt yaptırdıktan sonra bana günün programını ve üzerinde *7ème Salon Lumières*, altında ismim, onun altında da şirketin ismi yani *T. & T. Selter* yazan bir işaret kartı verdiler.

Resimli eserlerin satıldığı esas müzayede saat üçte başlayacaktı, ben de tam zamanında gelmiştim. Birkaç açık artırma yapılmıştı bile ve programda gördüğüme göre bu sene de konuşmalarla paneller vardı ama hiçbirine katılmayı planlamıyordum.

İçeri girdiğimde duraksadım, kapalı kapılarla geride bırakılmış boş kahve fincanlarının devam eden bir konferansı işaret ettiği sahne kafamı karıştırmıştı, ta ki müzayede salonunu ve birçok sahafın her zamanki gibi kitaplar, bilimsel illüstrasyonlar sergilediği bitişikteki sergi salonunu gösteren tabela ve okları buluncaya dek. Müzayededе hangi eserlere teklif vereceğimi hemen hemen kestirmiştim, içlerinden en önemlilerini gözden geçirdikten sonra salonda biraz dolaştım. Tanıdığım birçok sahafla selamlaştım ve saat üçten biraz evvel, konferans odalarından çıkan insanlarla dolmaya başlayan müzayede salonuna gidip yerime oturdum.

Müzayededе on iki eser satın almayı başardım. Bizden halihazırda talep edilmiş beş eser ve makul fiyata satabileceğimizi düşündüğüm yedi eser daha. Çoğunlukla uygun fiyatlı kitaplar alıp satıyor, çoğu Avrupa'dan farklı türden koleksiyoncularla çalışıyoruz ama dünyanın başka yerlerinden de birkaç müşterimiz var. Genellikle müzayedelere ben katılıyor, sahaflara ben gidiyorum, Thomas ise kayıtları tutmaktan ve kitapları postalamaktan sorumlu. Başlangıçta her şeyi beraber yapıyorduk ama zamanla işleri aramızda bu şekilde bölüştük. Seyahat etme kısmı neden bana düştü bilmiyorum. Belki seyahat etmekten sıkılmadığımdan ve belki kısa sürede kitaplara dair bir içgüdü, kâğıdın dokusuna karşı hassasiyet, kaliteli basımı, güzel ciltlemeyi seçebilme yeteneği geliştirdiğimden.

Nasıl olduğunu bilmiyorum ama neredeyse fiziksel bir şey, üstünde yürümeye değer mi diye yaprakları test eden bir tırtıl veya ağaç kabuğunda dolaşan böcekleri dinleyen bir kuş gibi. Bu bir detaydan ibaret olabiliyor: Sayfaları çevirirken çıkan ses, harflerin uyandırdığı his, baskının derinliği, illüstrasyonlardaki renk doygunluğu, baskıdaki ayrıntıların keskinliği, kenarların renk tonu; karar vermeme neden olan etken nedir bilmiyorum çünkü hangi eserlerin ilgimi çektiğini çoğunlukla önceden bilsem de onu satın almak isteyip istemediğime ancak kitabı elimde tuttuğum zaman karar verebiliyorum.

Müzayededen sonra sahafların bulunduğu salona geri döndüm ve ayırttığım birkaç kitabın ücretini ödedim, aradığım altı kitabın yanı sıra daha önce görmediğim bir iki tane daha buldum. En ağır ve en değerli kitapları genellikle doğrudan Clairon-Sous-Bois'ya göndertiyorum ama aldıklarımın arasında çantama koyup yanımda götürdüğüm kitaplar da oluyor çoğu kez. Bu sefer yanıma, ilk kez rastladığım, kuş ötüşlerinin ses tonlarına göre sıralandığı bir cep ansiklopedisi, Harcard'ın hayvan anatomisi üzerine olan başvuru kitabının ikinci baskısı ve düzenli müşterilerimizden birinin arkadaşına hediye etmek istediği, bizim de bulacağımıza söz verdiğimiz Boisot'nun meşhur örümcek kitabı, *Atlas des Araignées*'nin [Örümcekler Atlası] yeniye yakın bir nüshasını aldım.

Kasımın on yedisinde, akşamüstü, Paris'e giden trene bindim ve gece geç saatte şehirdeyken hep kaldığımız Hôtel du Lison'a vardım. Hôtel du Lison, beraber iş yaptığımız birçok sahafla beraber yakın arkadaşımız Philip Maurel'in antika paralar sattığı dükkânının bulunduğu Almageste Sokağı'nın hemen köşesinde. Sonraki iki gün için programım –şirketimiz için kitap satın alıp Philip'le görüşmek dışında– Clichy'deki araştırma kütüphanesini yani *Bibliothèque 18*'i ziyaret etmekti. Orada 18. yüzyıl baskı tekniklerinde şimdiye kadar gözden kaçan birtakım varyasyonlar üzerine bir makale yaz-

mış olan Nami Charet isimli kütüphaneciyle ertesi gün yani on dokuz kasımda buluşmak üzere randevulaşmıştık. Gravürcülerin alet ve çalışma yöntemlerinde fark etmiş olduğu bazı değişiklikler, o dönemin sonunda yapılan illüstrasyonları çok kesin bir şekilde tarihlendirmeye yaramış, illüstrasyonların yapılış tarihleri ile kitapların yayımlanma tarihleri arasındaki uyumsuzluklara ışık tutmuştu.

Otele vardığımda Thomas'ı aradım. Uzun uzadıya konuşmadık. O gün müzayededе bulduğum eserlerden bahsettim, önümüzdeki günlerde alınacaklar listesine eklemek istediği başka başlıklar var mı diye sordum. Aramaya değer birkaç kitap gelmişti aklına, ayrıca Almageste'in bir yan sokağı olan Renart'daki iki meslektaşımıza bir iki kitap ayırtmıştı, gidip onları incelememi, iyi durumdaysalar satın almamı istedi. Kitapları listeme ekleyip ertesi gün bakmaya gideceğime söz verdim. İki üç kere iyi geceler diyerek konuşmayı bitirmeden evvel, galiba biraz daha müzayededen, biraz da kasım havasından bahsettik.

Beraber olmadığımız günler telefonda uzun uzun konuşmamaya çalışıyoruz. Aksi takdirde sadece kitapların durumu, basım tarihleri, illüstrasyonları, fiyatlandırmaları hakkında ayrıntılı bir konuşmaya dalacağımızdan değil, konuşmayı uzatmak aramızdaki mesafeyi daha da artıracağından. Basit ve pratik konuların dışına biraz olsun çıktığımızda konuşmamız kendiliğinden bir tür ses bağlantısına, yumuşak bir aşk mırıltısına dönüyor. Başlangıçta manalı ve tutarlı olan iletişimimiz birden değişip ne cümle ne malumat içeren kesik kesik söz ve seslerden oluşan bir değiştokuşa dönüşüyor: Aslında bağlantıyı koparmamayı amaçlayan bir değiştokuş bu fakat bunun yerine aramızdaki mesafeyi fazlasıyla açığa çıkarıyor. Böylece zamanla işi aramızda paylaşmayı, pratik konuların dışına çıkmamayı ve sadece gerekli olduğunda telefonda konuşmayı öğrendik.

Ben artık konuştuklarımızın ayrıntılarını unuttum ama on yedi kasımı dünmüş gibi hatırlayan Thomas, bulduğum kitapları ona heyecanla anlattığımı ve T. & T. Selter'in işi genişletip bilimsel tablolar, cetveller ve illüstrasyon alım satımına başlamasını önerdiğimi söyledi. Öncelikle bu önerimle ilgili pratikte karşılaşabileceğimiz problemleri konuşmuşuz, özellikle de Thomas'a düşecek olan nakliye işini. Ben bu fikri düşünmeye değer bulmuşum, o ise pek emin değilmiş.

Konuşmamızın geri kalanını hatırlamasam bile az sonra duşa girdiğimi, ardından odadaki yatağa oturup kitap listesine bir göz attığımı hatırlıyorum. Ayrıca yolculuk sonrası biraz yorgun olduğumu, telefonumun alarmını kurup soyunduktan sonra yattığımı hatırlıyorum.

T. & T. Selter'in bilimsel cetvel ve illüstrasyon alım satımına başlaması iyi bir fikir mi hâlâ bilmiyorum ama artık bu tür düşüncelerin bir mana ifade etmediğini biliyorum. Thomas'ın paketleri çoktan postaneye teslim ettiğini, nehre indiğini, eski su değirmeninin önünden ve ormanın içinden geçtiğini ve yakında eve döneceğini de biliyorum.

Yağmur bulutlarını dikkatle izliyorum. Zamanın dolduğunu bulutlar söylüyor bana. Işık yitiyor ve gökyüzünün laciverde döndüğünü görüyorum. Salonda kitap okuyorsam hava artık fazlasıyla karardığından okumayı bırakıyor ve misafir odasına çekilmeye hazırlanıyorum. Biraz oturup yağmuru dinliyorum ve hızlandığında anlıyorum ki Thomas yakında eve dönecek. Pencere kenarındaki koltuktan kalkıyorum. Mutfağa gidiyorum, yıkayıp mutfak havlusuyla iyice kuruladıktan sonra fincanımı raftaki yerine koyuyor ve buraya geliyorum. Salonu terk etmeden evvel radyatörü açmayı genelde akıl ediyorum. Şöminedeki korlar çoktan soğudu ve Thomas eve yağmurdan sırılsıklam dönecek.

Ama bugün salonda oturmuyorum. Misafir odasındaki masada oturuyorum ve şimdi yağmur bulutları bir kez daha toplanıyor. Dışarıya, bahçeye ve elma ağacına bakıyorum. Ben burada otururken çimlerin üstüne bir iki meyve düşüyor, hafif bir rüzgârın silkelediği sonbahar yaprakları neredeyse kurudu fakat ağaç çok geçmeden yağmurla yeniden ıslanacak. Loş ışıkta hızla uçuşan kuşları hâlâ seçebiliyorum. Yaklaşan yağmuru hissetmelerine rağmen çalıların içine tünemediler henüz.

Thomas'ın bahçeden geçmesini beklerken hava kararıyor. Önümdeki kâğıtta harfler belirsizleşiyor. Koridora açılan kapıyı kapatıp pencerenin yanından çekildim bile. Thomas'ın dönmesini beklerken genelde yatağa oturuyorum, bahçenin ardındaki yoldan önce bir sonra ikinci gölgenin yürüyerek geçeceğini biliyorum. İlk gölge komşumuza ait. İkincisi yağmurda yürüyen Thomas'a. Bu onu gördüğüm tek zaman: Çitin orada ıslak bir gölge. Günün geri kalan kısmında Thomas sadece diğer odalardan gelen seslerden ibaret.

Işığı ancak Thomas evin seslerine dönüştüğünde yakıyorum. Bahçe yolundaki adımlarını, kilitte dönen anahtarının sesini ve açılıp kapanan kapıyı duydum. Paspasta ayaklarını silişini, antredeki ışığı açtığında düğmeden gelen hafif tıklama sesini duydum. Kapının altından sızan ışığı görebiliyorum. Ben de masadaki lambayı yaktım. Benim ışığım bütün odayı kaplayıp kapının altından dışarıya sızsa bile, oradaki ışıkla görülmeyecek şekilde kaynaştığından antrede fark edilmiyor.

Tekrar pencerenin yanındaki masaya oturdum. Az sonra Thomas'ın merdivenlerde ve koridorda ayak seslerini duyuyorum yine. Onu mutfakta, antrede duyuyorum. Bahçeden pırasa, kulübeden de birkaç soğan almaya gittiğinde yola bakan kapıyı açıp dışarı çıktığını duyuyorum. Kapının yanında

duran yağmur çizmelerini giyişini, ev boyunca yürüdüğünü duyabiliyorum; sonra sesler kesiliyor. Ancak sebzeleriyle geri döndüğünde tekrar duyuyorum onu. Çorba için sebze doğrayışını duyuyorum. Ocaktaki tencerenin tıngırtısını, çorba piştiğinde, sandalyenin mutfak zeminine sürtüşünü. Bir süre sonra, Thomas lavaboda tabağını yıkarken, su borularından gelen sesi ve salona dönmeden evvel tabağı dolaba koyuşunu duyuyorum. Akşamı Jocelyn Miron'un *Lucid Investigations* [Açık Seçik Soruşturmalar] kitabını okuyarak geçiriyor ve antredeki ışığı söndürüp yukarı çıktığında saat on ikiye yaklaşıyor, ama buna daha vakit var, akşam yeni başladı. Thomas yukarıdaki yatak odasında üstünü değişiyor, bense hafızamda birbirine karışmaya başlayan çok sayıdaki kasım gününü hatırlamaya çalışıyorum. Hatırlanacak 121 gün var. Eğer hatırlayabilirsem.

Önce şunu söylemeli, ilk başta on sekiz kasım öyle olağandışı bir gün değildi. Saat yedi buçuk civarı otel odamda uyandım, yarım saat sonra da kahvaltı etmek için aşağı indim. Gün boyunca Almageste civarındaki çeşit çeşit sahafı ziyaret ettim, yol üstünde Philip Maurel'in 31 numaradaki dükkânına da uğradım. Daha evvel tanışmadığım yeni asistanı, Philip'in öğleden sonra geç vakitte döneceğini söyledi, ben de saat beşe doğru tekrar uğrarım dedim. Thomas'la şehre beraber geldiğimiz zamanlarda alışveriş yaptığımız sahaflardan bazılarına uğradım ve aradıklarımın çoğunu buldum. Bir müşterinin birkaç kere talep ettiği ve Thomas'ın nerede satıldığını bildiği *Histoire des Eaux Potables*'ın [İçme Suyunun Tarihçesi] bir nüshasına bakmak için Renart Sokağı'nda bir yere gittim. Baskısı gayet güzeldi. Ertesi gün yanımda Clairon-sous-Bois'ya götürebilmek için kitabı hemen satın alıp çantama koydum ki Thomas sabırsızlıkla bekleyen müşterimize paketi bir an önce gönderebilsin. Aynı sahafta birkaç şey daha bulup Clairon'a yollamalarını rica ettim, başka bir yerde ise Thornton'un *The Heavenly Bodies* [Gök-

cisimleri] kitabının içinde 1767 tarihli iki küçük şemanın da bulunduğu, iyi durumdaki bir baskısını buldum.

Saat beşten biraz evvel yine Philip Maurel'in merdivenlerinden indim. Onu altı ay kadar ya da daha fazla zamandır görmemiştim; Philip ara sıra gelen müşterilerle ilgilenip telefona cevap verirken dükkânın ön kısmındaki büyük yazı masasında oturup uzun uzun konuştuk. Biz taşınalı neredeyse iki sene olmasına rağmen hâlâ ziyaret etmediği Clairon-sous-Bois'daki evi anlattım ona. Aşktan, bahçedeki elma ağacından, pırasa ve pazıdan bahsettim. Sonbahardaki selleri, zaman zaman yatağından taşan nehri, artık bizi geçindirmeyi başaran şirketimizi, on sekizinci yüzyılın resimli eserlerine artan ilgiyi, müzayedeyi ve satın aldıklarımı anlattım. Philip ise Almageste Sokağı'ndaki hayattan, o gün daha evvelden dükkânda karşılaştığım yeni kız arkadaşı Marie'den, bu sonbaharın siyasi kargaşalarından ve onun da dükkânı sayesinde fark ettiği, nadir olsun ya da olmasın geçmişten kalma eşyalara gösterilen büyük ilgiden bahsetti.

Philip'in uzmanlık alanı olan Roma İmparatorluğu'ndan kalma sikkelerin –genç yaşta bu işe girip dükkânını açtığında arkadaşlarının çoğu için alay konusu olsa da– son senelerde ne kadar kârlı bir ilgi odağı olduğu kanıtlandı. Düzenli bir müşterisinin birçok kere onu evine yemeğe davet ettiğini, kendini birdenbire imparatorların darphane buyrukları, sikke basımının teknik ayrıntıları veya Beyaz Rusya'da keşfedilen bazı açılardan şüpheli antik paralar hakkında bilgi edinmek isteyen, sırf yaşlı beylerden de değil, genç erkek ve kadınlardan da oluşan bir topluluğun içinde bulduğunu şaşkınlıkla anlattı. Sikke koleksiyonlarını göstermek için misafirlerini birdenbire koca Paris apartmanlarının öbür ucuna sürükleyen ev sahiplerinden, misafirlerinse bu garip meraklı şaşkınlık ve mahcubiyetle değil de büyük bir coşkuyla karşılayıp ev sahibinin koleksiyonuna kattığı son parçaları dik-

katle, kuvvetli büyüteçlerle gözden geçirdiklerinden bahsetti. Philip kendi mütevazı tutkusunun böylesi bir merak görmesini epey hayretle karşıladığını itiraf etti. Uzak bir geçmişten kalan bu madeni amblemlerin koleksiyoncular arasında yeni bir akım oluşturduğu söylenemese de onlarda bir tutku, gittikçe artan bir ilgi uyandırdıklarını gözlemler olmuştu.

Geçmişten gelen bu ganimetlere gösterilen rağbet üzerine biraz fikir yürüttük, sonra Philip'e yeni aldığım *İçme Suyunun Tarihçesi*'ni gösterdim. Müşterinin bu eseri ele geçirme konusundaki hırsından bahsedip, böyle bir kitabı satın almanın sebeplerine akıl erdirmeye çalıştık. İçme suyunun tarihçesini anlatan iki yüz senelik bir kitabı kim satın almak ister? Bir tür koleksiyoncu elbette ama koleksiyonun nelerden ibaret olduğunu ve kitabın diğer objelerle nasıl bir bağlantı oluşturduğunu tahmin etmek zor. İsmi, adresi ve birkaç hafta evvel kitabı sormak için üçüncü kez aradığında duyduğum sesinden başka adama dair hiçbir bilgim yoktu. Orta yaşlı olduğunu varsayıyor, hangileri olduğunu hatırlamasam da daha önce bizden iki üç kitap aldığını biliyordum.

Geçmişin hazinelerine yönelmiş bu burjuva ilgiden bahsederken ironik ve mesafeli bir tavır aldığımızı hâlâ hatırlıyorum. Her ne kadar ikimizi de etkisi altına almış da olsa bu nostaljinin, tarih sevdasının ya da adına başka ne deniyorsa onun yaygınlaşması ikimizde de hafif bir şaşkınlık uyandırmıştı. Görünüşe göre gittikçe daha fazla insanla paylaştığımız bu garip merakımızdan dolayı neredeyse özür dileme ihtiyacı duyuyorduk. Hiç olmazsa biz bunu bir geçim kapısı yapmıştık. Sadece hobi veya geçici bir akımın tesiri değil, işimizdi bu bizim. T. & T. Selter ve Maurel Numismatique şirketlerinin idaresinden sorumluyduk ve içimizdeki nostaljiyle müşterilerimize göre daha pragmatik bir ilişkimiz olduğuna inanıyorduk herhalde.

Neyse ki konuşmamızın ortasında Philip'in kız arkadaşı Marie geldi. Philip bizi tanıştırdıktan sonra üzerine konuştuklarımızdan ve o gün daha evvelki karşılaşmamızdan söz ettik biraz. Az sonra Philip yakındaki bir dükkândan yemek ve iki şişe şarap almak için çıktığında Marie tezgâha bir sandalye daha çekip oturdu.

Kasımın ilk soğuk akşamlarından biriydi. Sabahleyin biraz yağmur yağmıştı ve ara sıra açan güneşe rağmen günün geriye kalan kısmında hava kapalıydı, dükkân da artık iyiden iyiye soğumaya başlamıştı. Philip'in dükkânı ilk açtığı senelerde bir süre gecelediği, küçük de bir mutfağı olan arka odada eski bir gaz sobası duruyordu. Marie'yle bu sobayı yakmayı denemeye karar verdik. Marie, üstündeki toz tabakasını sildikten sonra yanında duran büyük, mavi gaz silindirini zorlukla sobanın içine yerleştirdik ve ağır cihazı dükkâna, tezgâhın yanına itmeyi başardık. Mutfaktaki çekmecede bulduğumuz kibritle sobayı yaktık, Philip geri döndüğünde dükkân ısınmıştı bile. Tezgâha oturup birkaç saat boyunca yemek yiyip şarap içerek sohbet ettik.

O akşamdan aklımda en net kalan şey, Philip ile Marie'nin arasında oturmanın bana verdiği mutluluk. Aralarında öyle bir yakınlık vardı ki gözden kaçırmam mümkün değildi. Başka insanları dışlayan, yeni âşık olmuş bir çiftin devamlı bakışarak, dokunarak temas etme ihtiyaçlarından doğan ve sadece kendilerini kapsayan bir ilgi gösterisi değildi bu. Dışarıdaki kişinin kendini rahatsız edici bir unsur gibi hissetmesine neden olan, âşıkları bu yeni, narin bağlantıyla baş başa bırakma gereksinimi uyandıran hassas bir yakınlık da değildi. Marie ile Philip'in etrafını saran, bana beş sene önce Thomas ile tanıştığım zamanı hatırlatan bir huzurdu. Anlaşılmaz bir şeyi paylaştığınızı birdenbire hissetmek, onun, her şeyi basitleştiren o insanın var olduğuna şaşmak, aynı anda hem sakinleştirildiğini hem sarsıldığını hissetmek. Philip ile Marie'nin, hayatlarının

geriye kalan kısmını beraber geçirmeyi düşündükleri belliydi, bu kadar basitti ve bundan sonra geleceğin ne getireceğini beklemekten başka yapacak şey yoktu. Bu bağlamda benim ziyaretim doğal bir olaydı, birlikte yaşadıkları hayatın bileşenlerinden biriydim, bir tür meslektaş, Philip'in ilk gençlik yıllardaki arkadaşlarından biriyle evli bir dost. Ne bir engeldim, ne faydalı ne zahmetli ne düşman ne yardımcı ne alıcı ne de satıcıydım, paylaştıkları hayatın içinde bir hakikattim sadece.

O akşam konuştuklarımızın ayrıntılarını artık hatırlamasam da ortamı hatırlıyorum. Bir ara etrafında oturduğumuz, artık tezgâh olarak kullanılan eski, geniş, meşe ağacından yapılmış yazı masasının bir köşesine baktığımı hatırlıyorum. Ahşaptaki izleri ve tezgâhın üstünde tabak çanaklara yer açmak için kenara ittiğimiz şeffaf kutularda sergilenen sikkeleri hatırlıyorum. Odanın sıcaklığını ve gaz sobası kazamı da hatırlıyorum. Yemeğimizi yiyeli çok olmamıştı. Sandalyemi biraz geriye itmememe rağmen oda fazlasıyla sıcak gelmeye başladığından sobayı azıcık öteye çekmek için kalktım. Philip'in tabakları toplayıp bir şişe daha şarap açmak için arkadaki mutfaktan tirbuşon almaya gittiğini, benim de sıcak hakkında yorum yapıp cihazın yerini biraz değiştireceğimi söylediğimi hatırlıyorum. Marie yardım etmek için ayağa kalktığında ben sobanın üst kenarına elimi çoktan koymuş, onu oturduğumuz tezgâhtan uzağa sertçe itmiştim.

Bu arada cihaz iyice ısınmıştı tabii ve elimi koyduğum metalden kenarı kor gibiydi. Ağır sobanın yerinden oynamasıyla beraber elimde keskin, iğne batması gibi bir acı hissettim. Haykırdım, küfrettim herhalde. Acıdan bir an yerime mıhlandım, o arada Marie yetişip cihazı itmeyi başardı. Tabaklarımızı mutfağa götüren Philip elim için hemen bir kâse soğuk su getirdi, yanık ağrısını geçirmese bile akşamın geriye kalan kısmında elimi suyun içinde tutmaya devam ettim. O akşam olan tek sıra dışı şey buydu.

Saat on bire yaklaşırken otele geri döndüm, çok geçmeden de Thomas'a telefon ettim. Kendini Jocelyn Miron'un kitabına kaptırmıştı ve sesinden anladığım kadarıyla aramamı beklemiyordu. Onu kitabından alıkoyuyor muydum yoksa okumasına ara vermekten memnun muydu bilmiyorum ama bana kitabın ana temalarını ve Miron'un ana hatlarını çizdiği aydınlanmacı düşüncenin farklı dışavurumlarını açıkladığını hatırlıyorum. Kitabın biraz garip duran alt başlığını tartıştığımızı da hatırlıyorum: *Rises and Falls of Enlightenment Projects* [*Aydınlanma Projelerinde Yükseliş ve Çöküşler*], sonra da Philip Maurel'i ziyaretimi, kız arkadaşı Marie'yle aralarındaki bariz aşkı, imparatorluk sikkelerine artan ilgiyi ve Philip'in dükkânındaki soba yüzünden geçirdiğim ufak kazayı anlattığımı. Thomas, akşamüstü birkaç saatliğine dinmesine rağmen yağmurun neredeyse bütün gün devam ettiğini söyledi. Mektupları ve paketleri postaneye bırakmış, güneş açtığında ormandan geçip nehir boyunca yürümeye karar vermişti. Yağmurun durduğunu sanmış ve eski su değirmeninin oraya gitmişti ama eve dönerken sağanağa yakalanıp sırılsıklam olmuştu. Nehrin taşma riski üzerine konuştuğumuzu hatırlıyorum. Su seviyesine bakılırsa demişti Thomas, önümüzdeki günlerin hava raporu da doğru çıkarsa sel riskini bu seferlik atlatmış sayılırız. Konuştuklarımızın bütün ayrıntılarını anımsamıyorum ama o gün bulduğum eserler, fiyatlar ve teslimatlar hakkında rapor verdiğimden eminim, ayrıca ertesi gün, yani on dokuzu için Nami Charet ile *Bibliothèque 18*'de buluşmak da dahil olmak üzere, yaptığım planlar hakkında konuştuğumuzu biliyorum.

Hâlâ acıyan elimdeki yanık yüzünden konuşma esnasında bir iki kere yakındığımda, bu düşüncesiz davranışıma biraz güldük, çünkü Thomas'ın da ifade ettiği üzere, basit bir neden sonuç ilişkisini gözden kaçırdığım için geçirdiğim ilk kaza değildi bu. Yarayı soğuk tutmak için gidip biraz buz bulmamı tavsiye etti, ardından da galiba pek önemli olmayan birkaç laf ettik. Birimizin yine o bildik ses bağlantımıza,

aramızdaki mesafeyi açığa çıkaran mırıltıya geri döndüğümüzü belirttiğini hatırlıyorum, birkaç kere iyi geceler deyip konuşmaya son vermeden evvel de sanırım buz bulmak için hemen resepsiyona ineceğime dair Thomas'a söz verdim. Zaman bozulmadan önce bu onunla son konuşmamdı.

Yarım saat veya belki daha uzun bir süre uyuyamadım. Bir torba buz bulmuş, buzları yaranın üstüne koyup elime havlu sarmıştım. Hem ağrı hem de soğuk uyumama mâni oluyordu. Vücudumdaki garip huzursuzlukla yatakta dönüp durdum ama ya soğuktan ya yorgunluktan ya da başka her nedense ondan, yanık ağrısı yavaş yavaş arka plana kaydı, az sonra uykuya daldığımdaysa elimde eriyen buz küpleriyle dolu bir havlu, yazı masasının üstünde de ufak bir kitap yığını vardı: Kuş ötüşleri üzerine bir başvuru kitabı, bir örümcek atlası, gökcisimleri üzerine bir kitap, içme suyunun tarihçesi üzerine bir araştırma ve bir hayvan anatomisi ansiklopedisi. Yatağın yanındaki sandalyede alarmını sabah yedi buçuğa kurduğum telefonum duruyordu. Sandalyenin sırtında bir elbise, bir kazak ve naylon çoraplarım asılıydı, yerde kısa çizmelerim ve içinde yedek elbise, çorap, iç çamaşırı, cüzdan, anahtarlar, neredeyse boş su şişesi ve katlanmış şemsiye bulunan büyük omuz çantam duruyordu.

Çanta hâlâ yerde, kitaplar da misafir yatağının yanındaki masada duruyor. Artık otelde değil Clairon-sous-Bois'daki evimizde, bahçeye bakan odadayım. Vakit akşam ve günlerden hâlâ on sekiz kasım. Thomas salonda kitap okuyor, birazdan ışığı söndürüp kapılar kilitli mi diye baktıktan sonra merdivenlerden yukarı çıkacak. Yarın sabah uyandığında onun on sekiz kasımı unutulmuş olacak.

Bu, on sekiz kasımı 121. kez yaşayışım fakat elimdeki yanık hâlâ ince bir iz olarak belirgin. Başta kısa süre içinde su toplamaya başlayan şişkin bir yaraydı, sonra ince, uzun, kahverengi bir kabuğa dönüştü. Kabuk yavaş yavaş çözülüp

düştüğünde geriye, günden güne yavaşça küçülen, parlak, kırmızı bir iz kaldı. Artık hissedilmiyor ve birazdan ışığı söndürdüğümde görülmeyecek de.

#122

Seslerden anlıyorum. Aynı gün. Bir kez daha misafir odasında uyandım, Thomas da bir kez daha sabah rutinini uyguladı, su boruları uğuldadı, ocaktan ve buzdolabından sesler geldi. Birazdan Thomas dışarı çıkacak, ardından torbalarıyla geri dönecek ve o dışarıdayken ben mutfağa gidip bir paket bisküvi, kızarmış ekmek veya artık ne bulabilirsem onu yanıma alacağım çünkü erzakım bitmek üzere.

Kasım yağmuru için hazırlandığını duyuyorum. Anahtarlarını bulduğunda çıkan hafif şıngırtıyı, paltosunu askılıktan indirdiğinde duvar kâğıdına sürten kumaşın yumuşak hışırtısını.

Günleri saydım. Bu benim yüz yirmi ikinci on sekiz kasımım. On yedisinden çok uzaklaştım, on dokuzunu ise bir daha görebilecek miyim bilmiyorum. Fakat on sekizi tekrar tekrar gelip çatıyor. Gelip evi seslerle dolduruyor. Birinin çıkardığı seslerle. Evin içinde dolaşıyor, şimdi dışarı çıkıyor.

Yazmaya bu yüzden başladım. Onu evde duyabildiğim için. Zaman bozulduğu için. Kitaplıkta bir koli kâğıt bulduğum için. Hatırlamaya çalıştığım için. Zira kâğıt hatırlıyor. Cümlelerde belki şifa vardır.

Pencerenin yanına yerleştim. Ufak kâğıt yığınında evde birinin olduğu, içeride dolaştığında onu duyabildiğim yazılı. Beklediğini ve beklediği kişinin ben olduğunu yazmışım. Zamanın bozulduğunu yazmışım. Bu fikre alışmaya başlıyorum. Bu fikre alışmaya başladığımı yazmışım ve cümlelerde şifa olabileceğini. Belki.

Ama gün hâlâ aynı gün, biraz sonra mutfaktan yiyecek bir şeyler getirip tuvalette dişlerimi fırçalayacak, kapıyı kapatıp tekrar odaya geçtiğimde ise Thomas'ın torbalarla geri döndüğünü duyacağım. Torbaları boşalttığını, her şeyi yerine yerleştirdiğini duyacağım. Yukarıdaki ofiste, mutfakta, antrede dolandığını. Merdivenlerin orada duvara sürten bir elin veya kolun sesini, mektuplarla paketleri antrede yere bırakırken tahta döşemeden gelen hafif küt sesini duyacağım.

Bunu ilk kez kahvaltıda fark ettim. Saat yedi buçuğu biraz geçe Hôtel du Lison'daki odamda, yanımda ıslak bir havlu ve elimde artık pek de acımayan yanıkla uyanmıştım. Çabucak duş alıp aşağıya kahvaltıya indim. Kahve ısmarladım, açık büfeden bir şeyler seçtim, gazeteyi alıp masama döndüm ama manşete göz atar atmaz evvelki gün okuduğum gazetenin aynısı olduğunu anladım. Otel resepsiyonuna gidip bugünün gazetesini istediğimde elimdekinin zaten bugünün gazetesi olduğunu, bugünün on sekiz kasım, evvelki günün de on yedisi olduğunu söylediler. Haklı olduğumu bildiğim zaman bile bu tür ayrıntıları tartışmaya nadiren giriştiğimden evvelki günün gazetelerinden bir başkasını bulup masama geri döndüm ve kahvemi bitirdim.

Ancak otelin öteki müşterilerinden biri yere ekmek parçası düşürdüğünde endişelenmeye başladım. Bu tür hadiselerin dünyanın her yerindeki otellerde tekrar tekrar meydana geldiğini bilmediğimden değil ama bu müşteri evvelki gün de odanın aynı noktasında yere bir parça ekmek düşürmüştü. Beyaz ekmek dilimi evvelki gün düşürdüğüyle aynı büyüklükteydi, hem de aynı hızla, epey hafif bir parça olduğunu gösterecek şekilde az biraz süzülerek, yavaşça düşmüştü. Müşterinin hareketleri de aynıydı. Ekmeği yerden almak için aynı tereddütle eğildi, aldıktan sonra da görünüşe göre nereye koyacağını şaşırdı. Belli ki iki görgü kuralı arasında kararsız kalmıştı: Biri bozulmamış yiyecek atılmaz derken öbürü

de medeniyetin tepsilerinden, sepetlerinden veya tabaklarından düşen yiyecek çöp sayılır diyordu. Şimdi evvelki gün gördüğüme benzer bir hareketle, etrafı bakışlarıyla kolaçan ettikten sonra ekmeği gizlice çöpe atıp yerine bir kruvasan almaya karar verdi.

Bu tereddüt hareketini görür görmez bir tekrarın içinde bulunduğumu anladım. On sekiz kasımın bir daha, ardından bir daha ve yine yeniden geleceğini henüz bilmesem de bir yerlerde bir yanlışlık olduğunu biliyordum.

Derhal çıkıp en yakındaki büfedeki gazetelerin tarihini inceleyişim, bankamatikten para çektikten sonra iki farklı otele girip resepsiyondaki takvime göz atışım da aslında bu yanlışlıktan emin olamadığımdan değil, şaşkınlığımla baş edebilmek içindi sadece. Gazeteler, bankamatik fişi ve otel takvimleri tarihin on sekiz kasım olduğunu doğruluyordu. Hava da aynıydı. Kahvaltı ederken yağmur yağmış ama bulutlar şimdi dağılmıştı. Islak sokaklarda yürüyor, açılan ilk dükkânlara bakıyordum. Bulutlu, güneşin sadece ara sıra açtığı serin bir gün olacaktı.

Otele döndüğümde Thomas'a telefon ettim. Bahane olarak Nami Charet ile Clichy'de *Bibliothèque 18*'deki randevumun saatini unuttuğumu söylediğimde, bugünün Thomas için de on sekiz kasım olduğunu anladım. Randevum on dokuzundaydı. "*Yarın* sabah on birde," demesiyle günün Thomas için yılın ilk ve tek on sekiz kasımı olduğu belirginleşti; yeni açılmış, neredeyse kullanılmamış bir gün. On yedi kasımdan sonra gelen, eve dönmeyi planladığım on dokuzundan evvelki gün.

Kısa konuşmamız, geçen akşam ona günüm hakkında anlattığım her şeyin silinmiş olduğunu çabucak açığa çıkardı. Kendi geçirdiği yağmurlu kasım gününü de hatırlamıyordu. Mektup veya paket yollamak için postaneye gittiğini sanmı-

yordu. Nehrin kıyısına falan inmemiş, sağanak yağmurda falan ıslanmamıştı, ayrıca on sekizinin akşamında telefonla konuştuğumuzu hatırlamıyordu. Benim Philip Maurel ziyaretime dair hafızasında hiçbir bilgi yoktu; ne Marie ne gaz sobası ne yanık ne de buz küpleri diye bir şey vardı. *İçme Suları* veya *Gökcisimleri* hakkında bilgiler, Jocelyn Miron'un çizdiği temel hatlar hakkında sohbetimiz de yoktu. Yalnızca ondan evvelki konuşmamız vardı. Önceki akşamdan kalan. On yedisinden.

Sonrasında sırtımı duvara verip dağınık yatakta, yanımda telefonumla oturdum. Havadan sudan bahseder gibi sormuştum. Onu tedirgin etmek istemiyordum, sadece yalnız olup olmadığını bilmek istiyordum, ki öyleydim. Bu Thomas'ın ilk on sekiz kasımıydı.

Kitapları belki on beş dakika ya da yarım saat sonra fark ettim. Ufak küme küçülmüştü. On sekiz kasımın kitaplarıydı eksik olanlar. Masada duranlar on yedisinde aldığım kitaplardı: *Örümcekler Atlası, Hayvan Anatomisi* ve *Doğadaki Kuşlarının Müziği*. Fakat *İçme Suyunun Tarihçesi* ve *Gökcisimleri* yok olmuştu.

Yarım saat sonra çıkıp kitapları satın aldığım iki sahafa gittim. Biri henüz açılmamıştı ama birkaç dakika sonra ötekinin kapısından girdiğimde Thornton'un *Gökcisimleri*'nin tezgâhın arkasındaki kitaplıkta, önceki gün kitapçının bulduğu yerde durduğunu fark ettim. Müzayedelerde ve Renart Sokağı'ndaki dükkânında birçok kez karşılaştığım kitapçı ne önceki gün dükkânına geldiğimi ne de kitabı bana zaten satmış olduğunu hatırlıyordu. Kitabı tekrar satın aldım, acelem olduğu için özür diledim, artık açık olan öbür sahafa geri dönüp Thomas'ın ayırttığı *İçme Suyunun Tarihçesi*'ni sordum. Hemen kitabı bulup daha evvel konuştuğunu söylediği Thomas'ın hatırını sordu. Kullandığı kelime *dün*dü. Ardından, bir önceki gün de bana gösterdiği, zaten görüp satın aldığım

ve Clairon'a yollamalarını rica ettiğim üç kitaptan daha bahsetti. Bu sefer onları satın almadan *İçme Suyunun Tarihçesi*'nin parasını ödedim ve kitabı çantama, Thornton'un *Gökcisimleri*'nin yanına koyup otele geri döndüm.

Yolda Philip'in dükkânına uğradım. Artık isminin Marie olduğunu bildiğim asistanı, Philip'in biraz önce çıktığını ve akşamüstü geç vakitte döneceğini söyledi. Beni tanıdığına dair hiçbir belirti yoktu yüzünde, ben de tanışıyoruz diye ısrar etmek istemedim.

Tezgâhta evvelki akşam Philip'in bana gösterdiği Roma İmparatorluğu'ndan kalma sesterce gözüme çarptı. Şeffaf bir kutuda, iki sikkenin yanında duruyordu. Önyüzünde imparator Antoninus Pius'un portresi, arkasında da tanrıça Annona'nın ayrıntılı bir rölyefi olan bakır bir sikkeydi. Tanrıça bir elinde iki sap buğday, diğerinde ise tahıl ölçeği tutuyordu. Marie, adının "modius" olduğunu açıkladığı ölçeği büyütecin altına tuttu, aletin ayrıntılarını gösterdi ve resimdekinin tanrıça Annona olduğunu ispatladığını söyledi. İmparatorun Roma'daki hükümdarlığını koruyabilmesi için gereken tahıl arzını tanrıça sağlamış. Birçok imparator gibi Antonius Pius'un da kargaşa çıkmasını önlemek için yüksek miktarda buğday ithal etmeyi gerek gördüğünü, Annona'nın da bu bağlamda önemli bir tanrıça olduğunu anlattı. Sonra duraksayıp bunları muhtemelen benim de bildiğimi ekledi. Onu onaylamak için başımı sallarken aniden aramızda bir tür samimiyet olduğunu, beni belki de birdenbire tanıdığını hissettim. Ama yanılmış olmalıyım. Böyle olmasını ümit ediyordum sadece.

Sesterceyi almaya karar verdim ve hediye paketi yapmasını istedim. Marie onu mavimsi grilikte bir kutuya koyup kâğıda sararken ben de dükkânda dolaştım. Ön odada evvelki gece oturduğumuz, Marie'nin şimdi sesterceyi paketlemekle meşgul olduğu büyük yazı masası duruyordu. Masanın arka-

sında madeni paraların bulunduğu birçok çekmece ve dolap, yan odada ise Philip'in dört duvar boyunca sikkelerin büyük kısmını sergilediği vitrinler vardı. Odaya girdim, fazla dikkat çekmemek için sola döndüm, sikkelerin kronolojik sıralandığı dolapları izleyerek duvar boyunca ağır ağır yürüdüm. İlk dolapta Roma dönemi öncesinden çoğu Antik Yunan'dan kalma sikkeler vardı. Ardından Philip'in genişletmek istediği fakat şimdilik Roma İmparatorluğu'nun eteklerine konuşlanmış ufak bir Hint ve Çin sikke koleksiyonu vardı. Yukarıdaki sokağa bakan uzun pencerenin altında katalogların ve kitapların durduğu bir kitaplık, öteki taraftaki vitrinlerde farklı dönemlere ve sikke reformlarına göre ayrılmış koleksiyonlar bulunuyordu. Roma İmparatorluğu'ndan sikkelerin bulunduğu dolaplara yöneldim, Philip'in kolay anlaşılır düzenlemesine baktım. İmparatorların simalarını taşıyan sikkeler sanki basit bir kronoloji oluşturuyor, art arda sıralanmış portreler dizisi tarihi bir ucundan ötekine bağlıyordu. Dolapların önü sıra tanıdık, daha önce birçok kere yürüdüğüm bir rota boyunca yürüdüm. Roma imparatorlarıyla imparatoriçeleri, tanrılarıyla tanrıçaları, bize kim olduklarını gösteren ufak simgeler ve nesnelerle beraber sıkıntımı gidermem, durumu rahatça düşünmem için bana zaman tanıdı.

Batı Roma İmparatorluğu'nun çöküşünden kalma sikkelerin ve ufak bir Bizans koleksiyonunun da bulunduğu en son dolaptan sonra arka odanın kapısına vardım. Kapı açıktı ve içeride bir duvar boyunca mutfak masası, buzdolabı, lavabo, öbür tarafta dolaplar, dolapların ötesinde de birtakım kutular vardı, ki gaz sobası, önceki gün o kutuların arkasında duruyordu.

Az sonra Marie telefona cevap verdiğinde çabucak arka odaya girdim ve gerçekten öyle olduğunu gördüm: Hem üstü el değmemiş kalın bir toz tabakasıyla kaplı soba hem de mavi gaz silindiri odanın en arkasındaki köşeye sıkıştırılmıştı.

Elimdeki yanık izi hâlâ biraz acısa da buna o kadar alışmıştım ki elimi bir yere çarpmaz veya ani bir hareket yapmazsam yara aklıma bile gelmiyordu. Elimi fazla kımıldatmadığım sürece ağrısı sinir sistemimde hafif bir arka plan gürültüsü gibiydi, önemsiz ufak bir yara, geçen kıştan beri kullanılmamış tozlu bir sobanın neden olduğu yanık.

Vakit geçirmeden Marie'nin yanına geri döndüm, sestercenin parasını ödeyip dükkândan çıktım. Onu Thomas için almıştım. Hemen yanına mı dönsem yoksa beklesem mi, daha karar vermemiştim. Başta yaptığım programa göre şimdi *Bibliothèque 18*'e doğru yola çıkmış olmam gerekiyordu ama bu, tarihin gece değişip on dokuz kasım olacağı varsayımına dayalıydı. Ne var ki günler aynıydı, onun yerine ben de bir eczaneye gidip yanık için yara bandıyla antiseptik krem aldım.

Otele döndüğümde eczaneden aldığım kutunun içinden büyük ve uzun bir yara bandını çıkarıp biraz şişmiş ve kırmızıya çalan yanığı sardım. Sonra Thomas'ı aradım. Ona başka kimsenin farkına varmadığı fakat zaman akışında keşfettiğim kopukluğu açıkladım ve birkaç saat evvel onu aramamın esas nedeninin bu olduğunu itiraf ettim. Tedirgin olmasını istemiyordum ama onu problemime dahil etmekten başka çare bulamamıştım. Sonraki birkaç dakika içinde, on sekiz kasımda olanları şu an o kadar da net hatırlayamadığım sayısız ayrıntıyla anlattım. Gittiğim sahafları, ikinci kez satın aldığım kitapları, Marie'yi ziyaretimi ve arka odadaki tozlu gaz sobasını. Onun için aldığım sestercedan bahsetmedim fakat hem birinci hem de ikinci on sekiz kasımımda geçen öteki olayların çoğunu Thomas'ın neredeyse hiç yorum yapmadan, soru sormadan dinlediği uzun monoloğumda ona aktarmış olmalıyım.

Bu konuşmadan şimdi belleğimde kalan en belirgin şey, evvelki akşam telefonda konuştuklarımızdan bahsettiğimde

aramızda birdenbire oluşan dengesizlik. Thomas huzursuz bir sesle soru sormaya başladı. Benim on sekiz kasımımın bir parçası olduğunu, benimle konuştuğunu ve bana başından geçenleri anlattığını anlayabiliyordu. Ona günün nasıl geçtiğini, havanın nasıl olduğunu ve kendisinin artık hiç hatırlamadığı olayları anlatabiliyordum.

Doğruyu söylediğimden şüphesi yoktu. Benimle konuşmuştu ama unutmuştu. Onu korkutan buydu. Zamanın olağan akışındaki bozukluğu fark etmem bir yana, günümün bir parçası olması, benimle konuşmuş, hatırlamadığı işler yapmış olması benim süzülerek yere düşen ekmek dilimini gördüğümde hissettiğim gibi sersemlik ve huzursuzluk karışımı bir his uyandırmıştı onda. Sağlam zeminin ayağının altından kaydığı o tuhaf anda, insan birden dünyada hiçbir şeyin beklediği gibi devam etmeyebileceğini hissediyor, sanki varoluşsal bir acil durum planı harekete geçiyor; ne kaçmaya ne yardım çağırmaya sevk eden, ne ambulans ne acil müdahale gerektiren sessiz bir panik. Bu acil durum planı belleğin derinliklerinde hazır bekleyen, gündelik hayatta farkına varılmayan ancak insan dünyanın tahmin edilemezliğini fark ettiğinde duyulmaya başlanan bir müzik notası gibi; her şeyin aniden değişebileceğini, asla beklemediğimiz, imkânsız sandığımız şeylerin bile mümkün olduğunu bilmek. Zamanın durması. Yerçekiminin ortadan kalkması. Dünyadaki mantıksallığın, doğa kanunlarının bozulması. Dünyanın sabitliği hakkındaki beklentilerimizin sallantılı bir zemin üzerine kurulu olduğunu anlamak zorunda kalmamız. Hiçbir garanti yok ve gündelik yaşamda emin olduğumuz her şeyin arkasında olası görünmeyen istisnalar, ani çatlaklar, akıl almaz müstesnalıklar var.

Olağandışı şeylerin insanı bu kadar tedirgin etmesi garip diye düşünüyorum şimdi. Halbuki varoluşumuzun acayipliklere, olası olmayan tesadüflere bağlı olduğunu biliyoruz. Kaderin

bu tuhaf cilveleri olmasa burada olmayacağımızı. Gezegenimiz dediğimiz şu şeyin üstünde insanların olduğunu, aklın kavrayamayacağı kadar ufak ve çok parçadan oluşan inanılmaz büyüklükteki cisimlerle dolu muazzam uzay boşluğunda, kendi ekseninde dönen bu kürenin üstünde devindiğimizi. Bu akıl almaz enginliğin içinde son derece küçük nesnelerin dağılmadan tutunabildiğini. Kendimizi hayatta tutabildiğimizi. Onu bırakın, var olabildiğimizi. Her birimizin bin bir olasılıktan sadece biri olarak yaratıldığını. İnanılmaz şeylerin her an yanı başımızda olduğunu. Olanlar oldu bile: Hepimiz aslında, olağanüstü tesadüflerden ibaret bir bulutun içinden çıkmışız. İnsan bu bilginin bizi olası olmayana karşı biraz olsun hazırlayacağını zanneder. Oysa tam tersi geçerlidir. Her sabah uyandığımızda başımız dönmeden bununla yaşamaya alıştık ve devamlı bir şaşkınlık içinde, yavaşça, tereddüt içinde hareket edeceğimize hiçbir şey olmamışçasına hayata devam ediyor, garipliği görmemize rağmen yaşam kendini olağandışı, öngörülmez, acayip, yani esasen olduğu gibi gösterdiğinde sersemliyoruz.

İşte acil durum planı o zaman devreye giriyor. Ve bir ekmek parçasının düşme anına ikinci kez şahit olduğum için hâlâ şaşkın bir halde oturduğum otel odamda bunun Thomas için de geçerli olduğunu, algılayabiliyordum. Sesinden anlıyordum. Neler olduğunu kavradığı andaki sessiz paniği, kem küm ederek mantıklı açıklamalar bulmaya çalıştığını. Telefon hattında bir arıza yoktu. Bastığı sağlam zemindi altından çekilen, acil durum planını devreye sokan, ilk yardım kutusunu boşaltan. Her şeyin değişebileceği bir dünyaya açılan kapı. Parçalanan zaman, tekrarlanan bir gün, tek bir iz bırakmadan hafızadan kaybolan tecrübeler, insanın silindiğini bildiği yerlere geri dönen tozlar.

Genelde hepsinin üstü tekrar kapanır. Bu bir hatadır. Acayipliğe basit açıklamalar bulunur, yanlış görmüş, yanlış hatırlamıştır insan, bir karışıklık yüzünden günleri şaşırmıştır. Sağlam

zemin yeniden ayağımızın altındadır, akıl almaz olanın arkasında yine bir mantık vardır, ya göz aldanması ya da unutkanlıktır, rüyadan veya yanlış anlamadan ibarettir; dünya yeniden düzene oturur, baş dönmesi durur ve rahat bir nefes alır insan.

Ama bu sefer değil. İki gün arka arkaya aynı ekmek parçasının yere düşüşünü görmüştüm, yanlış anlayacak bir şey yoktu. Marie'nin tozunu sildiğini gördüğüm soba şimdi Philip Maurel'in dükkânının arka odasında onu ilk bulduğumuz zamanki gibi tozluydu. Thomas ile telefonda konuşmuştuk. Bana gününü anlatmıştı. Thomas hatırlamasa da ben onun on sekiz kasımını hatırlıyordum, ikimiz de doğru söylediğimi biliyorduk. Yanılmıyordum. Yanlış anlama veya kafa karışıklığı yoktu. Kendimden emindim, Thomas da benden şüphe etmek için bir neden bulamıyordu.

Gününü gözden geçireceğini söyledi Thomas. Hâlâ huzursuz olduğunu sesinden anlayabiliyordum. Konuşmamızı bir an önce bitirmek istiyordu. Yürüyüşe çıkacak, kısa süre sonra beni tekrar arayacaktı. Yaklaşık yarım saat sonra telefon ettiğinde interneti, farklı gazeteleri, iki banka şubesini ve bir kırtasiyeciyi kontrol etmişti, şimdi de Clairon'un merkezindeki Café La Petite Échelle'de oturuyordu. Saat ikiyi biraz geçiyor, hafif yağmur yağıyordu ve az önce kafenin yanındaki kilise kulesinden gelen çan melodisini duymuştu. On sekiz kasım olduğundan emindi.

Bir açıklama bulamasa da günün gerçekleri apaçıktı: Ben iki gün art arda aynı on sekiz kasıma uyanmıştım, etrafımda olup biten her şey de önceki gün olanların tıpatıp aynısı, hafızamda saklı olan günün bir kopyasıydı. Öte yandan Thomas'a hiçbir şey tanıdık gelmiyor, bugüne daha evvelden katıldığına dair hiçbir belirti bulamıyordu. Yalnızca *dün* diye söz etmemekte güçlük çektiği, ayın on yedisinde yaptığımız telefon konuşmasını hatırlıyordu.

Birkaç dakika boyunca farklı açıklamaları tartıştık: halüsinasyonlar, hafıza bozuklukları, yanlış anlamalar veya yorumlamalar, zaman döngüsü, paralel evrenler. Fakat hiçbirine bir mana veremedik. Bilinmeyen boyutlara açılan bir geçit bulunduğuna ikimiz de inanmıyorduk, zira en bariz açıklama hepsinin uydurduğum bir şey, bir halüsinasyon, fazlasıyla canlı hayal gücümün bir ürünü, bir rüya olmasıydı. Fakat benim on sekiz kasımımın baştan sona rüya, hayal ürünü veya halüsinasyon olması da bizi ikna etmeye yetmiyordu: Hayal ürünleri, insanın elinde yara izi bırakmaz, insan bir gazeteyi baştan sona rüyasında göremez ya da Paris'in ortalama bir otelinde kahvaltı ederken halüsinasyonlarının birebir aynısıyla karşılaşmaz. Neye inanacağımızı bilmiyorduk. Kesin olarak söyleyebileceğimiz tek şey, gece olduğunda başlangıç noktasına geri dönen bir dünyada bulunduğumdu, bir gün geri gidiliyor ve önceki günün tamamen aynısı yaşanıyordu.

Ne yapılması gerektiğini çıkarmak kolay değildi. Farklı çözümler arasında gidip geliyorduk: Ya olduğum yerde kalıp günün ne getireceğini görecektim ya da şu anda zamandaki kopukluktan benimle birlikte etkilenen, benden şüphelenmeden, deli veya garip olduğumu, hatta düpedüz yalan söylediğimi zannetmeden bu tuhaf fenomeni benimle paylaşabilecek herhalde tek kişi olan Thomas'ın yanına dönecektim. Bir başka ihtimal de durumu beraberce araştırabilmemiz ya da günün normale dönmesini bekleyebilmemiz için Thomas'ın Paris'e gelmesiydi ama sorunun bu şekilde hallolacağına inanmıyordu, konuşmamız uzadıkça benim eve dönmemin tek çözüm olduğu anlaşıldı. Şimdi ve burada yapabileceğimiz fazla bir şey yoktu. Geri dönmeliydim.

Yakında görüşeceğimize dair birbirimizi temin ettikten sonra telefonu kapattık. Eşyalarımı sakince topladım. Bir araya koyduğum kitapları özenle paketleyip çantama yerleş-

tirdim, mantomu giydim ve yarım saat sonra varacağım tren istasyonuna doğru yola çıktım. Yaklaşık bir saat bekledikten sonra Lille'e giden bir trene bindim, orada tren değiştirip Clairon-sous-Bois'ya devam ettim.

Clairon'da trenden indiğimde hava kararmıştı. Taksi çağırmayı denemiştim ama hattı düşüremeyince istasyonla evimiz arasındaki yaklaşık iki kilometre boyunca yürümeye karar verdim. Ben trendeyken yağmur başlamış, rüzgâr şiddetlenmişti ve dışarı bir elimle açık şemsiyemi diğer elimle omuzumdaki çantayı tutarak çıkmıştım. Saat yedi civarıydı, yollarda su birikintileri vardı. Karanlıktı, soğuktu ve yağmur sadece kısa aralıklarla diniyordu. Trende otururken pek hissetmediğim yanık yüzünden şimdi attığım her adımla vücuduma iğneler batıyor, her yanım ağrıyordu. Yara bandının yağmurda gevşemeye başladığını hissediyordum, hem bandı yerine yapıştırmak hem de çantamı bir omzumdan diğerine, şemsiyeyi bir elimden ötekine geçirmek için arada bir durmak zorunda kalıyordum fakat bu bir şeyi değiştirmiyor, ağrı bir anlığına yer değiştirdikten sonra geri dönüyordu.

Garipti ama istasyondan evimize yaptığım yürüyüşün beni sakinleştiren bir yanı vardı. Sanki uzun yürüyüş duruma uygundu; soğuk hava, rahatsızlık ve yanık acısı içimdeki huzursuzluğa eş değerdi. Mesele bir şeylerin ters gitmesinden veya soğuğun, huzursuzlukla rahatsızlığın tetiklediği hislerden ibaret değildi. Bir şekilde bir çözüm bulunacağına dair de bir his vardı içimde. Soğukta, sırılsıklam vaziyette elimdeki acıya katlanarak, bir omuzumda ağır çantayla şemsiyeyi sıkıca tutarak ilerlemeye, yağmurun altında adım adım yürümeye devam edersem her şeyden sıyrılıp eve, sıcak bir salona ve orada bekleyen Thomas'ın yanına varacağıma inanıyordum. Yalnızdım, elimde yanık, omuzumda kitaplarla dolu çanta, yağmurlu soğuğa tutsak düşmüştüm ama içinden

çıkılmayacak bir durumda değildim; yolun sonunda sığınacak bir yer, kuru giysiler, beni bekleyen Thomas var olduğu sürece çözüm bulunurdu. Yağmur altındaki şu yürüyüşü atlatmam gerekiyordu sadece.

Eve vardığımda her şey beklediğim gibiydi. Evin önündeki sokak lambasının ışığı altında, bahçedeki çalıların tanıdık gölgeleri evin ıslak duvarına vuruyordu. Sebze bahçesi yarı karanlıktı ama kulübenin beyaz kapısı sokaktan görülebiliyordu. Döşeme taşlarından oluşan patika her zaman olduğu gibi beni sokaktan evin kapısına yönlendirdi. Kasım ayıydı, yağmur yağıyordu, önce Bordeaux'ya oradan Paris'e gitmiştim, Philip Maurel'i ziyaret etmiş, kitap satın almış, planıma uygun şekilde iki gün sonra geri dönmüştüm. Beklenmedik tek şey Nami Charet'yle görüşmemem, bir de on dokuz kasımın gelmemesiydi. Ufak bir varyasyon, sayı diziminde bir hata, zaman içinde bir uçurum, henüz düzeltemediğim bir aksaklık, boyutlarını kavrayamadığım için ne önemsiz ne de felaket diyebileceğim fakat o an taştan patikayı izleyerek yürürken daha sonra da çözülebilecek bir ayrıntıya dönüşen bir sorundu bu.

Yağmurda yürüdüğüm o geceden beri geçen günlerde, zamanın içindeki küçük sürçmenin boyutları arttı: Artık göz ardı edilemeyecek bir takvim hatasına dönüştü. O akşamı düşündüğümde istasyondan eve yürürken hissettiklerimi yeniden yaşayabiliyorum. Zamanın içindeki uçurumu aniden ufak bir ayrıntı, çözülebilecek bir problem, yakında sona erecek yağmurlu, soğuk havada bir yürüyüş olarak görebiliyorum fakat hemen sonra bunun düşünce yoluyla arınabileceğim bir ayrıntı olmadığını anlıyorum. Hata kaybolmadı, aksine büyüdü ve onu nasıl yok edeceğimi bilmiyorum.

Sokak lambasının ışığında belirdiğimde Thomas mutfak penceresinden bana el salladı. Bir an göz göze geldik, bir an havada donan eliyle selam verdikten sonra yön değiştirip ça-

bucak kapıya gitti. Eşikte buluştuk. Şemsiyeyi kurusun diye silkeledim, Thomas da beni yağmurdan evin ve sıcağın içine çekti hemen, önce şemsiyeyle çantayı, sonra da mantomu aldı ve aramızda sadece bir günlük mesafeyle öylece durduk, bir yolculuktan dönmüşüm gibi, bu sıradan bir yolculuk değildi tabii, bir şey değişmişti, buluşmamızda huzursuz bir hava vardı ama yine de artık güvendeymişim gibi hissettim; sanki bir kazayı kıl payı atlatmıştım, bir otel yangını, araba ya da tren kazası beni teğet geçmişti. Bir tehlike atlatmış, geri dönmüştüm. Vücudumun hafiflediğini, omzumdaki ağrının geçtiğini, elimdeki acının azaldığını ve Thomas'ın gömleğinin beraberimde getirdiğim yağmurdan ıslandığını fark ettim.

Antreye girip çizmelerimi çıkardığımda Thomas kalın bir kazak bulmak için yukarı, yatak odasına çıktı. Islak çantamı salona götürdüm, şansıma yağmurdan zarar görmemiş kitapları çantadan çıkarıp masaya koydum. Çantanın dibinde kuru giysilerimi buldum, üstümü değiştirdim, Thomas'ın getirdiği kazağı elbisemin üstüne giyip pencere yanındaki koltuklardan birine oturdum. Thomas çay demledi, salona iki fincanla dönüp diğer koltuğa oturdu. Aramızda alçak bir masa, öylece oturduk; beraber olduğumuz için içimiz rahat, havadan, kitaplardan, Philip ile Marie'den, gaz sobası kazamdan, yara bandını kaldırarak ona gösterdiğim kızarmış, su toplamış fakat sıcak odada sakince otururken o anda artık fazla acımayan yanıktan konuştuk.

Dengeyi bozmamaya çalışarak konuşuyorduk. Farklı şekilde anladığımız *dün* ya da *evvelki gün* gibi ifadeleri kullanmaktan özenle kaçınıyor, *bugün*, *on yedisi* ve *Philip'i ziyaret ettiğim akşam* diyordum. Bu şekilde fazla yanlış anlaşılma olmadan yolculuğum hakkında konuşmayı başardık.

Thomas'a Roma döneminden kalma sesterceyi verdim. Sabahleyin Philip'in dükkânına, kullanılmamış gaz sobasını

incelemeye gittiğimde satın aldığımı anlattım. Thomas aslında koleksiyoncu değil, sikkelerin değerli ya da nadide oluşu onu pek ilgilendirmese de yıllar içinde ufak, sıra dışı bir koleksiyon inşa etti. Kalın kartondan bir kutuda sakladığı objelerin, koleksiyonuna neden dahil edildiğini belirleyen bir sistemi görebildiğim kadarıyla yok. Zira koleksiyonu sadece sikkelerden ibaret değil, birçok pul, bir iki gravür, birkaç cep boyu, resimli kitap da var.

Koleksiyon –buna koleksiyon denebilirse–, biz tanışmadan evvel ona ait olan ve hâlâ sakladığı şeylerden biri, bir de tabii tanışmamızdan birkaç sene sonra büyükbabasından ona miras kalan Thomas'ın küçükken oynadığı, yıllardır değişmeyen bahçesiyle bu ev var. Thomas'ın çocukluğundan beri tanıdığı eşyalarla beraber devralmıştık evi: iki koltuk, salondaki siyah beyaz motifli halı, şimdi aramızdaki masanın üstünde duran iki fincan, yukarıdaki ofiste duran yazı masası, bahçe kulübesindeki araç gereç, salondaki kitaplık ve hâlâ çalışır haldeki eski müzik seti. Mobilyaların geri kalanı Thomas'ın tanışmamızın ardından kısa süre içinde yanıma taşındığı Brüksel'deki apartmanımdandı. O gün yanında ileride T. & T. Selter'in tohumlarını atacak birkaç sandık antika kitap ve ufak koleksiyonunu koyduğu bir kutu getirmişti, ben de sesterceyi bu kutuya koyacağını farz ediyordum.

Neredeyse bütün akşamı salonda geçirdik. Geri dönmüştüm. Tekrar beraberdik. Akşamleyin salonda fincanlarımızla öylece otururken dünya neredeyse normale dönmüştü. Yine de zamandaki arızadan kaynaklanan huzursuzluk hissinden kurtulmak imkânsızdı. Saatler boyu konuya farklı açılardan yaklaştık ama ne bir açıklama ne bir çıkış yolu bulabildik. Thomas, problemin kendiliğinden yok olacağını düşündüğünden olacak, ya beni sakinleştirmek istiyordu ya da kendini. Öyle bir an geldi ki zamanın ileri doğru sonsuz akışına geri dönmesinin kaçınılmaz olduğunu söyleyiverdi. İnsan hayatını sarsacak birtakım

olayların yaşanabileceği aşikârdı; taşan nehirler, trafik kazaları, burkulmuş ayak bilekleri, dondurucu soğuklar veya kuraklık olabilirdi, fakat neticede dedi, Thomas, işte buradayız, hiçbir şey olmamışçasına. Kimse ölmemiş, kimse kaza geçirmemişti.

Huzursuzdum. Akşam geç saatte üst kattaki yatak odasına çıktığımızda ne olur ne olmaz diye düşünerek Paris'ten getirdiğim kitapları da yanıma aldım. Kitapları yatağın ayakucuna koydum, sonra Thomas'la yorganın altına girip birbirimize iyice sokulduk ama normalde konuşacağımız ertesi gün planlarımızdan bu sefer bahsetmedik. Hiçbir şey olmamış gibi davranırsak zamanın normal akışına dönme şansının artacağına inanıyorduk belki de.

Az sonra Thomas'ın uykuya dalmak üzere olduğunu hissettim. Nefes aldığını duyabiliyor, yüzünün hatlarını seçebiliyordum, sanırım bir an gözlerini de açtı. Artık karanlıkta ne gördüğümden emin değilim ama şimdi hatırladığım çok kısa süren, yalnızca biraz sitemkâr diye tarif edebileceğim bir bakıştı, güvenini sarsıp hayatının dengesini bozan zaman değil de benmişim gibi.

Gözlerini tekrar, çabucak kapattı. Hemen uykuya dalıp dalmadığını bilmiyorum ama az sonra uyuduğuna emin olduğumda kolunu üstümden kaldırıp yavaşça yatağın kenarına çekildim.

Hâlâ huzursuzdum. Ayakucumdaki kitapları hissedebiliyordum ve uykuya dalmadan evvel *İçme Suyunun Tarihçesi* ile *Gökcisimleri*'ni ötekilerin arasından çıkarıp ani bir içgüdüyle yastığımın altına koydum.

Ertesi sabah Thomas'tan evvel uyandım. Başlangıçta her şey normaldi. Nevresimi tenimde, Thomas'ı yanımda hissediyordum. Havanın serinliğini, pencereden gelen hafif ışığı. Bu his

bir müddet daha sürdü. Belki birkaç dakika belki de birkaç saniye boyunca gayet sıradan bir sabahı selamladığımı hissettim; gündelik hayatın bildik hissi. Uyanmıştım. Thomas uyuyordu.

Az sonra bunun hiç de Thomas'ın yanında uyandığım sıradan bir sabah olmadığını anladım. Önce yalnızca bir huzursuzluk, bir yanlışlık olduğunu, bir şeyi unuttuğumu ya da gözden kaçırdığımı hissettim ve ancak yastığın altındaki kitapları fark ettiğimde huzursuzluğumun nedenini anladım. Kitaplarla beraber on sekiz kasımın ayrıntıları da sabahımda belirdi ve anında Paris'e gittiğimi, beklendiği gibi on dokuz kasım yerine yine on sekiz kasımda uyandığımı, yağmurda eve döndüğümü, şimdi yanımda uyuyan Thomas'la konuştuğumu, uyumadan evvel yastığımın altına koyup şu anda yine fark ettiğim iki kitabı hatırladım. Ayakucumu yoklayıp öbür üç kitabı da buldum, hepsini bir araya getirip yavaşça yere koydum. Sandalyenin arkasına asılı kazağı alıp geceliğimin üstüne giydim ve mutfağa indim.

Durum hâlâ netlik kazanmamıştı. On sekizi de olabilirdi on dokuzu da. Yirmi kasım bile olabilirdi. Bilmiyordum, öğrenmek için acele de etmiyordum. Kahvaltıyı hazırlamaya başladım. Yumurta haşladım, ekmek kızarttım, müsli karıştırıp tepsideki iki kâseye koydum. Mutfak masasındaki geniş tabakta bahçeden topladığımız elmalar vardı, birini aldım, lekelerini kesip attım, sonra elmayı küp küp doğrayıp müslilerin üstüne serptim. Hiç acele etmiyordum, kahve yapmıştım fakat kararsız kalıp çay da demledim. Fincan, tabak, kaşık, bıçak çıkardım. Tereyağı, peynir, reçel, bal ve süt bulup hepsini tıkış tıkış tepsiye yerleştirdim. Merdivenlerden çıkıp tepsiyi merdivenin orta sahanlığına bıraktım, sonra kahve demliğini ve çaydanlığı almak için tekrar aşağı indim. Bu sefer onları yukarı taşıyıp sahanlığa bıraktım ve tepsiyi yeniden alıp yatak odasına götürdüm.

Tepsiyle içeri girdiğimde Thomas uyanmıştı. Şaşırdığı belliydi. Onun için on sekiz kasımdı fakat ikinci veya üçüncü kez değil, ilk kez. Bundan önceki gün on yedisiydi. Bundan sonraki gün benim eve döndüğüm gün olacaktı, yani on dokuzu. Şimdiden dönmüş olmam ve elimde dopdolu bir kahvaltı tepsisiyle yatak odasında durmam onu şaşırtmıştı.

Tepsiyi yatağa bırakıp sahanlıktan çaydanlıkla kahve demliğini almaya gittim. Onları komodine koyduktan sonra yatakta Thomas'ın yanına oturdum. Ona Paris'te geçirdiğim zamanı, eve dönüşümü ve beraber geçirdiğimiz akşamı anlattım. Telefonundan tarihi ve saati kontrol etti ama günün on sekiz kasım, saatin de 09.07 olmasından başka şey öğrenemedi. On yedisinde konuştuğumuzu görebiliyordu. On sekizinden hiçbir iz yoktu. O da hiçbir şey hatırlamıyordu. Ne telefon konuşmalarını ne eve dönüşümü ne de ıslak şemsiyeyle mantoyu çekip çıkarabiliyordu hafızasından. Eve getirilmiş kitaplar, temkinli konuşmalar, yatıştırıcı sözler yoktu. Yağmurlu havada istasyondan eve yürüyerek geldiğimi, beni mutfak penceresinden gördüğünde el sallarken fikrini değiştirip de hareketi yarıda bıraktığını anlattığımda bakışındaki huzursuzluğu gördüm. Elini kaldırış tarzını gösterdim ona. Kapı eşiğinde buluştuğumuzda her şeyin neredeyse normal olduğunu anlattım, hemen ardından da şimdi evde olduğumu, yatakta oturduğumuzu, kahvaltının tepside durduğunu, beraber olduğumuzu, kimsenin ölmediğini, kaza geçirmediğini altını çizerek söyledim. Gerçi müslinin üstündeki elma parçaları kararmaya başlamış, sıcak içecekler ısının bir kısmını odanın havasına salmıştı ama o kadar. Beraberdik, beraber kahvaltı edip günü birbirimizle geçirebilirdik.

Yemeğimizi yerken bunun nasıl olabildiğine usulca değindik. Thomas tereddüt ediyordu. Ona göre kendimize biraz zaman tanımalıydık. Sanırım duruma alışması gerekiyordu. Belki de geçen iki on sekiz kasım gününden hatırladıklarımın

birdenbire yok olacağını, eve dönmemi açıklayacak daha makul bir izahın ortaya çıkacağını ümit ediyordu. Ama ben günün ne getireceğini şimdiden biliyordum. Aynı gündü, üstelik aynı günün üçüncüsüydü.

Kahvaltıdan sonra Thomas ofis bilgisayarından tarihe baktı. Haberleri, hava raporunu, fırtına uyarılarını okudu fakat her şey tamamen sıradan bir on sekiz kasım olduğunu belirtiyordu. Az sonra yürüyüşe çıkıp alışveriş yapmanın, belki de nehir kıyısına inmenin iyi olacağını söyledi. Hava raporunda öyle gözükmese de, Thomas'ın bana daha önce söylediği gibi öğleden sonra havanın açacağını o zamana kadar beklememizin daha iyi olacağını düşünüyordum ve hakikaten saat üçü çeyrek geçe yağmur dindi, bulutlar dağılmaya başladı ve güneş açtı. Sıkıca giyinip şemsiyeleri yanımıza aldık ve ormandan geçip her zamanki gibi nehrin kıyısına indiğimiz yürüyüşlerimizden birine çıktık. Artık işlemeyen su değirmeninin yanına indik, kasım ayında bol bol yağan yağmurlara rağmen henüz taşmamış nehrin kıyısındaki patikayı izleyerek yürüdük. Ormanın içinden devam edip şehre vardık ve marketten bir şeyler aldıktan sonra eve döndük.

Alışverişe çıktığımda sık sık kullandığım sırt çantasına Bordeaux ve Paris'te satın aldığım beş kitabı koymuştum. Thomas'a doğru dürüst açıklayamadığım bir tür sezgisel güvenlik önlemiydi bu. Kitapları yanımda tutmazsam yok olurlar gibi bir his vardı içimde, Thomas onları taşımayı teklif ettiğinde bu yüzden hemen hayır dedim. Şehirden dönerken kendimi tutamayıp bankanın vitrininden duvar takvimine baktım. Yolda bir ara durup bankamatikteki tarihi, ayrıca Pareillet Sokağı'ndaki postanenin pul satış makinesinin ekranındaki tarihi kontrol etmek zorundaydım. Günün kendini tekrarladığını gösteren çok sayıda belirti arasında bir uyumsuzluk arıyordum sanki. Fakat tarih her yerde aynıydı. Buna hiç şüphe yoktu. Üçüncü kez on sekiz kasımdı.

Bulutlar tekrar toplanmaya, yer yer maviliğe açılan soluk gri gökyüzü kararmaya başlamıştı. Geri dönerken yağmur biraz çiselese de enikonu yağmaya başlamadan evvel eve vardık. Az sonra gökyüzü tamamen kararıp yağmur bastırdığında bahçenin ardındaki çit boyunca hızlı hızlı yürüyen komşumuzu gördük. Köşeyi dönüp koşar adım evine doğru gitti, bahçe kapısını açıp gözden kayboldu. Kitapları sırt çantamdan çıkarıp salondaki masaya koydum, Thomas da yağmur dinince kulübeden odun getirip şömineyi yaktı.

Salonda, yerde seviştik. Birlikte zaman geçirmeye ihtiyacımız olmuştur hep. Birbirinden ayrı kalmaya, özleyip kavuşmaya, uzaklaşıp çarpışan arabalar misali yeniden buluşmaya ihtiyaç duyan çiftlerden değiliz. Bizi birbirimize bağlayan şey mesafeler, vedalaşmalar, kavuşmalar değil. Bizim için aslolan beraber geçirdiğimiz vakitti hep, günden güne, geceden geceye, tekrar tekrar. Beraber olduğumuz zaman boyunca aramızda oluşan bir bağ, gittikçe yoğunlaşan bir etkileşim var ki birdenbire ve çoğunlukla birlikte geçen uzun bir günün sonunda birbirimizin giysilerini çıkarmaya başlarız. Şimdi, dışarıda yağmur yağmaya devam ederken yerde, siyah beyaz motifli halının üstünde yattığımız gibi.

Bizim aşkımız hep mikroskobikti. Hücrelerde olan bir şey, bazı moleküllerin, bazı bileşimlerin bizim kontrolümüz dışında etrafımızdaki havanın içinde bir araya gelmesi. Konuştuğumuzda özel harmoniler yaratan ses dalgalarında, atomik seviyede, hatta daha da küçük parçacıklarda olan bir şey. Bizim uçurumlarımız ya da mesafelerimiz yok. Başka bir şey, bir tür hücresel baş dönmesi, bir tür elektrik ya da manyetizma veya kimyasal bir reaksiyon bu, bilmiyorum. Aramızdaki mesafede oluşan bir şey, beraber olduğumuzda kuvvetlenen bir duygu. Belki yoğunlaşma ve buharlaşmadan ibaret bir hava olayıyız: Beraberiz, birbirimize bakıyor, dokunuyor, buluşuyor, sevişiyor, uykuya dalıp uyanıyor, o garip

bağlantımıza geri dönüyoruz. Afetsiz, usul bir hava olayı. Ya da on sekiz kasıma kadar afet görmemiş bir hava olayı.

O akşam kitapları yanıma alıp yatağın ayakucuna koydum. Biraz duraksadım, fikrimi değiştirip *Gökcisimleri* ile *İçme Suyunun Tarihçesi*'ni kendimi güvenceye almak için yine yastığın altına yerleştirdim. Günü hasar görmeden atlatmışlardı fakat kumar oynamaya niyetim yoktu. O sabah erkenden sestercenin kaybolduğunu fark etmiştim ama Thomas'a bir şey söylememiş, belki kendiliğinden ortaya çıkar diye ümit etmiştim. Onu en olası yerlerde, çantamda, salondaki masada, ofisteki yazı masasında aramış ama hiçbir yerde bulamamıştım.

Thomas'a sesterceden bahsettim. Onu önceki akşam nereye koyduğumuzu hatırlamıyordu tabii ama şimdi birimizin antik bir sikkeyi koymuş olabileceği her yeri aradık. Thomas ofisteki koleksiyonun yanına koymuş olabilir mi diye baktı ama orada yoktu, çekmeceye de koyulmamış, kitaplığın köşesinde de unutulmamış, yatak odasının cam kenarına da bırakılmamıştı.

İlk akşam raflarına geri dönen kitaplar gibi sestercenin de Philip Maurel'in dükkânına geri döndüğüne emindim, hâlâ da eminim. Paris'e gidip bunu araştırmayı aklımdan geçirsem de şimdilik olduğum yerde kalacağım. Ne Paris'e dönecek ne de birkaç dakika evvel merdivenlerden yukarıdaki ofise çıkıp az sonra da aşağıya, okuduğu kitaptan not almak için getirdiği defterle salona dönen Thomas'ın yanına gideceğim. Akşam oldu. Bir on sekiz kasım daha sona ermek üzere. Neredeyse bütün gün pencerenin yanında, ışığı ıslak bahçeye yansıyan odada oturdum ve hiçbir yere gitmiyorum.

Sesterceyi bulamadık tabii. Ben ikinci kez yatak odasındaki şifoniyerin çekmecelerine bakarken Thomas yatakta

oturmuş on sekiz kasımın mekanizmasını anlamaya çalışıyordu ama günün nasıl işlediği belli değildi. Yok olan şeyler de vardı, olmayanlar da. Ne çantamla giysilerim ne de on yedisinin kitapları yok olmuştu, hatta on sekizinde satın aldığım ve ilk başta Hôtel de Lison'daki odamdan kaybolup tekrar alınması gereken iki kitap da buradaydı. Geceleri onları yastığımın altında saklamış, gündüzleri de gözümün önünden ayırmamıştım. Hâlâ buradaydılar. Öte yandan sesterceyi hiçbir yerde bulamıyorduk.

Bir süre sonra zamanın tutarsızlıklarını günün ayrıntılarıyla sıraladığı uzunca bir açıklamanın ortasında başımı Thomas'a çevirdim ve birdenbire durumun onu eğlendirmeye başladığını, gün boyunca bu düşünceye alışmaya vakti olduğundan artık zamanın bu tuhaf davranışını hayatımıza girmiş bir komiklik gibi gördüğünü sezdim. Sabah yorganın altında yanına sokulduğumdaki huzursuzluğu geçmiş ve yerini bu beklenmedik neşe almıştı, uyumadan evvel –dediğine göre tedbirli davranmak için– önce yastığımın altındaki sonra da ayakucumdaki kitaplara seslenerek biraz daha yanımızda kalmalarını istedi, ardından da yatakta yanıma iyice yanaşıp bana sarıldı ve ertesi güne –artık ne günüyse– ya da tercihen ondan sonraki güne kadar veya aslında en iyisi, daima, yanında kalmamı rica etti benden. Biraz sonra uyuduğunu hissettim, galiba birkaç dakika sonra ben de uykuya daldım.

Bu anları düşündükçe oturduğum yerden arada bir kalkıp antre kapısına yöneliyorum ama kapıyı açmıyorum çünkü Thomas'a önce burada bulunmamın nedenini, şimdi hesabını vermem gereken 122 gün olduğunu, bakışında yine o huzursuzluğu görüp kimsenin ölmediğini, kaza geçirmediğini, sadece zamanda aksaklık yaşandığını açıklamam gerektiğini o anda hatırlıyor, duraksayıp odada kalıyorum. Durumun absürdlüğünün bizi eğlendirmeye başlaması için önce bütün bir geceyi geçirmemiz gerekiyordu. Bu neşe, donmuş top-

rağın içinde saklı, çözülmek için zamana ihtiyacı olan gaz kabarcıkları misali önce huzursuzluk ve tereddütten ibaret tabakaların en altından, cevapsız kalan soruların arasından sızıp yüzeye varmalıydı sanki.

Bu fikre alışmaya başladım. Tek bir kasım gününün tutsağıyım ama evimdeyim, Thomas da salonda oturmuş, dördüncü bölümüne kendini kaptırdığı Jocelyn Mirons'un *Açık Seçik Soruşturmalar*'ını okuyor. Şu anda beni düşündüğünü zannetmiyorum ama eğer düşünüyorsa ya Hôtel du Lison'da ya da Philip Maurel'in dükkânında olduğumu farz ediyordur. Onu bu akşam değil de en erken yarın sabah veya Nami Charet'yi *Bibliothèque 18*'de ziyaret edip Clairon'a hareket eden trene bindikten sonra arayacağımı zannediyor herhalde. Thomas'ın biraz daha oturup kitap okumasını, arada sırada kitabı bir yana koyup not defterine birkaç satır yazmasını, sonra da sayfayı koparıp kitabın arasına, dördüncü bölümün sonuna koymasını bekliyorum. Ardından salondaki ışığı söndürmesini, önce ön sonra arka kapının kilitli olduğunu kontrol etmesini, antredeki ışığı söndürüp merdivenden çıkmasını ve yatak odasına gidip yatmasını bekliyorum. Birazdan odadaki ışığı söndüreceğimi, uykuya dalıp yarın 123'üncü on sekiz kasıma uyanacağımı farz ediyorum.

#123

Ertesi sabah –dördüncü on sekiz kasımımda– ilk uyanan Thomas'tı. Elini omzumda hissettim, ne zaman geldiğimi, önceki akşam onu Paris'teki otelden aramışken şimdi nasıl geri dönmüş olabileceğimi sorduğunda sesindeki neşeyi ve hafif şaşkınlığı duydum. Yatakta doğruldum ve birkaç saniye içinde neler olduğunu hatırladım. Sorusunu tekrarladığında kısa bir an için Philip Maurel'i ziyaretimden sonraki konuşmadan bahsettiğini, birdenbire ilk on sekiz kasımı hatırladığını sandım ama on yedisinden bahsediyordu. Hatırladığı

Bordeaux'dan otele vardığım gündü, ben yatmadan evvelki telefon konuşmamızdı. Thomas ilk defa on sekiz kasımda uyanmıştı yine, o zamandan beri yaşanan her şey de yok olmuştu. Clairon-sous-Bois'daki yağmurlu kasım günü, Philip Maurel'i ziyaretimden sonraki telefon konuşmamız, benim ikinci on sekiz kasımda eve dönüşüm, üçüncü on sekiz kasımda gün boyunca konuştuklarımız, şehirdeki yürüyüşümüz, salondaki halının üstünde sevişmemiz, kayıp sesterceyi aramamız, yataktaki kitaplara yaptığı konuşma, hepsi hafızasından silinmişti. Dördüncü kez on sekiz kasımdı ve ben bugünün de onun belleğinde kalmayacağını şimdiden biliyordum.

Thomas'a olanları anlattım yeniden ve beni görmekten duyduğu sevincin yeniden huzursuzluğa dönüşünü gördüm. Bir kez daha akla yatkın bir açıklama yapamadan sorularını cevaplamaya çalıştım.

Bundan sonraki günlerde, eve döndüğümün ertesi sabahı uyandığımda hissettiğim müphem normallik hissinin aynıyla uyandım hep. Beni yanında derin derin uyurken bulmanın şaşkınlığını yaşayan Thomas tarafından birkaç kez uyandırıldığım olsa da genellikle ilk uyanan bendim. Zor uyanıyordum. Başlangıçta sadece evde olma hissiyle, uyku ile uyanıklık arasında, puslu bir şuur. Henüz tamamen şekillenmemiş bir âlemde, birkaç dakikalığına her şey her zamanki gibiymiş hissiyle uyanmak. Yabancı odalarda sabahleyin kapının yanlış yerde olduğunu, nevresimin tanıdık gelmediğini, başka bir odada yattığını daha idrak etmeden evvel kendi yatağında uyandığını sanmak gibi. Ya da sıradan bir günmüş gibi başlayıp birdenbire Noel veya doğum günü olduğu ortaya çıkan çocukluğa ait sabahlar gibi. Ya da tam tersine, gerinip sıradan bir sabaha hazırlanırken gece boyunca unutulan endişeye ve huzursuzluğa uyandığını fark etmek gibi.

Günler böyle başlıyordu: Belirsiz bir sabahla. İşte pencereden gelen gri ışık. İşte kuş cıvıltıları, yağmurun sesi. İşte tenime değen çarşaflar, ağaçlardaki rüzgârın belli belirsiz sesi, sabahın içinde yumuşak bir fısıltı. Odak derinliği neredeyse olmayan bir dünya diye hatırlıyorum bu günleri, yine de bir rüyadaki gibi değil, daha çok bilincinin bir kısmı kapalı haldeymiş gibi: Uyanıksın, etrafındaki dünyayı algılıyorsun, bir tür gözetleme kulesi gibi görüyor, işitiyorsun ama sadece en yakınındakiler anlaşılabiliyor, gün çıplak, nötr ve atıftan yoksun doğmaya çalıştığından öteki her şey arka plana kayıp yok oluyor sanki. Bu sadece bir sabah, mümkün olan en sade sabah.

Yalnızca bir an sürüyor. Sabahın sisi içinde süzülüyorum, etrafımdaki odayı hissediyor, uyuyan ya da uyanmak üzere olan Thomas'ın kımıldadığını, uzattığım elimi, gün ışığını, odadaki mobilyaları, merdivene açılan kapıyı algılıyorum ve yavaş yavaş ayrıntılar belirmeye başlıyor, hafızam canlanıyor, neler olduğunu, zamanın bozulmasına rağmen günlerin geçtiğini hatırlıyorum. Beş, altı ya da yedi, sekiz, on ya da on iki gün derken sabahımın tekrar sökülüp, günün yeni bir on sekiz kasıma dönüşmek üzere olduğunu anlıyorum.

Nasıl olduğunu bilmiyorum. Geceleyin zaman durduruluyor mu yoksa geçmişle gelecek uykuda yok olup ancak insan uyandığında mı yüzeye çıkıyor? Ya da geriye sadece şeylerin konturları kalacak şekilde kelimeler mi siliniyor? Belki de lisan devre dışı kalıyor ki kelimesiz ya da sadece en yakınımdaki şeylerin kelimeleriyle uyanıyorum: sabah, şimdi, burası, uyanık, ışık. Belki cümlesiz uyanıyorum. Ya da en basitinden, uyanınca açılan cümlelerle. Şimdi sabah. İşte bir gün. Uyandım.

Bilmiyorum ama her sabah aynı şey oluyordu. Yatakta Thomas'ın yanında, perdeden süzülen gri ışığa, çarşaflara, yağmurla rüzgârın hafif sesine ve yavaş yavaş yine on sekiz kasıma dönüşen bir sabahın belirsiz hissine uyanıyordum.

Thomas'ı nazikçe uyandırdım. Onu o anın içinde tutmak için elimden geleni yapsam da hafızasının araya girmesiyle Paris'te olduğumu, daha doğrusu Paris'te olmam gerektiğini hatırlayıp meraklanmaya başladı.

Neler olduğunu fısıldayarak anlattım ona. Huzursuzluğunu hissettim. Yüzüne bakarsam keskinleşen bakışı, ancak gözlerimi ondan kaçırırsam, ona sokulup fısıldayarak konuşursam biraz yumuşuyordu. Hiçbir şey olmamıştı. Ya da neredeyse hiçbir şey. Sadece zamanın içinde bir aksaklık. Fakat geri dönmüştüm, beraberdik, ölü, yaralı veya trajedi yoktu, kaza, felaket, ambulans veya cenaze de. Elimdeki yanık bile iyileşmeye başlamıştı.

Thomas anlattıklarımdan asla kuşkulanmadı, zaten buna gerek de yoktu. Ona yağmurun ne zaman dineceğini, ne zaman tekrar başlayacağını, postacının saat 10.41'de yağmur çiselerken geleceğini söyleyebiliyor, ardından bir uzunkuyruklu baştankaranın elma ağacı etrafında nasıl uçuşacağını betimleyebiliyor, komşumuzun saat 17.14'te, şiddetli yağmurda arka bahçemizin sonundaki çit boyunca yürüyüp sağa döneceğini ve bizim evimizle kendininki arasındaki yolu takip edeceğini önceden biliyordum. Çalışma odasındaki pencereden bahçe kapısını açtığını, parke taşlara basarak dört taşın buluştuğu bir çukurlukta toplanmış su birikintisinden sakındığını, hızla evinin arka kapısına yöneldiğini, yağmurda yürürken cebinden çıkarıp elinde hazır tuttuğu anahtarıyla kapının kilidini açtığını görebilecektik.

Tuhaf günlerdi. Sabah uyanıyor, yürüyüşe çıkıyor, on sekiz kasımın bir yerinde oturup kahve içiyorduk. Günün büyük kısmında birbirimize yeni âşıkların veya miyop yaratıkların birbirine gösterdiği türden yakın bir ilgi gösteriyorduk. Ufku yok ediyorduk. Baş döndürücü o hissi arıyorduk. Aramızdaki mesafenin sisler içinde kaybolmasını. Baş dönmesini

günün bir parçası haline getiriyorduk. Sersemletici, grimsi bir şaşkınlıkla aydınlanan bir oda yaratıyorduk kendimize.

Bilerek yaptığımı sanmıyorum ama yavaşça, neredeyse fark etmeden o belirsiz, nötr sabah hissinin daha uzun sürmesini sağladım. Sabahı konsantre ettim, o soluk gri uyanışı yoğunlaştırdım ve her geçen sabah o hissi gün boyunca içimde daha uzun süre yaşatabilecek duruma geldim. Birkaç sabah sonra bütün odayı kapsamama yetecek kadar uzun süre tutunabiliyordum o ana: çarşaf, Thomas'ın yanımdaki vücudu, yatağın arkasındaki duvar, odanın öbür ucundaki dolap, üstünde giysiler olan sandalye, sabah ışığı, rüzgârda hafifçe tıkırdayan baca kapağı. Evin bildik sesleri bunlar. Hâlâ sıradan bir sabah, geniş ve açık. Ben yataktayken dünyaya ait küçük parçalar bir bir belirip yok oluyor, kısa bir kuş cıvıltısı sekansı, bulutlu havaya meydan okuyan bir karatavuk ya da yağmur durakladığında şarkısını tutturan bir narbülbülü, önce üç veya dört nota, ardından altı ya da yedi, sonra sekiz; hepsi, belirir belirmez sislerimin içinde çözülüp kayboluyor.

Belirsizlik üzerine bilinçdışı bir egzersizdi bu, günü başlatan bir es. Huzurlu ve yumuşak ışıklı sabahlar hatırlıyorum. Günün büyük kısmı boyunca bizi çevreleyen bir nevi sis bulutu. Sadece şeylerin konturlarının sezilebilir olduğu puslu bir âlemde dolaşıyorduk. Gördüğümüz yaratıkların hangi türden olduğunu, yolda baktıklarımızın ağaç mı çalı mı, önünden geçtiğimizin ev mi ufak bir ahır mı olduğunu bilmemiz önemli değildi.

Ya da sualtındaydık. Denizin dibine taşınmıştık, etrafı inceleyen, balıkları, enkazı veya unutulmuş harabeleri parmağıyla işaret eden birer dalgıçtık. Jestlerle, el kol hareketleriyle birbirimize sinyal veriyor, yakından incelenecek nesneleri işaret ediyor, bazı şeyleri elimize alıp tekrar bırakıyorduk.

Keşiflerimiz teslim olmak istemediğimiz sessiz bir gizemin etkisi altındaydı.

Belki de deniz kıyısına vurmuş birer kazazedeydik. Allak bullak, son anda kurtulduğumuza şaşarak, yabancı bir kıyıya varıyor, hayatta olduğumuza hayret etsek de kıyıyı kolaçan etmeye başladığımızda bizi nelerin bekleyeceğini bilemiyorduk.

O zamanları en mutlu günlerimiz olarak hatırlıyorum şimdi. İlişkimizin en mutlu günleri. Sevildiğimi hissediyordum. Salondaki kanepede, halının üstünde yatarken sevildiğimi hissediyordum. Yatakta ve akşam yemek masasında otururken. Olağandışı bir şey değildi bu. On sekiz kasımdan evvel de böyleydi fakat şimdi daha kuvvetliydi, ayrıca yetişmemiz gereken bir şey yoktu. Zaman hızla geçip elimizden kaçmıyordu. İlk tanıştığımızdaki gibiydi ama daha yoğundu, belki –ya da şimdi öyle düşünüyorum– biz onu öyle görmesek de temelinde sakin bir çaresizlik vardı. Tenin elektrikle dolu olduğu hissi vardı, konuştuğumuzda cümlelerimiz birbirini tamamlıyordu. Aramızdaki boşlukta oluşan bir şey, bir yoğunlaşma, bir bağlantılar ağı. Anlaşıldığımı hissediyordum. Duyulan cümleler kuruyor, kurulan cümleleri duyuyordum.

İki farklı zamanda yaşıyorduk, o kadar. Taşıp yatağından çıkmış iki farklı zaman. Nehirlerin buluşup beraber aktıkları bir yer. Zamanın Mezopotamya'sında, Fırat ve Dicle suya verilen iki farklı isimdi sadece. Biz Mezopotamya'da bulunmaktan memnunduk.

Bir ritim bulmuştuk. Sabahları uyanıyorduk. Ben neden evde olduğumu açıklıyordum. Thomas dinliyor, tedirginleşiyor, fikre alışmaya başlıyordu. Yağmur dindiğinde dışarı çıkıyor ya da öğleden sonraları nehir kıyısında yürüyüşe gidiyorduk. Bazen günün sonunda Thomas birdenbire durumun gülünç tarafını görebiliyor, dağılan zamanın etkilerini

hayal etmeye başlıyorduk. Rüzgârı, pencereye çarpan yağmuru dinliyor ya da karanlıkta dolaşmaya çıkıyorduk. Vieux Moulin Sokağı'ndaki kütüphaneden paralel evrenler ve çoklu dünyalar yorumu hakkında kitaplar buluyorduk. Zaman durması, döngüsü, labirentleri üzerine hikâyeler okuyorduk. Zaman yolculuğu ve kronolojik kaymalar hakkında filmler izliyorduk. Birbirimize kitaplardan parçalar okuyor, düşünüyor, hayal kuruyor, bütün bunların bulunduğumuz zamana mana vermesini bekliyorduk. Gittikçe uçuk noktalara varan açıklamaların içinde yolumuzu şaşırmaya başladık: Roma İmparatorluğu'ndan kalma sesterce mi, aşk mı veya elimdeki yanık mıydı başka bir zamana kapıyı açan? Normal bir izahı var mıydı yoksa bilinmeyen güçlerin etkisi altında mıydık?

Esasında bir açıklama arıyorduk denebilir mi bilmiyorum. Açıklamaların etrafında dolanıyorduk. Bol bol önerimiz, fikrimiz, garip fantezimiz vardı. Bir teoriler, gözlemlemeler, izahlar bulutunun içinde dolaşıyorduk. Özellikle akşamları ya da öğleden sonra geç saatte Thomas duruma alıştığında, mutfak masasında karşı karşıya otururken, salonda veya yatakta yatarken, yemek yedikten ya da seviştikten sonra meydana gelen bir şeydi. Araştırmamız bizi odada dolandıran bir tür dans gibi devamlı dönüşüm içindeydi, saf ve biraz sakar bilim polkası, hayretler valsi, neşeli bir keşifler balesi, gerçekle gözlem arasında nefes nefese bırakan bir step dansı, çıkış yolu ya da dinlenecek yer aramadan odayı adımlayan iki dansçının araştırma tangosu.

Şeyleri gözlemliyorduk. Pencereye çarpan dalları, akşam rüzgârında yerinden oynayan saksıyı, coşup dinen yağmuru, gelip giden postacıları, komşuları, çocukları duyuyorduk. Günün bir vaktinde alışverişimize çıkıyor, aldıklarımızın ertesi sabah yerlerinde durup durmadığına dikkat ediyorduk çünkü bazen gece boyunca eşyalar kayboluyordu. Tutarsızlıklar vardı ama hiçbirini etraflıca araştırmıyorduk. Evvelki

gün süpermarkette raftan sonuncusunu aldığımız ekmekler veya bisküvi paketleri gece yok oluyor, ertesi gün tekrar süpermarketteki raflarında beliriyordu. Kütüphaneden ödünç aldığımız kitaplar gecenin bir vaktinde raflarına geri dönüyordu. Kaybolan giysiler vardı, ertesi sabah ortadan yok olduğu için hiç giyemediğim bir çift naylon çorap. Tekerrürler, gariplikler vardı. Gözlemliyor, hayret ediyorduk, ama buna fazla uzun süre ayırmıyorduk, sanırım bir açıklama bulmak istemiyorduk. Durumumuzu iyi kötü bir doğrulukla betimleyen her teoriyi kabul etmeye, bir yenisini bulur bulmaz da ondan vazgeçmeye hazırdık.

Örüntüler tespit ediyor, yine de hiçbirini daha yakından incelemiyorduk. Tutarsızlıklar buluyor, hayret ediyor, sonra onları tekrar unutuyorduk. Beraber yaşamışız gibi hatırlıyorum ama bu aslında benim döngümdü, benim hayretimdi çünkü ertesi gün Thomas vardığımız kanıyı unutuyor, günümüz baştan başlıyordu. Küçük keşifler yapıyor, hızlı açıklamalar buluyorduk. Bilgi toplamıyorduk çünkü bulduğumuz her şeyi belleğimde gelişigüzel bir şekilde saklıyor, müşterek bir unutkanlık anında kolayca silkip atıyor veya aynı soruyla tekrar karşılaştığımızda kolayca hafızamdan bulup çıkarıyordum.

Çoğu zaman her şeyi bilmenin mümkün olmadığına kanaat getiriyorduk, hayatta bazı yer değiştirmeler olacağını kabul etmek, tutarsızlıklar olabileceğini beklemek zorundaydık ve zaten bizim karşı karşıya olduğumuz da buydu: örüntüler, tutarsızlıklar, birleşmeye çalışan iki dünya.

Bu birkaç hafta sürdü. Ya da birkaç hafta edecek gün. Altmış üç gün. Belki altmış dört. Veya altmış beş. Bilmiyorum. Her şeyin ne zaman ters gitmeye başladığını pek hatırlamıyorum.

Günleri saymıştım ama her gün, mutfakta duran ufak not defterine konan birer işaretti sadece. Başlangıçta günle-

rin sayısı ve defterdeki çizgiler Thomas'la konuştuğumuz bir konuydu fakat çok geçmeden defter mutfaktaki ufak yemek masasının çekmecesine kaldırıldı. Günün bir anında, yalnız kaldığım bir vakit, çekmeceyi açıyor, not defterini çıkarıp işaret koyuyor, defteri tekrar kapatıp çekmeceye yerleştiriyordum. Günlerin sayısı artık konuştuğumuz bir mevzu değildi. Günlerin aramıza girmesine izin veremezdik, ben de onun yerine mesafeyi mutfaktaki çekmecede saklıyordum.

Buna rağmen netlik yavaş yavaş geri dönmeye başladı. Tutunmak zorlaştı. Sis kalkmıştı ya da dalgıçlar tekrar su yüzeyine çıkmıştı. Kazazedeler kıyıyı baştan sona gezip görmüşlerdi. Günler açık seçik tanımlanmıştı. İlk saniyeleri dışında. Sabahlarım önceleri olduğu gibi başlıyordu. Etrafımdaki odayı, önüme serilen günü hissediyor, kuş cıvıltılarının dört, beş, sonraları sadece üç, belki en fazla iki notası süresince de olsa hâlâ sisli, grimsi sabaha tutunabiliyordum ki birden an parçalanıyordu ve ben her şeyi hatırlıyordum, düşüncelerim odayı kolaçan etmeye başlıyor, pencere kenarına, sabaha, ağaçtaki kuşlara, insanların teker teker, dikkatlice belirlenmiş bir düzeni izleyerek, o günü ilk defa yaşadıklarından emin, on sekiz kasıma adım attıkları evlerle sokaklara uzanıyordu.

Sabahım derinlik kazanıyor, net bir ufuk beliriyordu. Ama ben ufku istemiyordum. Gri sabah ışığını ve zamansız, hafızasız, plansız başlayan bir gün istiyordum ki bu artık mümkün değildi. Bir kuşun kasım ayındaki seyrek cıvıltısı, bütün hatlarıyla belirgin bir oda, zapt edilemeyen bir gün. Havada berraklık vardı. Çarşafların, odanın, yumuşak sabah ışığının belli belirsiz farkındalığı yerine, eşyalar on sekiz kasımın nesnelerine, günün keskin aletlerine dönüşmüştü. Yanımda yatan Thomas artık meçhul bir sabah boyunca uyuyan kocam değil, günden güne uzaklaşan kocam, birazdan gözlerinde şaşkınlığın belireceği, henüz kaybetmediğim sevgilimdi, çünkü sıradan bir sabah değildi uyandığım, ben

de artık yarı uyanık, bir sis bulutunda yaşayan, sessizce mutlu Tara değil, bozuk bir zamana geri dönmüş Tara'ydım ve işte neler olduğunu Thomas'a anlatma vakti gelmişti yine. Huzursuzluğunu fark edecek, telaş içinde ona endişelenmemesini, burada onunla beraber olduğumu, ölen, kaza geçiren kimse olmadığını söyleyecektim. Evdeydim, bana bir şey olmamıştı, hayattaydık. Zaman bozulmuştu, o kadar.

Sabah sisimi yitirmiştim. Uyandığım anda gün bazen keskin, rengârenk, giyinik şekilde önüme çıkıyor bazense birkaç saniye gecikiyordu ama onu erteleyebilmek için artık elimden bir şey gelmiyordu. Gün #68, #69, #70, #71'inci kez on sekiz kasım olmuştu.

Sonunda netlik fazla gelmeye başladı. Yumuşatıcı tek bir etken yoktu. Thomas'a neler olduğunu anlatmaya çalıştım ama açıklamalarım bulanık, yetersizdi. Ölen ya da yaralanan kimsenin olmadığını söylemeye çalıştım, elimdeki yanığın iyileştiğini, sadece kırmızı bir iz kaldığını. Merak etmemesini. Ama sesime huzursuzluk karışmıştı. Her şeyi belirginlikle görmeye başlıyor, açıklamalar arıyordum ve artık içinde saklanabileceğim sis yoktu. Kendimi korunmasız ve yalnız hissediyordum.

İşte buraya o zaman geldim. Neler olduğunun aniden beliren bilinciyle uyandığım sabahlardan biriydi. İyi bildiğim oda, aynı gri ışık, sessiz sabah yağmuru, sonbahar ötüşlerini, kısa cıvıltı sekanslarını tanıdığım kuşlar, şimdi uykunun koruyucu filtresi olmadan beliriyordu hepsi. #76 numaralı gün olmalıydı çünkü not defterime günün işaretini burada, bahçeye, elma ağacına ve odun yığınına bakan misafir odasındaki masada bulduğum bir tükenmezkalemle koymuştum.

76 gün çok fazlaydı. Mesafe çok fazlaydı. Mutfakta elimde not defteriyle dururken aramıza çok fazla gün girdiğini

anladım. Not defteriyle beraber çekmecede duran kalemi arıyordum ama yerinde yoktu. Defterdeki uzun işaret dizisine baktım ve başka bir kalem bulmamın, yeni bir işaret koymamın, defteri çekmeceye yerleştirip Thomas'ı uyandırmamın, geri döndüğümü, yaralanan ya da ölenin olmadığını, aramıza sadece birkaç günün girdiğini söylememin imkânsız olduğunu birdenbire anladım. Tekrarlamalarımıza devam edemezdim. Sis dağılmıştı, manzara keskin hatlarıyla önümdeydi ve onun uyandığı gün benimkiyle aynı gün değildi.

Etrafta bıraktığım izleri toplamaya başladım. Kitapları ve giysilerimi yatak odasından alıp yavaşça merdivenlerden indim. Neredeyse hiç ses çıkarmadan mutfağı topladım, döndüğümden beri çantamda duran boş pet şişeyi getirip çalkaladıktan sonra musluktan temiz suyla doldurdum. Sonra kitapları toplayıp çantama koydum, mutfak masasından not defterimi alıp çantamı omzuma attım. Ev sessizdi, usulca antreden geçip mantomu, çizmelerimi aldım, misafir odasının kapısını açtım, içeri girdim ve kapıyı arkamdan kapattım.

Beş gün boyunca yataktan çıkmadım. Ne olduğunu bilmiyorum ama şimdiye kadar sabahın belirsizliği ve mutlu sis hali içinde kalmak için bütün gücünü harcayan beynimin bir yerinde bitmek bilmeyen, kesintisiz bir soruşturma gerçekleştiğini sanıyorum. O günlerde belleğimde olup biten şeyi, yönsüz ve aralık vermeyen bir tür çılgın, sezgisel rasyonalite, şuurun ayrıntılar ile düzenler arasında çılgınca gidip gelmesi, teknik verilerin bitmez tükenmez kontrolü, gerçeklerin hesaplanması, olayların titizlikle derlenmesi ve on sekiz kasım olarak yaşadığım günlerin her birinde meydana gelen hadiselerin özetlenmesi diye hatırlıyorum.

Thomas'la dikkate almadığımız bütün düşünceler, sisin içinde dağılıp gitmelerine izin verdiğimiz bütün fikirler şimdi üst üste devriliyor ve beni bir tür rasyonel hezeyan içinde

bırakıyordu sanki. Göz ardı ettiğim soruşturma şimdi kendiliğinden başlıyor, Thomas'la geçirmiş olduğum günleri eşeleyerek bilgi çıkarıyordu.

Dışarıdaki günü zaten havasıyla, olaylarıyla biliyordum ve sokakta insanların gidip gelişleri hakkında hafızamda bilgiler buluyor, kuşların uçuşlarını, rüzgârda sallanan dalların sesini, durup yoğunlaşan yağmuru, evin köşesindeki saksının döşeme taşları üstünde savruluşunun sesini hatırlıyordum.

Yeni ayrıntılar katılıyordu şimdi bunlara. Hafızam harıl harıl çalışadursun, beynim bir dizi tıpatıp aynı günün seslerini bir araya getiriyordu: evin içinden geçen biri, zeminden ve merdivenlerden gelen ayak sesleri, açılan çekmeceler, hışırdayan torbalar, duvara sürten bir el ya da kol, su borularının uğultusu, açılıp kapanan kapılar. Devinimlerin toplamıydı bu, ayrıntıların, düzenlerin birikintisi ve bunların hepsi devamlı bir soruşturmaya, mantıklı bir dırdıra, bir tür soğukkanlı hummaya, benim iştirakim olmadan organize edip fikir yoran, başına buyruk bir beyin aktivitesine sarılıydı; veriler insan müdahalesi olmadan işleniyordu adeta. Beynin bazı kısımları sürekli çalışıyordu, süregiden bir inşaat alanı gibi: Neredeyse canımı acıtan, günü parça parça eden, yarıklardan bilgiler çıkarıp bunlardan bir düzen, yeni bir evren kuran bir faaliyetti bu.

Bazen üzerime birdenbire aşırı bir bitkinlik çöküyor, beni derin bir uykuya sürüklüyordu, bilgi toplama ve değerlendirme faaliyetinin aralıksız sürdüğü bu uykudan ne rüya gördüğümü hatırlamadan uyanıyordum.

Ne olduğunu bilmiyorum. Günü toparlıyordum. Güne tadilatlar yapıyordum. Belki başka bir zamana hazırlıyordum kendimi. Belki sinir sistemi yeniden programlanıyor, zihnin enstrümanları ayarlanıyor, beyin hücreleri arasında yeni si-

napslar oluşuyor, reseptörler yaratılıyor, nörotransmitterler sentezleniyor, belki de, ne bileyim, zaman anlayışım değiştiriliyor, beyne yeni binalar ekleniyor ya da harap olanlar yıkılıyordu. Kendimi inşaat alanı, karınca yuvası, arı kovanı, yoğun çalışma içinde olan bir laboratuvar gibi hissettiğimi biliyorum. Bir iki bisküvi paketiyle Thomas'ın büyükbabasından kalma birkaç konserve kayısı bulduğumdan, fazla bir şey olmasa da ara sıra yiyip içtiğimi biliyorum. Bunları geceleyin veya Thomas dışarıdayken gidip buzdolabından almış olmalıydım, tam olarak hatırlamıyorum, ama bazen mutfağa gidip pet şişeye su doldurduğumu biliyorum. Bazen pencereden çıkıp bahçedeki kulübenin arkasına çişimi yaptığımı da hatırlıyorum, ayrıca sanırım Thomas yokken arada bir evde dolaşıyordum, sadece hayal meyal hatırladığım için bundan da emin değilim. O günlerden en iyi hatırladığım şey bitmek bilmeyen, kesintisiz dırdır, ilk on sekiz kasımdan beri geçirdiğim günler şimdi adeta damıtılıyor, bütün bilgiler bir araya getirilip hafızamda saklanıyordu. Beraber yaşadığımız günlerin tümüydü bu. Thomas'ın her gece birbiri ardına kaybettiği, o süreçte ben üstümden atmaya çalışsam da belleğimde kalan günler.

Sis dağılmıştı. Tuhaf günler sona ermişti. Sabahın belirsiz, gri ışığına tutunmaya devam edemeyeceğimi, geçmiş ile geleceği yok sayarak, uyur uyanık bir halde yaşadığımı anlamıştım. Dümdüz sabahlardı kaybolan. Denizin dibinde geçen zamandı bir daha bulunması mümkün olmayan. Bu sis hem en büyük mutluluk hem de –şimdi düşünüyorum bunu– en büyük saflık içinde kalmak, aptallığın içinde dolanmak, kendini umursamazlığın yumuşak kollarına bırakmaktı.

Beş gün boyunca buradaki yataktan çıkmadım. Sonra geri döndüm. #81'inci gündü. Not defterine tükenmezkalemle beş çizgi konduğunu gördüm. Masanın yanında durup deftere işareti neredeyse otomatik hareketlerle koyduğumu

hayal meyal hatırlıyorum. Sanırım bunu her sabah Thomas dışarıya çıktığında yapıyordum ama emin değilim. Odadaki yazı masasında oturup bütün çizgileri saydıktan sonra tükenmezkalemle yeni bir çizgi koyacağıma #81 yazdım. Sanki kesinliğe ihtiyacım vardı. Sanki günleri teker teker saymaya mecburdum. Numaraları olmalıydı, bir not defterindeki çizgilerle yetinemezdim.

Sabahleyin uyanır uyanmaz kendimi o tanıdık beyin aktivitesine kaptırmıştım bile fakat sonrasında kafamda sözcükler belirmeye başladı. Beynimdeki devamlı vızıltıyla beraber *rasyonel hezeyan, mantıklı dırdır* gibi sözler beliriyordu zihnimde.

Daha sonra etrafımdaki odaya dikkat etmeye başladım, yatakta yattığımı, pencereye çarpan yağmuru duyabildiğimi fark ettim. Ardından hafif bir terle beraber fırçalanmamış dişlerden, yıkanmamış giysilerden yükselen kötü bir koku aldım. Kokunun benden geldiğini anlamadan evvel bir an etrafıma bakındığımı hatırlıyorum. Üşüdüğümü ve "Tara Selter burada yatmış üşüyor" diye düşündüğümü hatırlıyorum. *Sabah serinliği* dedim kendi kendime. Az sonra Thomas'ın merdivenlerden indiğini duydum ve şu kadarını bildiğimi düşündüm: Hiçbir değişim, çeşitleme yoktu. Musluğu ne zaman açacağını, çaydanlığı ne zaman doldurup ocağa koyacağını biliyordum.

İçeriye öğleden sonra, Thomas evden çıktığında gittim. Salondan gelen müziği duydum, paketleri antreden aldığını, evi terk ettiğini duydum. Bir başkasıydım. Zihnim sakinleşmişti, karnım açtı ve yıkanmaya ihtiyacım vardı. Yukarı çıktım, banyo yapıp giysilerimi değiştirdim, mutfağa inip bir dilim ekmek kesip yedim. Sisli günlerden beri buzdolabının sebzelik çekmecesinde duran bir armut buldum, önce ikiye ardından dörde bölüp parçaları birer birer yedim. Sonra salona gidip Thomas'ı bekledim. Gününün nasıl geçtiğini bili-

yordum. Yağmur bastırdığında geri döneceğini biliyor ama tam vaktini kesin olarak hatırlamıyordum.

Yağmur hızlandıktan az sonra çit boyunca yürüyerek gelen komşumuzu gördüm, çok geçmeden Thomas da göründü, ıslak ve şemsiyesiz. Hemen antreye gidip ışığı yaktım ve kapıyı açtım.

Şaşkınlıkla baktı bana. Kapı eşiğinde buluştuk. Sırılsıklam olmuş ceketini çıkarmasına yardım ettim ve geri döndüğümü söyledim. Yatak odasından bir kazak getirip çay demledim, onu salona götürdüm, oturduk ve bu sırada Paris'ten, Philip Maurel ile Marie'den, kaybolan kitaplardan ve sesterceden bahsettim. Garip sisli günlerimizden bahsettim. Sisin dağılışından ve açık ufuklu, keskin köşeli sabahlardan bahsettim ona. Not defterindeki işaretleri, misafir odasındaki sayıklamalarımı anlattım. Bir başkası olduğumu anlattım. Zihnimde bir şeylerin değiştiğini. Onu misafir odasına götürdüm. Kokum hâlâ havada asılıydı. Yerde bisküvi paketleri ve yediğim kayısıların kutuları duruyordu. Yardımına ihtiyacım olduğunu söyledim. Ona not defterine kurşunkalemle çizilmiş dizi dizi çizgileri, sonra tükenmezkalemle çizilmiş beş çizgiyi ve altındaki #81'i gösterdim. Zamanı mantıklı bir temele oturtmam gerektiğini söyledim. Zamanın nasıl işlediğini anlamam gerekiyordu. Ona mantıklı dırdırı, rasyonalitenin inşaat alanını, beyinin müteahhitliğini, seslerin toplamını, zihnin veri işleyişini anlattım. Zamandaki gediği bulmam gerektiğini, içinden nasıl çıkacağımı anlayıp ileri akan zamana geri dönmem gerektiğini anlattım. Onun bana yardım edebileceğini sandığımı söyledim.

Bana inandığını görüyordum. Değişmiştim. Sanki kafamda bir patika süpürülmüş, taşlar döşenmiş, çalılıklar biçilmiş, yol inşa edilmiş, karlar kürenmişti ve nasıl olacağını bilmesem de devam etmem gerekiyordu. Birtakım cevaplar

bulmam gerekiyordu. Bir açıklama, bir çıkış yolu bulmalıydım. Mekanizmanın nasıl işlediğini çıkarabilirsem günün her zamanki gibi ilerleyen akışına geri dönmesini sağlayabileceğime inanmaya başlamıştım.

Yirmi yedi gün boyunca, günün mekanizmasını araştırdık. Sabah uyandığımda keskin şekilleri, ön planı, orta zemini, uzak ama açık ufku olan bir gün karşılıyordu beni. Yatakta Thomas'ın yanında gözlerimi bile açmadan önce neler olduğunun farkındaydım. Kalkıp evvelki gün yaptığım gözlemleri toparlamak için aşağı indim. Thomas'ı uyandırıp her şeyi anlattım. Araştırmalarımızın özetini, varmış olduğumuz en mühim neticeleri aktardım. Yardım etmesi gerekiyordu. İçinde kaybolabileceğimiz bir sis yoktu. Soru sormakta ısrarlıydım. Hasar nasıl oluşmuştu? Açıklanabilecek bir olay mıydı yoksa tesadüfen veya kazayla mı olmuştu? Zamanın neresindeydi arıza? Zamanın bozulduğu gün ben ne yapmıştım? Bir suçlu var mıydı? Biri hata yaptıysa, hata neydi?

Ama on yedi kasım hadisesiz bir gündü. Bordeaux'ya gitmiştim. Kitap satın alıp Paris'e devam etmiştim. Sabahleyin uyanmış, kahvaltı edip gazeteyi okumuş, bir ekmek parçasının yere düştüğünü görmüş, birkaç kitap satın almış, iki tanesini çantama koyup yanımda götürmüştüm. Bir arkadaşı, daha doğrusu iki arkadaşı ziyaret etmiş, elimi yakmış, telefonda konuşup buz küpleriyle uyumuştum.

Hatayı bulamıyorduk. Zamanın bozulmasının nedenini bulamıyorduk. Bir neden yoktu. Ne ben ne Thomas bir neden bulabiliyorduk. Düzenli örüntüler bulabiliyorduk, uyumsuzluklar bulabiliyorduk. Thomas düzendi – uymayan bendim.

Daha ilk günden itibaren bedenimin bana eşlik ettiği belliydi. Philip'in dükkânında meydana gelen yanık, elimde kalmış, acıyan ufak bir yara halinde benimle gelmiş, şişmiş,

su toplamış, kabuk bağlamış sonra kabuk düşüp ardında kırmızı bir iz bırakmış, iz de yavaşça, günden güne çekilip ufalmıştı. On sekiz kasımın sabahında yarasız bir elle uyanmamıştım. Tıpkı bir yanıktan bekleneceği gibi yara zaman akışına maruz kalmış, günden güne değişmişti. Zaman cildime işlemişti ki şimdi banyo aynasına bakarken saçımı da fark ettim. Uzamıştı. Daha evvel dikkat etmemiştim ama şimdi görebiliyordum, fazla olmasa da şüphe bırakmayacak kadar uzamıştı saçlarım. Aynada yüzüm aynı görünüyordu, değişiklikler olduysa da görülmeyecek kadar ufaktı ama saçlarım gün geçtikçe uzamıştı.

Mantıklıydı bu: Günler birbirini izliyor, yanıklar iyileşiyor, saçlar uzuyor, zaman geçiyor ve bedenim hiçbir şey olmamışçasına bana eşlik ediyordu. Tırnaklarım uzamıştı, banyoda elimde bir tırnak makasıyla durduğumu hayal meyal hatırlıyordum ama hafızamın buğulu ve gri olduğu sisli günlerdeydi bu. Oysa şimdi günler apaçıktı, ben de tırnaklarımı kesiyordum veya tekrar kesiyordum, yavaşça, banyodaki lavaboda, çünkü zaman diye bir şey varmış gibi uzamışlardı, ben de lavabonun içine ufak zaman parçacıkları kesiyordum, musluğu açtığımda lavabo deliğinden akıp gidiyorlardı.

Thomas ise hiç değişmemişti. Hiçbir değişiklik yoktu. Beraber geçirdiğimiz günler birbirinden farklıydı ama hiçbiri hafızasına veya bedenine işlememişti. Gece boyunca yok oluyorlar, iz bırakmadan onun içinden geçiyorlardı ve Thomas her sabah, tıpkı evvelki gün olduğu gibi uyanıyordu. İki farklı zamanda yaşıyorduk. Bedenlerimiz iki farklı zamanda yaşıyordu. Sadece hafıza değil, beden de bize eşlik ediyordu.

Etrafımızdaki eşyalar aynı derecede güvenilir değildi. On yedi kasımda Bordeaux'daki müzayededе aldığım kitaplar ertesi sabah otel odamın masasında tam bıraktığım yerdeydiler, on sekizinde aldığım *İçme Suyunun Tarihçesi* ve Thorn-

ton'un *Gökcisimleri*'ne olanlar ise hâlâ esrarengizdi. İlk önce onları aldığım sahaflara geri dönmelerinin, hemen ertesi günü yanımda, güvende olmaları için koyduğum yastığımın altında, birkaç gün sonra da hiç sorun çıkmadan nereye bırakırsam orada kalmalarının nedeni belirsizdi. Kaybolacaklar diye korktuğumdan onları yanımda taşımıştım ama kısa süre sonra salondaki masanın üstünde oraya aitlermiş, orada kalmaları için eğitilmişler gibi duruyorlardı.

Bizi şaşırtan uyumsuzluklardı. Birçok şey başlangıç noktasına geri dönmüştü. Soba ve mavi gaz şişesi Philip Maurel'in dükkânındaki arka odaya geri dönmüştü. Toz bile yerli yerindeydi. Roma döneminden kalma sesterce ise kaybolmuştu. Onu arayıp da bulamamıştım ama şu anda Philip Maurel'in dükkânında, tezgâhın üstündeki kutuda durduğundan eminim. Fakat sesterce geldiği yere geri döndüyse çantam, giysilerim ve Paris'e götürdüğüm diğer eşyalar neden ilk on sekiz kasım günü bulundukları otel odasına geri dönmüyordu? Benimle evde kalmışlardı ve her sabah, evvelki gün onları nerede bıraktıysam orada duruyorlardı. Çanta ilk akşam salonda yerde, daha sonra yatak odasının bir köşesinde, şimdi ise yanımda duvara yaslanmış duruyordu, kitaplar da yatağın yanındaki masanın üstündeydi. Bu uyumsuzluğun içinde onları yanımda götürebiliyor, onları benim zamanımın içine çekip sakin durmalarını sağlayabiliyordum sanki.

Belirgin bir örüntü bulamamıştık, bu da beni rahatsız ediyordu. Döngüyü bulup bozmak istiyordum ama günün mekanizmasını açıkça görebilmemizi engelleyen çok fazla belirsizlikle karşılaşmıştık. Müphemlik ve cevapsız kalan sorular vardı.

Benim beraber geçirdiğimiz on sekiz kasımları günden güne biriktirip hatırladığım, başka herkesin de ertesi sabah uyandıklarında onları unuttuğu barizdi. Artık günleri teker

teker hatırlayamıyordum. Etrafları sisle kaplıydı ama hafızamda birbirlerine karışmalarına rağmen yok olmadılar.

İzler bıraktığımızı hatırlıyorum. Nesnelere bir şeyler oluyordu. Gıdayı tüketip bitiriyorduk. Önce, hep aldığımız kahveyi bulamaz olduk. Hepsi satıldığında başka bir marka almaya başladık ama Clémentine Giroux Sokağı'ndaki ufak süpermarketin rafındaki kahveleri biz içmiştik. Portakallı çikolatanın bulunduğu rafı da biz boşaltmıştık. Rafın boş olduğunu gördüğümüzde şaşırdığımı hatırlıyorum ama onun yerine başka türlü çikolatalar aldık, sade, bitter, naneli veya karamelli.

Bazen nesneler başlangıç noktalarına geri dönüyordu. Süpermarkette kalan en son zeytin kavanozunu satın alıp mutfaktaki dolaba koyduğumuzun ertesi günü kavanoz evden kaybolmuştu fakat onu tekrar süpermarketin rafında bulmuştuk. Hatırladığıma göre kavanozu sonra yeniden satın aldık, açıp öğlen yemeğinde birkaç zeytin yedik, sanırım o yarı dolu kavanoz ertesi gün hâlâ buzdolabındaydı ama sis içinde geçen günlerimizde durumu daha yakından incelemeyi düşünmediğimiz için emin olamıyorum.

Başlangıç noktasına her gün geri döndüğü şimdi belli olan banka hesabımıza da daha yakından bakmamıştık. Her sabah hesap bakiyesi aynıydı, akşamleyin alışverişlerimizin çoğu kayda geçse de ertesi sabah hesaptan tekrar siliniyorlardı. Thomas'ın telefonunda da benimle konuştuğuna dair hiçbir iz olmadığını daha ilk sabah görmüştük, ayrıca hatırladığıma göre ben daha Clairon'a giden trendeyken telefonum arızalanmaya başlamıştı. Kısa süre içinde telefon bağlantısı tamamen kesilmişti ama telefona ihtiyacım olmadığından üstünde durmamıştık. Düşünecek başka işlerimiz vardı. Sisli sabahlarımız, yağmurlu günlerimiz, ilgilenmemiz gereken daha önemli şeyler vardı ve konuşmalarımız esnasında günün uyumsuzluklarına değindiğimizde hemen konuyu değiştiriyorduk.

Fakat ben artık konuyu değiştirmek istemiyordum. Bilmek istiyordum. Cevap istiyordum. Thomas tereddüt ediyordu. Ben ısrar ediyordum. Alışverişe çıkıyor, aldıklarımızı mutfakta bırakıyorduk. Poşetleri ya açıyor ya da açmadan bırakıyorduk. Hesap yapıp gözlemliyorduk. Açmadığımız paketler genellikle gece vakti kayboluyor, satın aldığımız dükkânlara geri dönüyordu. Geceleyin bazı eşyaları yatak odasına götürüyorduk. Aldığım bir kavanoz zeytini pencere kenarına, ambalajında bıraktığım bir diş fırçasını yastığımın altına koymuştum. Ertesi sabah diş fırçası ambalajıyla hâlâ yerinde dururken, zeytin kavanozu ve Thomas'ın buzdolabına koymuş olduğu bir paket çay ortadan kaybolmuştu.

Günün başlangıç noktasına döndüğü belliydi ama varyasyonlar vardı. Mekanik değildi, farklı bir şeydi. Tekrarlanan aynı gündü ama değiştirilemez değildi. Ben hatırlıyordum. Thomas unutuyordu. Ben zaman içinde hareket ediyordum. Thomas yerinden kımıldamıyordu. Nesneler farklı örüntüler izliyordu. Basit değildi – sanki eşyalar tereddüt ediyor, zamanın sunduğu seçenekler karşısında kararsız kalıyor, ilerleyen zaman ile geriye saran zamanın arasındaki eşikte duraksıyordu.

Günün geriye sardığı anı aradık ama öyle bir an bulunmuyordu. Gece yarısında olmuyordu. Sabah erken saatlerde olabilirdi ama o her şeyin değişiverdiği sihirli anı bir türlü tespit edemedik. Saat on ikiyi vurduğunda, saat ikiye on kala, saat 04.35'te de olmuyordu. Kesin olan bir şey yoktu, kurallar yoktu.

Her sabah Thomas'ı uyandırıp neler olduğunu anlatıyordum. Bana yardım etmesi gerektiğini söyledim. Başka bir zamana taşındığımı. Belki zihnimin yapısı değiştirilmiştir, dedim. Yardıma ihtiyacım vardı. Her şeyi kendim düşünemiyordum. Bir açıklama bulmalıydık. O da benimle beraber düşünmeliydi.

Arka odadan geri döndüğüm ilk gecelerden birinde sabaha kadar uyumamıştık ve Thomas ertesi güne benimle girmeyi başarmıştı. Gece yarısında hiçbir şey olmamıştı. Thomas hâlâ benimleydi. Günümüzü hatırlıyor, on sekiz kasımdan evvelki geceyi değil, on sekiz kasım gecesini yaşadığımızı hatırlıyordu.

Saat birde de hiçbir şey olmadı. Saat ikide de. Saat üçte uykumuz gelmeye başlasa da uyumayacağımıza dair birbirimize söz vermiştik. Mutfakta yemek yaptık. Kahve içip seviştik. Birbirimize kitap okuyup beraber duşa girdik. Bir odadan ötekine geçerken hep beraberdik. Merdivenlerden inerken konuşuyor, yukarı çıkarken el ele tutuşuyorduk. Devamlı birbirimizin gözü önündeydik. Hiçbir şeyin dikkatimizden kaçmasına izin vermiyorduk. Hareketlerimizde birbirimize ayak uyduruyor, her şeyi beraber yapıyorduk. Siyam ikizleriydik, aynı arabaya sürülmüş iki at, bir ağacın kütüğünü testereyle kesen iki ormancı. Gelecek on sekiz kasıma beraber geçecek, bu on sekiz kasımdan beraber çıkacaktık. Bütün dikkatim Thomas'a odaklanmıştı, onunla beraber evde olduğumu unutmasının imkânı yoktu.

Yine de saat beşi biraz geçe ya onun dikkati ya da benimki dağılmış olmalıydı çünkü Thomas birdenbire uyuduğunu sandı. Salonda, siyah beyaz motifli halının üstünde yatıyorduk. Bir anlığına arkasını dönmüştü, elim hâlâ çıplak tenine dokunuyordu. Uykuya dalmak üzere olan birinin irkilmesini andıracak şekilde aniden sarsıldı ama uyuduğunu zannetmiyordum çünkü bir şey söylemek üzereydi, yarıda kalan cümlesini bana doğru dönerken bitirdi. Kafası biraz karışmış, yeni uyandırılan bir uyurgezer gibi baktı bana. Saatin kaç olduğunu, hangi gün olduğunu ve kendini biraz kötü hissettiğinden, ne içtiğimizi sordu. Biraz sonra eve gelişimi hatırlamadığını söyledi ve ne zaman döndüğümü sordu. Beklediğinden evvel mi dönmüştüm? Geceleyin mi? Yolculuğum nasıl geçmişti?

Hiçbir şey hatırlamıyordu. Hafızasında ne gece yarılarında duş ya da kahve ne uykulu sohbetler ne de gece yemekleri vardı. Ne siyam ikizleri ne atlar ne de ormancılar. Aramızda mesafe vardı. Nasıl oluştuğu anlaşılamayan bir delik açılmıştı zamanın içinde. Bir anlık dikkatsizlik sonucu Thomas on sekiz kasımını kaybedivermişti. Hafızası yine silinmişti ama uzun bir gece uykusunda yavaşça çözülüp dağılmamıştı; on sekiz kasımı gecenin içinde bir çatlağa, birdenbire açılan bir uçuruma düşmüştü sanki. Nasıl olduğunu anlayamıyorduk, ne zamandaki arızayı bulabiliyorduk ne bir açıklama.

Bütün hikâyeyi ona tekrar anlattım. Zamanın bozulduğunu, sorunu içeriden çözmeye çalıştığımızı, ayrıntılara indiğimizi, artık sisli bir gün içinde saklanamayacağımızı, bana yardım etmesi gerektiğini, yaralanan ya da ölen olmadığını, sadece bilmeceler ve tutarsızlıklarla dolu bir zaman, devinimleri öngörülemez bir mekanizma, çok fazla bilinmeyenli, belirsiz bir denklem olduğunu söyledim.

Salonda uyuyakaldık ve ertesi gün geç uyandık. İlk uyanan Thomas'tı, ona sabahın erken saatlerinde anlattığım her şeyi hatırlıyordu ama beraber geçirdiğimiz gün ve akşam, geceleyin yaptığımız araştırmalarla beraber yok olmuştu. Sadece anlattıklarımı, zamanın bozulduğunu, bana yardım etmesi gerektiğini hatırlıyordu ve ben uyandığımda durumu kafasında ölçüp biçmeye başlamıştı bile.

Öğleden sonrayı birlikte geçirdik. Alışverişe çıktık, eve döndük, zamanın ayrıntılarını konuştuk ve ben zamandaki arızayı bulmayı denemeliyiz diye bir kez daha üsteledim.

O gece yine uyumadık. Hiçbir şey dikkatimizden kaçmıyordu, gündüz uzun uzun uyuduğumuzdan zindeydik. Gözlemlerimizi not ediyor, en ufak ayrıntılara odaklanıyorduk. Gecenin geç bir saatinde sahanda yumurta pişirip

mutfaktaki masada karşı karşıya oturduk. Dikkatimizi aynı şeylere yönlendirdiğimizden emin olmak için her ayrıntının üzerinde duruyorduk. Bir yandan sapından tutup tavaya yağ dökerken bir yandan da buzdolabından yumurta çıkaran Thomas'ı izliyordum. Yumurtaları kırıp birbiri ardına tavaya dökerken ben ellerine bakıyordum. Şeffaf yumurta akının içine düşen ve benim özenle çıkardığım bir parça yumurta kabuğundan, yumurtanın kenarındaki yağdaki minik kabarcıklardan, sarısının üstündeki parlak zardan, ısının dağılımından, beyazlık ve şeffaflıktan, şeffaf yumurta akının beyazlaşıp yumurta sarısının kenarına vardığı andan, biberi serpiştirmekten ve tuzdan bahsettik. Çocukluğumuzun yumurtalarından çift sarılı çıktığında duyduğumuz şaşkınlıktan bahsettik: Mutfakta annen veya dedenle beraberken yumurta kırıldığında –hele büyük olanlardansa– kâsenin içinde beliriveren iki yumurta sarısı. Tavuk yetiştirmekten bahsettik, bahçemiz yeterince büyüktü, ufak sebze tarhının ucunda bir kümese yer vardı. Tabak ve çatal bıçak çıkarırken, tabak ve çatal bıçağın çıkardığı seslerden bahsettik, porselen ile metalin sesinden. Ben tavayı ateşten alırken Thomas nihaleyi çıkardı. Yumurtalı tavayı masaya koydum ve karşı karşıya oturup yemeğimizi yedik.

Ayrıntı biriktiriyorduk. Dikkat kesilmiştik. Gözlerimizi birbirimizden, masadan, aramızdaki boş tavadan ayırmıyorduk. Masada bir şey yapmadan oturduğumuzdan bu yana on dakika, belki de daha fazla zaman geçti. Etrafımızdaki nesnelerden söz ettik. Nesnelerin aynı anda mı, tek tek mi yok olduklarına dair fikir yürüttük. Thomas'a göre evin öbür odalarındaki bazı nesneler şimdiden yerlerine geri dönmüştü, gidip bakalım dedik ama yerimizden kalkmadık. Değişimleri kaydedebilecek kameralardan bahsettik. Aşktan bahsettik. Aşk bu tür şeylerin olmasına neden olabilir miydi? Aşk bizi içeri ya da dışarı çekebilir miydi?

Sonra kaşla göz arasında tava yok oldu. Donakaldım, etrafıma bakındım ama görünürlerde yoktu. Ayağa kalktığımda Thomas'ın haykırdığını duydum. Ne olduğunu bilmek istiyordu. Telaş içindeydi. Uyku sersemi ya da yorgun değildi. Sadece telaşlıydı. Neden mutfakta oturduğunu hatırlayamıyordu. On yedisinin akşamında benimle telefonda konuştuktan birkaç saat sonra yatmaya gitmişti. Şimdi mutfakta oturuyordu. Ben Paris'te olmalıydım. Oysa ben burada durmuş, tava arıyordum.

Tavayı boş verip Thomas'ın karşısına oturdum. Neler olduğunu anlattım, benim ilk on sekiz kasımımdan şimdi yediğimiz yumurtalara kadar uzanan yolda ona refakat ederken, endişeden nasıl sarsıldığını gördüm. Fakat kendini yakın zamanda sahanda yumurta yemiş gibi hissetmiyordu. Aksine karnı bile açtı sanki. Israr ettim. Ona buzdolabındaki yumurtalığı gösterdim, içinde altı yerine dört yumurta vardı. Üstünde altı yumurtanın satın alındığı gün ve saat yazılı 18 Kasım tarihli fişi gösterdim ona. Ama çöp kutusunda yumurta kabuğu falan yoktu. Yok olmuştu kabuklar, öte yandan yumurtaları pişirdiğimiz döküm ocak hâlâ biraz sıcaktı ve son alışverişimizin fişini çantamda bulmuştum, fiş hiçbir yere gitmemişti. Zamanın içinde tutarsızlıklar vardı, manalı bir düzen bulmak imkânsızdı.

Bu beni ilk defa korkuttu. Sersemletici, tuhaf, biraz da meşum olduğundan değil. Korkutucuydu çünkü anlamsızdı, gizemsizdi. Sis tamamen dağılmıştı. Otelde ekmek parçasının düştüğü anın huzursuzluğu hissetmek, aramızdaki bilinmeyeni sezmek gibi değildi bu. Sisli yörelerde yolculuk eden iki gezgin, iki dalgıç ya da kazazede değildik. İkiz değildik, aynı arabaya sürülü iki at, ormancı veya tek yumurtadan çıkmış iki yumurta sarısı değildik. Mezopotamya'da olsaydık nehirler isimler alır, yataklarına geri dönerdi. Hava açık olur, güneş kavurur, nehirler kurur, askeri birlikler bir araya gelir,

keskin gölgeler kıyıda devriye gezer, birbirine vuran metallerin sesi duyulurdu. İki ayrı zamanda yaşıyorduk, farklar göz ardı edilecek gibi değildi. Birbirine bitişik iki bölgeydik, sınır çatışmaları, bölgeler arası tuhaf alışverişler yaşıyorduk. Savaş alanında yaşayan iki sevgiliydik, beraber geçirdiğimiz günleri Thomas hiç hatırlamıyordu, sisli günler, seller, buğulu sabahlar yaratamıyorduk, beraber ilerleyeceğimiz yollar bulamıyorduk; ne ikizdik ne gizemli ne de paralel. Ne bir düzen bulabiliyordum ne bir örüntü ne de bir çıkış yolu.

Yine boş yere zamandaki arızaya anlam vermeye çalıştık, yine yatıp uyuduk, Thomas yine sabah erken saatteki konuşmamızdan başka hiçbir şey hatırlamaksızın uyandı. Mutfaktaki kafa karıştırıcı durumu, yaşadıklarımı, uzun açıklamalarımı, ayrıntılarıyla anlattığım araştırmalarımızı hatırlıyordu ama beraber geçirdiğimiz akşamla geceden kalan anıları yine silinip yok olmuş, gecenin içinde bir çatlağın içine düşüp kaybolmuştu.

Ondan sonraki günler birbirine benziyordu. Sıçrayarak uyanıp neler olduğunu hatırladım. Yatakta oturup yanımda sakince uyuyan Thomas'a baktım. Yerimden kalkıp salona indim. Günü planladım. Evvelki günkü gözlemlerimi toplayıp öteki günlerle kıyasladım. Diyagramlar, şemalar çizdim. Grafikler, listeler yaptım. Notları salondaki duvara asıp günün problemlerini kırmızı ve yeşil kalemle işaretledim.

Sonra Thomas'ı uyandırdım. Neler olduğunu anlattım. Huzursuzluğunu hissettim. Tereddüt etti. Ben üstelediğimde günü araştırmaya başladık. Öğleden sonra en önemli gözlemlerimizi, geçmiş araştırmalarımızın neticelerini sundum ona. Zamanın örüntülerini tanımlayan çizimleri, günün verilerini ana hatlarıyla belirten şemaları gösterdim. Gün boyunca olası açıklamaları tartıştık, grafikler çizip sistemler kurduk, sütunlar yapıp özetler çıkardık, ama ertesi sabah Thomas bir

kez daha ilk on sekiz kasımına uyandığında her şeyi unutmuştu ve ben tekrar neler olduğunu, araştırmalarımızda ne kadar ilerleme gösterdiğimizi anlatmak zorunda kaldım.

Salon bir kontrol odasına dönüşmüştü. Odanın duvarları not ve grafikler için gereken zemini oluşturuyordu. Siyah beyaz motifli halı önbilgilerin verildiği, özetlemelerin yapıldığı buluşma yeriydi. Pencerenin yanındaki koltuklar dinlenme salonumuzdu, çalışmalarımıza kısa bir ara verdiğimizde oturduğumuz yer. Gün boyunca gözlemleri ve verileri not ediyor, akşamları da gün boyunca edindiğimiz fikirlere kafa yoruyorduk. Ayrıntıları, varyasyonları kabaca özetliyorduk. Kurallar, aykırılıklar buluyorduk. Bazı şeylerin altını, bazı şeylerin üstünü çiziyorduk. Fakat araştırmalar hiçbir sonuç vermiyordu. Daha doğrusu bir sürü sonuç veriyordu: Hiçbir şey açıklamayan tonlarca gözlem ve ayrıntı, denkleme asla tam olarak uymayan izahlar.

İki farklı zamanda yaşadığımız bir gerçekti. Günün başında bunu sadece benim bildiğim de bir gerçekti. Ondan neye katılmasını istediğimi Thomas ancak sabahki açıklamamın, kahvaltı esnasındaki kısa bilgilendirmenin ardından, salondaki liste, diyagram ve şemaları ayrıntılarıyla gözden geçirdikten sonra anlıyordu. Sınırların belirsiz olduğu, değişimin belirli saatlerde meydana gelmediği de bir gerçekti. Gecenin bir vaktine kadar beraber kalabilsek de zaman er geç yoldan çıkıyordu. Dünyadaki nesnelerin bazen benimle kaldığı, bazen geldikleri yere geri döndüğü bir gerçekti. Eşyaların nasıl hareket edeceğinin belli olmadığı, onları fiziken kendime yakın tutmanın işe yaradığı fakat zamanın nasıl çalıştığına dair öngörülemez bir şeyler olduğu da gerçekti.

Duruma odaklandık. On sekiz kasımın olaylarıyla kıyaslayabildiğimiz teoriler, çatılar kurduk. Gerçeğin algılanışını, bilincin fonksiyon bozukluklarını tartıştık, acaba ben

bir dizi hayali deneyim mi üretiyordum yoksa benden başka herkes bir nevi unutkanlık hali içinde miydi, psikolojik bir uyuşmazlığın etkisi altında mı kalmıştık diye fikir yürüttük. Tezler, karşı argümanlar geliştirdik. Zaman algısındaki parataksik deneyimler ile değişken süre ölçümleri hakkındaki yazıları yan yana okuduk, zamandaki çatlaklar ile devamlı kronotoksisitenin betimlemelerini bulduk. Paralel evrenleri, çoklu dünyaları, göreli zaman yapılarını araştırdık. Hafızanın morfolojisi ve ender görülen amnestik zaman obsesyonu hakkında yazılar bulduk. Tekrar ve bellek aksaklığı teorilerini tartıştık. Zihinsel süreçler, dünyadaki nesneler, geçici sekanslar üzerine çalıştık. Teoriler, açıklamalar biriktirdik.

Esasında ihtiyacımız olan açıklamalar değildi, onlardan fazlasıyla vardı, bulamadığımız şey hem eleştirel bakış altında yıkılmayacak hem de çok sayıdaki gözlemimizin tümünü içerebilecek bir açıklamaydı. Bütün araştırmalarımız çıkmaza giriyor, ne zaman bir ipucunu takip etsek her seferinde elimiz boş dönüyorduk. Zayıf noktalar, tutarsızlıklar, uyumsuz veriler, çelişkiler ve paradokslar vardı. Bildiklerimizi bir bütün haline getirmeye çalıştığımız anda bütün sistemler çöküyordu. Tutarlılık yoktu, günün verilerini teorilerle bağdaştıramıyorduk, ne uyumlu sistemler kurabiliyor ne de bir örüntü bulabiliyor, ayrıntılı açıklamalarımızın hepsini birer birer çöpe atmak zorunda kalıyorduk. Ne zaman bir çıkmaza girsek, elimizdeki verilere geri dönüyorduk: Thomas hafızasızlığın kurallarının tutsağıydı, bense hafızamda çok fazla gün biriktiriyordum. Thomas ebediyetin içinde hapsolmuşken ben yavaşça fakat hiç şüphesiz kendi mezarıma doğru ilerliyordum.

Her şeyin normale döneceğine dair ümidim gün geçtikçe azalıyordu. Thomas bazen sabahtan öğleye kadar arızanın geçici olduğuna inansa da düşünüp taşındığımız uzun bir günün sonunda akşamı bulduğumuzda, normal zamana geri döneceğimize dair inancını genellikle yitiriyordu. Ne sisli

günlerimizden kalan bir iz ne de on sekiz kasımdan hasarsız geçmenin bir yolu vardı. Zamanın öngörülmezliği hakkındaki şakacı laflarımız, geç saatlerde yatarak geceyle gelen sesleri dinlediğimizde yaptığım yorumlar ve farklı seslerin sırasını birebir tahmin edebildiğimde Thomas'ın karanlıktaki kıkırdamaları hemen hemen kesilmişti.

Eğlence bitmişti, geriye bir tek günümüzü dolduran amaçsız araştırmalar, zamanın gizemini çözmek üzere beyhude girişimlerimiz, tekrar tekrar cevaplamaktan vazgeçmemiz gereken binlerce soru kalmıştı. Genellikle –çoğu kez mutfakta akşam yemeği yaparken oluyordu bu– açıklamalarımızdan en sonunda vazgeçiyor, bize ne olacağı sorusuna geliyorduk. Beraber kalabilecek miydik? Her sabah Thomas'la yüzleşip ona giderek artan günleri, yeni açıklamaları, iskambil kâğıdından evlerin devrilişini, çıkmaz yolları, dar geçitleri anlatabilecek miydim?

Yine de bütün bunların arasında beklenmeyen ümit ışıltılarının, ufak değişim hayallerinin, bir gün on dokuz kasımda uyanabileceğimiz veya aniden ocak ya da şubat ayında bir güne atlayabileceğimiz düşüncesinin belirdiğini hatırlıyorum. Er ya da geç zaman elbette ilerleyen ebedi akışına geri dönecektir, demişti Thomas ilk akşam; bazen beklenmedik bir anda birimiz bu sözü tekrarlıyorduk ama ironi veya usançla, hüzün veya hüsranla değil. Aksine ümitle, sıradan bildiğimiz ümitle. Arada sırada ufak bir sis bulutuna, ilk günlerimizi anımsatan anlara rast geliyorduk ve bazen zamanı anladığımızı, sorunu içinden çözebileceğimizi, bir sonuca varmak üzere olduğumuzu hissediyorduk. Fakat kurtulamadığımız bir çıkmazda bulunduğumuzu içten içe biliyordum. Ne kadar gözlem yapsak, ne kadar sistem geliştirsek de o sisli günlere dönüş de yoktu bulunabilecek sağlam bir açıklama da.

Thomas'ın yanında yirmi yedi gün kaldım. Sonra, durumu yalnız başıma araştırmam gerektiğini anladım. Beraber olmaya başladığımızdan beri ilk defa kendi başıma planlar yapmak zorundaydım. Ne yapılması gerektiğini henüz bilmesem de aynı günün gittikçe uzayan varyasyonlar dizisini ona her sabah anlatamayacağımı biliyordum. On sekiz kasımı birbirimizle paylaşamazdık. Bugünü tek başına taşımalıydım.

O gece Thomas dişlerini fırçalarken çantamı topladım. O giysilerini çıkarırken kontrol odasını toplayıp şema ve notlarımızı yığın halinde kahverengi karton kutuya koydum, o banyodayken çantamı ve kâğıtların bulunduğu kutuyu çabucak buraya getirdim. Mutfağı, Thomas'ın ilk on sekiz kasıma uyandığı zamanki haline benzeyecek şekilde topladım. Bahçedeki ağaçtan getirdiğim birkaç elmayı mutfak masasındaki kâseye koydum. Mutfak dolabındaki çayın yarısını birkaç un paketinin arkasına sakladığım boş bir kutuya döktüm, on sekiz kasımda almış olduğumuz şeyleri de buzdolabından çıkardım.

Ertesi sabah buraya taşındım. #108 numaralı gündü. Hava aydınlanmadan gözlerimi açtım, uyuyan Thomas'ı sabah karanlığında uzun süre dinledikten sonra kullanıldığı belli olmasın diye yavaşça kalkıp yorganımı düzelttim. Giysilerimi toplayıp sessizce merdivenlerden indim. Odanın kapısını yavaşça açıp giysilerimi bir iskemleye koydum, salonda üst üste dizili duran kitapları almaya gittim, birkaç raptiye topladım ve yere düşmüş kırmızı keçeli kalemi aldım. Mutfaktan bir kupa, tabak ve çatal bıçak getirip buradaki masaya koydum. Antreden mantomla çizmelerimi getirip kapıyı kapattım. Kısa süre içinde, ardımda bıraktığım tek iz yatak odasında, yorganın altında kalan hafif sıcaklıktı, yavaşça yok olan ufak ısı farkı. Thomas uyandığında sıcaklık gitmiş, onun on sekiz kasımına ettiğim ziyaret unutulmuş olacaktı.

Birkaç saat sonra misafir yatağında uyandığımda merdivenlerde Thomas'ın ayak seslerini duydum. Unutuşa, sıradan bir on sekiz kasıma uyanmıştı. Bense misafir odasında #108 numaralı on sekiz kasımıma.

#124

Dün gece geç yattım. Thomas yukarıya çıkmadan evvel ışığı söndürdüm ama uyumadım. Yatağa uzanıp bekledim, uyuduğundan emin olduğumda kalktım. Masaya oturup lambamı yaktım, yazmaya başladım. Defalarca on sekiz kasım yazsam da on dokuzu hâlâ gelmedi. Günün seslerinden anlıyorum. Aynı seslere, aynı güne uyandım. Bildiğim bir düzen. On sekiz kasımın düzeni, bu fikre alışmaya başladım.

Etrafımda hava henüz serin ama Thomas salonda şömineyi yaktı, kapının altından hafif bir duman kokusu geliyor. Bunu yapan aşağı doğru akın eden hava: Yön değiştiren veya dumanı bacadan aşağıya iten kuvvetli bir rüzgâr ama birazdan geçer. Kuşlara vereceğim azıcık kuru ekmeği kendim yediğimden onlara bir şey kalmadı fakat öğleden sonra Thomas salonda müziği açtığında, evden çıkıp Clémentine Giroux Sokağı'ndaki süpermarketten kuşlara ekmek alacağım. Oyalanmadan eve döndüğümde Thomas dışarı çıkmış olacak, kuşlar da yemlerini yiyecek: karatavuklar, narbülbülleri, baştankaralar ve başka kim varsa. Çekirdek, ekmek, kuş yemi, işte aç kuşlara başka ne verilirse hepsini alacağım çünkü ekmeklerini yedim ama onların da beslenmesi lazım. Onları besledikten sonra herhalde duş alırım, belki omlet pişiririm; yumurta almayı unutmamam lazım, belki kendime tekli bir elektrikli ocak bulurum, köşede koyacak yer var. Belki cümlelerin şifalı bir yanı vardır. #124 numaralı gün. Yarın #125, ondan sonraki gün de #126, diye yazacağım. Bu konuda yapacak bir şey yok.

Ruh halimin farkındayım bugün. Değişken. Bu sabah biraz huysuzum, uyku yetersizliğinden olacak. Odada etrafıma bakınıyorum ve dağınıklığım gülümsememe neden oluyor. Botlarım orta yerde duruyor, her tarafta giysiler, kâğıtlar, masanın üstünde bir iki tabak, kirli kupalar, sandalyemin altında bir kalem, masada da gece kalemtıraşla açtığım kalemlerin artığı var. Yorgunum, ama belli belirsiz de olsa kendimden memnuniyet gibi bir şey de hissediyorum, uyanınca kendi dağınıklığınızla karşılaşıp bunun bir hata olmadığını bildiğinizde hissettiğinize benzer bir şey. Dağınıklığın sebepleri var. Önemli işlerle uğraşmışım.

Oda, gece boyunca hatırlamakla meşgul olduğum için dağınık. On sekiz kasımın içinde yaşıyorum çünkü. Sabahın geç vakitleri, Thomas ben uyurken dışarı çıkmış olmalı. Ne gittiğini ne de geldiğini duydum. Üstüne günlerden on sekiz kasım ve ismimin de Tara Selter olduğunu yazdığım bir yığın kâğıdın durduğu masada oturuyorum. Artık yalnız değilmişim gibime geliyor. Birileri beni dinliyormuş gibi. Günlerim unutulmaya mahkûm değil. Gerçekten yaşanıyorlar. Günlerim kâğıt yığınlarımda kayıtlı, gece olunca silinmediler, kâğıt hatırlıyor, üstünde falanca numaralı filanca gün ve on sekiz kasım yazdığını görüyorum, ama on dokuzu, asla.

Hatırladığım her şeyi, tekrarlanan günleri, on sekiz kasım hakkında ne biliyorsam hepsini yazdım. Ama bundan fazlasını bilmiyorum. Buraya #108 numaralı günde taşındım, o zamandan beri de hiçbir şey olmadı. Sabahları uyandım, yağmura, bahçedeki kuşlara baktım, evdeki sesleri dinledim, öğleden sonraları da salonda müziğin çaldığını duyduğumda dışarı çıktım. Ve bir gün yazmaya başladım, günlerden on sekiz kasımdı ve evde biri vardı. Durum hâlâ aynı. Vardığım nokta bu ve anlatacak başka bir şey yok. Birbirini izleyen günlerden oluşan bir dizi on sekiz kasımı hatırlama çabalarımın sonucu olan kâğıt yığını ve dağınık oda var.

Ve artık söyleyecek başka şey kalmadı. Hiçbir konu hakkında. Daha doğrusu. Tara Selter hakkında söyleyebileceğim başka şey kalmadı. Neler oluyor bilmiyorum. Geleceği göremiyorum. Ama böyle devam edecek gibi. Durmadan. Sanırım bugün, tıpkı öbür günler gibi olacak. Günün sonunda yeni bir on sekiz kasım başlayacak, günden güne böyle devam edecek ve eğer bir gün #365 diye yazarsam, aradan bir sene geçmiş olacak. Ardından yine on sekiz kasım gelecek. O zaman ne olacak?

Bilmiyorum. Ama bugünü biliyorum. Birazdan havanın nasıl olacağını söyleyebilirim. Günün evde nasıl geçeceğini anlatabilir, kuşlardan, yağmur bulutlarından bahsedebilirim, öğleden sonra Mignot Meydanı'nda hangi manavların tezgâh kuracağını, saat üç buçuktan biraz evvel Clémentine Giroux Sokağı'ndaki süpermarkette kasanın önünde kimlerin sıraya gireceğini, saat beşe on kala Café La Petite Échelle'de kimin merdivenlerden çıkacağını söyleyebilirim ama kendi geleceğim hakkında söyleyebileceğim hiçbir şey yok. Bu konuda söyleyebileceğim tek şey bahçeye ve odun yığınına bakan o odada, tamamen farklı bir ruh haliyle uyandığım. Yani her şey bir yana, bir ruh haliyle uyandım. Bir ruh halim var. Bu yeni bir şey.

#129

Demek ki yine de bir şeyler oldu. On sekiz kasımda yapayalnız kalan Tara Selter'in bir ruh hali var. Neredeyse her gün böyle, bütün gün sürmese de birdenbire ortaya çıkıyor ve kendini belli ediyor. Bugün de bir istisna değil, biraz sinirim bozuk, belki can sıkıntısıdır ama bu beni mutlu ediyor çünkü etrafım ferah. Bir ruh haline yer var burada. Neredeyse odada yaşayan biri varmış gibi hissediyorum. Değişken ruh hali adeta dans ediyor, etekleri havada uçuşurcasına, fazla yer olmasa da etrafımda dönüp duruyor. Ruh halimin değişebilmesi için yeterince yer var. Şimdi yine değişiyor. Neşe odaya yayılıyor.

#136

Ümidimi yitirdim demiyorum, artık pek sık uğramıyor, o kadar. Taşındı buradan. Olay çıkarmadan, arkasından kapıyı çarpmadan, daha çok kendine yeni bir avlanma alanı bulmuş bir hayvan, komşu evlerden birine taşınmış bir kedi, tohumlarını daha iyi yetişecekleri yerlere serpen bir bitki gibi.

Onun yerine bir ruh halim var. Ümitle aynı şey değil ama hiçlikten de fazlası. Bir de şehirdeki dükkândan aldığım elektrikli su ısıtıcısı ve tekli ocak var. Bir de tava. Ümidimi ruh halimle ve bir tavayla takas ettim.

Ruh halimin çoğunlukla sabah uyanır uyanmaz yüzeye çıktığını hissediyorum ama ümidi nadiren. Sabahları uyandığımda belki bugündür diye düşünmüyorum, belki on dokuzudur demiyorum, başka türlü bir sabaha, örneğin aralık veya ocak ayına uyandığımı sanmıyorum. Don yapan bir şubat sabahına ya da mart ayının bir gününe. Havanın değiştiğini ümit ederek pencereye gitmiyorum, uzun süredir belki başka bir güne uyanırım diye düşünerek de uyumadım.

Ümidimi yitirdim demiyorum, sadece nadiren ziyarete geldiğini söylüyorum. Uğrayacağından emin oturup onu bekleyemem, onu yanıma çağıramam, ama o her şeye rağmen bazen kendiliğinden geri döner. Beklenmeyen bir anda, önceden haber vermeden. Bu gece yaptığı gibi.

Bahçeye çıktığım için oldu. Gece geç olduğu için, çişim geldiği için, antre kapısını açıp arka kapıdan bahçeye sessizce çıktığım için. Soğuktu, çıplak ayakla çimlerin üstünden yürüyerek elma ağacının önünden geçtim, çalıların yanına gittim. Gökyüzü neredeyse tamamen bulutla kaplıydı fakat karanlıkta çişimi yapıp hemen eve dönmek için ayağa kalktığım an tam da ayın saklandığı yerdeki bulutlar çekildi.

Bunda bir tuhaflık yoktu. Thomas'la geceleri bahçeye çıktığımız olurdu ve dışarı çıktığımızda bazen ay belirirdi; hep aynı görünürdü, küçülmekte olduğundan hafif eğik, yeniaya yakın. Oysa bulutlar şimdi dağılıp onu meydana çıkardığında ay birdenbire farklı gözüküyordu, biraz daha eğik, azıcık küçülmüş gibiydi. Ve o anda ümit ışıldadı içimde, küçülen, doğru yönde ilerleyen bir ay, geçen zaman.

Ay yine bir bulutun arkasına saklandığında soğukta dikilip kalmıştım ama bulut tekrar çekildiğinde ay tamamen eskisi gibiydi, ümidimi yitirdim. Bir değişiklik yoktu, hata etmiştim, ay on sekiz kasıma aitti. Eve geri döndüm, sessizce içeri girdim, ıslanmış ayaklarımı paspasa silip odaya girdim ve kapıyı ses çıkarmadan kapatmaya özen gösterdim.

Ama bir şeyin değiştiği içime doğmuştu. İlerleyen zamana geri dönme ümidi, gece yarısı beliren bir sürprize dönüşmüştü. Pusuda bekleyen, nadiren görülen ve hemen ardından kaybolan bir görüntü.

Ruh halimin içimi kapladığını hissettim. Önce keder, düşüncelerimi örten bir kasvet belirdi, sonra birtakım gölgeler ama hafif bir neşeye dönüşebilecek, oynak türden. Tekrar yattığımda hissettiğim bu cılız kasvet hemen sonra sessizce, kesik kesik gülmeme neden oldu, ben mi yoksa dünya mı gülünçtü bilmezmişim gibi. Aptal durumuna düşürülmüştüm veya birisi benimle alay ediyordu sanki. İnsan birdenbire kendini dışarıdan görüyor ve her şeye rağmen eğlenceye katılmaktan kendini alamıyor.

Gece hissettiklerimi –bir şeyin değiştiği duygusunu, ümidi ve hemen ardından her zamanki eğikliğindeki ayın geri dönüşünü– hatırladığımda dünyanın benimle alay ettiğini hissetmekten kendimi alamıyorum. Sadece bir anlığına yanılmışım gibi değil de, 1 Nisan şakasına kanmışım gibi. Sanki ay

bir değişiklik olduğuna beni inandıracak bir süre boyunca görüntüsünü değiştirmişti ama hemen ardından hiçbir şey olmamışçasına gökyüzünde eski haliyle, tamamen ifadesiz asılı duruyordu. Ayın değiştiğine nasıl inanabildim bilmiyorum. Fakat benimle dalga geçtiğini düşünmek beni biraz olsun neşelendirdi. Ne kadar kolay aldandığımı görmek kendi kendime sessizce gülmeme sebep oluyor: Gökyüzünün 1 Nisan şakasına kanan bir enayiyim. Teşekkürler ay.

#146

Bir ritim tutturdum. Sabah uyanıyorum. Evin içindeki Thomas'ı duyuyorum. Ev sessizken kımıldamıyorum. Onun çıkardığı sesler beni sakladığında harekete geçiyorum. O yukarı çıktığında, banyodaki musluğu açtığında, tuvaletin sifonunu çektiğinde elektrikli su ısıtıcımı çalıştırıyorum. Rezervuarı dolduran su çıkardığım sesleri gizliyor. Mektup ve etiket çıktılarını basan yazıcı, kaynayan su sesinin duyulmasını önlüyor. Thomas yokken evde dolaşıyorum. Bir ritmimiz var, birbirimizi tamamlıyoruz. Bozulmaması gereken bir ritim bu. Müzik beni gizlediğinde, açtığım kapıların sesleri başka sesler arasında kaybolduğunda dışarı çıkıyorum. Hışırdayan torbaları, torba hışırtılarının duyulmayacağı anlarda açıyorum.

On sekiz kasımdan bir çıkış yolu bulamasam da günün içinde dolanabileceğim yollar, patikalar, ufak geçitler ve tüneller buldum. İçinden çıkamasam da içine doğru ilerleyebilirim.

Ayrıntıları gittikçe daha fazla beliren bir örüntünün, öngörülür bir dünyanın içine doğru yol alıyorum. Eve girip çıkarken adeta süzülüyorum. Günden süzülerek geçiyorum. Akışkanım. Seslerle beraber akıyorum, sıvı gibi, ki sıvılar boş yerlere doğru akar.

Evde Thomas'ın ayak seslerini duyuyorum. Aramızda hemen hemen hiç mesafe yok. Saydığım günler artık mesafenin büyümesine neden olmuyor. Onun günü içinde kendi yolumu buldum. Birbirimize ayak uydurarak hareket ediyoruz, ahenkle, bir düet çalıyoruz, hatta bütün bir orkestrayız biz. Yağmurumuz ve değişen ışığımız var. Geçen arabalarımız, bahçede kuşlarımız, evin borularında şırıldayan suyumuz var.

Böyle daha kolay. Eğer onun gününe uyar, ritme ayak uydurur, örüntüyü bozmazsam. Eğer merdivendeki ayak sesleriyle uyanırsam. Eğer suyu, o yazıcıdan mektup ve paketleri için etiket çıkarttığında kaynatırsam. Bizim mektup ve paketlerimiz için. Seslerinin ve hareketlerinin bilincindeyim. Zaman bozuk sadece. Beraberiz. Bizi ayıran tek şey bu evdeki bazı duvarlar. Ölen yok, yaralanan yok, bunlar da bahsettiğimiz şeyler değil. Cümlelere gerek yok. Heceler var, bir de ritim. Evdeki ritmi duyuyorum, merdivendeki ayak seslerini. Pencereye tazyikle ve tazyiksiz vuran yağmur damlalarını duyuyorum. Müzik lazım. Bize ritim ve yağmurda ıslanmış heceler gerek. Duyulabilen bir şey bu: Sessiz bir orkestrayız biz ve işte çalıyoruz. Dinle.

#151

Thomas mutfaktayken aramızdaki bağlantılar duyulur oluyor. Mesajlar yolluyor, evin içinde müzik çalıyor. Anladığım sesler çıkarıyor. Akan su, metale çarpan metal, masaya çarpan buzdolabı kapısı gibi sesler ama bunlar aslında onun çaldığı konserler. Ben de ona eşlik ediyorum, sessizce.

O salonda oturduğunda aramızdaki mesafe her zamankinden büyük ve bazen içimden birdenbire o mesafeyi aşmak geliyor, ayağa kalkıp kapıyı açmak, her şeyi mahvetmek, ritmimizi bozmak istiyorum. Ama oraya gidersem

mesafenin daha da büyüyeceğini biliyor ve gitmiyorum. Oraya gidip 151 günün tümünü aramıza yığmıyorum. Gidip de onu izlediği örüntüden çıkarmaya çalışmıyorum. Mesafeyle yaşıyorum. Yatağa oturup kitap okuyorum. Çok geçmeden yeniden yaklaşacağını biliyorum. Bu gayet küçük mesafeye sahip olmak varken neden gidip 151 günü aramıza yığayım?

Thomas antredeyken bana fazlasıyla yakın ama geçip gidiyor. Bir yerden ötekine çay fincanları taşıyor. Askılardan palto alıyor, yerden paket topluyor. Sakince nefes alıyorum. Emniyetteyim. Buraya gelmez. İçeri girip, unuttuğu 151 gününü bulmaz. Yaklaşıyor ama kapının önünden geçiyor. Emniyetteyim. Aramızda biriken günlerden, Thomas'tan ve unuttuğu her şeyden uzak.

Merdivenlerde ayak seslerini, çok geçmeden de üst katta yürüdüğünü duyuyorum. Fazla uzaktaymış izlenimi vermiyor çünkü her adımı bir fısıltı gibi tavandan evin iskeletine yayılıyor. Sadece salondayken fazlasıyla uzak, sadece antredeyken fazlasıyla yakın.

Mesafe, geceleri azalabileceği kadar azalıyor. Thomas uyuduğunda aramızda sadece tavan var, iki çeşit zaman arasında incecik bir çizgi. Ben olasılıklara açık ve aramızdaki mesafeyi mümkün olduğunca kısaltan bir odada oturuyorum. O tavana taban diyor. Ben tabana tavan. Ama bunlar sadece kelime, mesafe değil, bizi birbirimize bağlayan birer çizgi.

Burası sadece odaları olan bir ev. Evde biri var. İsmi Thomas Selter ve odadan odaya geçiyor. Kendi örüntülerine uyarak müzik çalıyor. Kimin için çalıyor? Benim için.

#157

Günler kolay geçiyor. Uçarak. Özlüyorum ama taşınabilir bir özlem. Hasret çekiyorum ama hafif bir hasret. Ayrıntıları gittikçe çoğalan bir gün. Neler olacağını öngörmek gittikçe kolaylaşıyor. Kendimi evimde hissediyorum. Gittikçe artan ayrıntılar arasında kendimi evimde hissediyorum. Günün başını sonunu biliyorum. Seslerini ve sesler arasında geçen süreyi biliyorum. Işığın değişimini, yağmurun hızını. Güneş açtığında odayı genişleten ışığı görüyorum. Karatavuğun zikzaklı kaçış ötüşü, iki sokak ötedeki bir arabanın boğuk sesi ve sonra yine aynı sesler ama farklı sırayla: ışık, araba, kuş. Daha sonra: rüzgârda sallanan ağaç, kıpırdayan saksı, kısa bir aralıktan sonra araba. Daha da sonra: rüzgâr, saksı, uzun bir aralık, araba. Ve ben farkına bile varmadan gün bitiveriyor.

#164

Sakin olduğum sürece günler kolay geçiyor. Yani ben günlere bir şey yaptırmıyorum, kendiliğinden yapıyorlar her şeyi. Benim yapmam gereken tek şey sabahları not defterine bir sayı yazmak. Günler hakkında bir şey anlatmam gerekmiyor, kâğıtlar bomboş, bembeyaz duruyor ve ben bir şey söylemediğimde zaman daha çabuk geçiyor. Ben günün içinden süzülerek geçiyorum ya da biri veya bir şey süzülerek geçiyor. Nefes alıyorum. Artık cümlelere gerek olmadığını düşünüyorum. Örüntüsünü izleyen günü duyuyorum ve ben farkına bile varmadan gün bitiveriyor.

#176

Sanki hızı arttı, fazla değil, ani bir ivme ya da baş döndürücü bir sürat söz konusu değil, gayet yavaşça oldu bu, bense günü izlemekten başka bir şey yapmıyorum ve farkına bile varmadan gün bitiveriyor.

#179

Günler akıyor, ben de onlarla akıyorum. Uyanıp kendi örüntümü izliyorum ve ben farkına bile varmadan gün bitiveriyor.

#180

Günleri sayıyorum. Gelir gelmez birbiri ardına yok oluyorlar. Günün numarasını not defterime yazıyorum ve ben farkına bile varmadan gün sona eriyor. Günlerin neden sayılması gerektiğini bilmiyorum ama saymamaya cesaret edemiyorum. Günlere tutunmam gerektiğini düşünüyorum. Belki sayı dizilerinin bir faydası var. İçine düştüğün kuyudan çıkmana yarayabilecek bir halat gibi. Ama öbür ucundan çeken biri daha yoksa halatı tutmanın yararı olmaz. Zaten yukarı çıkamazsın.

#181

Burası karanlık ve kapalı. Belki zamanın geçmesine sebep olan şey hafif baş dönmesi hissidir. Oksijen eksikliğinden. Hava nemli ve insanın inanası gelmiyor ama gün öyle çok ayrıntı içeriyor ki zaman uçup gidiyor. Karanlığın ayrıntısı yok zanneder insan çünkü sesleri dikkate almaz. Ya da yukarılarda seçilebilen ışığı. Bir parçacık gökyüzünü. Belki de halatın yeterince uzamasını, yeterince gün toplayıp yeterince ağırlaşmasını bekliyorum ki onu yukarıya atabileyim, oraya yetişip buraya kadar insin ve biri onu bulup beni yukarı çekmeye başlasın. Bunun için daha kaç gün lazım?

#185

Bazen her şeye rağmen belki o gün bugündür diye düşünüyorum. Belki uyandığımda kasımın on dokuzu olmuştur. Veya uyandığımda belki on dokuzundan tamamen farklı bir gündür. Belki benim on sekiz kasımımın hemen altında haftalar, aylar yatıyordur. Sakin olup günlerin akıp gitmesine izin verirsem,

belki. Belki günler kabarcıklar gibi su yüzeyine çıkar, birdenbire mayıs veya haziran olur, sabah ışıltısında uyanır, kuş cıvıltılarına boğulurum. Ya da yaz sonunda, ağustosta bir sabaha uyanırım da her şeyin sesi değişmiştir. Thomas'ın merdivenlerdeki adımlarına uyanırım. Uzun bir yazın sonunda, eski merdivenlerin gıcırdadığı gibi gıcırdayan bir merdivenin sesine.

Birdenbire yazın seslerini hatırlıyorum. Merdivenin gıcırdamasını hatırlıyorum. Hava nemliyken duyulmaz, bütün kış da ses çıkarmaz ama yazın bir vaktinde merdiven gıcırdamaya başlar. Ağaç kurur, özellikle evde biri uyuyorsa inip çıkarken dikkatli olmak gerekir. Her şeyin sessiz olduğu gecenin geç veya sabahın erken saatlerinde, adımlarını bir basamaktan ötekine dikkatlice ve sessizce atmazsan o kuru gıcırtı odayı kaplar. Mevsimin yaz olduğunu, o merdivenin uzun zamandır orada durduğunu, nesiller boyunca basamaklarını inip çıkan ayakları taşıdığını anlatan bir ses. Fakat sonra yaz bittiğinde, eylül ya da ekim ayının ortasında merdivenden gelen ses kesilir, nem ağaca siner ve sonbahar rüzgârla, sessiz merdivenlerle kendini hissettirir.

Yılın seslerini düşünüyorum şimdi. Yok olan sesleri, uyuyan sesleri. Yılın uyanmasını istiyorum. Geri gelmesini ve benim on sekiz kasımıma nüfuz etmesini. Ama tek yapabildiğim sakin kalıp günlerin akıp gitmesine izin vermek, kendi akışına geri dönmesi için zamanı rahat bırakmak. Gürültü etmenin faydası yok. Bir yılı öyle uyandıramazsın. On sekiz kasımın altında bir yerde günlerin yavaşça, kendiliğinden uyanmalarını beklemekten başka çarem yok. Cümlelere, sayı dizilerine gerek yok. Sessizliğe gerek var. Şşş.

#186

Fakat cümlelere gerek yoksa neden masaya oturup yazın duyulan gıcırtılar hakkında yazıyorum? Ve günleri saymanın

faydası yoksa, neden her sabah Thomas'ın çaydanlığı ocağa koyduğunu duyduğumda yeni bir sayı not ediyorum?

Cümlelerim, gelen telefonlara kimsenin cevap vermediği bir acil çağrı merkezini sürekli arama teşebbüslerimdir belki de. Sana asla geri dönmeyen birine mesaj bırakmak niyetine ufak girişimler.

Belki sayı dizim kuyudan çıkmaya yarayacak bir halat bile değil. Belki ben zaten kuyunun yukarısındayım, sayı dizisi de bir uçurumun eşiğinde yürürken tutunabileceğim bir parmaklık. Eğer bir günüm eksikse parmaklıkta bir gedik oluşur, ben de aşağı düşerim. O yüzden her sabah bir numara yazıp uçurumumun eşiği boyunca yürümeye devam ediyorum. Ama nereye gidiyoruz? Ayrıca ne zaman biri bana cevap verecek?

#199

Olacağından korkuyordum ve nitekim oldu. Birçok kere. Thomas'ı takip etmeye başladım. Salondan müzik duyulduğunda dışarı çıkmaya hazırlanıyorum. Süpermarkete doğru yürüyor, her zamanki gibi alışverişimi yapıyorum, ama sonra birdenbire postaneye yöneliyorum. O içeri girerken bekliyorum, dışarı çıktığında onu neredeyse ormana kadar izliyor sonra geri dönüp çabucak eve gidiyorum ve bunun hakkında bir şey yazmamaya, bunu bir daha yapmamaya karar veriyorum.

#204

Her gün olmuyor. Yapmamaya çalışıyorum ama bazen kendime karşı koyamıyorum. Alışverişe gidiyorum, kendi yolumdan, Thomas'ın geçmediği yerlerden. Fakat sonra şehre yöneliyorum. Köylü pazarına giriyor ve birdenbire şehirden beraber geçtiğimiz zamanları, bildik satıcılardan yaptığımız alışverişleri, yıllardır aynı meydanda tezgâh kuran ve Tho-

mas'ı çocukluğundan beri tanıyan satıcılarla konuştuklarımızı hatırlıyorum. Selam verip Thomas'ı soruyorlar bana. Sonra La Petite Échelle'e gittiğimizi hatırlıyor ve yağmur yağarken kafeye sığınmak için gidip onu bulmam gerektiğini düşünüyorum, ama sonra şu anda birkaç sokak ötede kendi başına yürüdüğü geliyor aklıma. Yürümemem gereken yollardan yürüyorum, yanlış yönlere sapıyorum, onun rotasını izliyorum, sokağın ilerisinde onu fark ediyor, postanenin sarı kapısının arkasında kaybolduğunu görüyorum, bekliyorum, postanenin karşısındaki dar sokaklardan birine çekiliyor, onu önce postanenin pencereleri ardında, sonra da dışarı çıkarken görüyorum. Onu takip ediyorum, sonra birdenbire geri dönüyor ve yeniden, bunu bir daha yapmamaya karar veriyorum.

#207

Fakat her şeye rağmen yapıyorum. Onu belli bir mesafeden takip ediyorum; mektuplar, paketler taşıyor, aramıza mesafe koysam da fazlasıyla yakınız gibime geliyor. Her şeye rağmen daha da yaklaşıyorum, kapıyı açıp içeri girdiğini görüyorum.

Bacaklarımda güçsüzlük, ayaklarımda, ellerimde karıncalanma hissediyorum. Hem sıcak hem soğuğum, soluğum kesik, neredeyse başım dönüyor, geri dönmeye niyetleniyorum ama karşıya, postanenin öbür tarafındaki kaldırıma geçiyorum. Onu içeride görebiliyorum. Yavaşça ve derin nefes almaya çalışıyorum. Biraz gerilediğimde pencereden her şeyi görebiliyorum. Tezgâhta biriyle konuşuyor, bir kadınla. Neredeyse umursamaz bir ifadesi var kadının, ne kadar şanslı olduğunun farkında değil. Hiçbir şey olmamışçasına onunla konuşabilmesi. O kadar rahatça. Ona o kadar yakınken. Yüzünü görebilmesi. Yukarı bakabilmesi. Bayılmadan.

Görülmemek için telaşla yürüyorum. Devam edecekken karşı kaldırıma geçiyorum. Kapıya yaklaşıyorum, sarı metal

çerçeveli bir penceresi var, camı buğulu; o, kapının arkasında duran bir gölgeden ibaret, ama nerede durduğunu biliyorum. Bir karaltı görüyorum ve o karaltı Thomas.

Yana doğru birkaç adım atıyorum, yürümeye devam etmeye yeltensem de geri dönüp kapının yanına gidiyorum. Sonra uzanıp tokmağı tutuyorum. Kapı ağır, direncini hissediyorum, ama sonunda açılıyor. Paketlerini tezgâha koymuş. Kadının sesini duyuyorum, yumuşak birkaç söz, bir soru sanırım ve hemen ardından Thomas'ın cevabı. O anda orada daha fazla durmam mümkün değil. Sesi geri geri gitmeme neden oluyor ve kapının tokmağını bırakıyorum. Sendeleyip duvara yaslanıyorum, sonra dönüyor pencerelerin önünden içeriye bakmadan geçip gidiyorum.

Dışarı çıktığını görmüyorum, caddede aksi yönde gittiğimden onun da beni görmediğinden eminim. Ama kapının arkasından kapandığını duyabiliyorum. Paketsiz Thomas'ın ardından kapanan kapı. Postanesinden çıkan Thomas. Tuttuğu sarı metal kapıyı elinden bırakan Thomas. Bir kapı olmak. Dokunulmak. Ve yavaşça yerine dönüp, sessiz menteşelerle kendi üstüne kapanmak.

Ama bu ben değilim. Kendi üstüme kapanmıyorum. Menteşelerim yok. Tutunabilecek bir şeyim yok. O bir köşenin ardında kaybolduğunda durduğum yerde biraz dönüyor ve öylece kalıyorum, sanki bükülüyorum çünkü bacaklarımı kıpırdatamıyorum ama gövdemi çevirip köşenin ardında kaybolduğunu görebiliyorum.

O beni görmüyor. Büküldüğümü görmediği gibi, düzeldiğimi de, az sonra yavaşça yürüdüğümü de görmüyor çünkü öbür yoldan, köşeyi dönüp ormana doğru gidiyor ve kendimi ayakta tutmakta yeterince zorluk çektiğimden onu takip etmiyor, birkaç adım atıp duruyor, elimi duvara yaslıyorum.

Sendelememin nedeni yitirdiklerim. Yitirdiklerimin özlemi bu ama yapabileceğim hiçbir şey yok.

Ancak seslerle yetinirsem yitirdiklerime katlanabiliyorum. O zaman net düşünebiliyor, o zaman bir çözüm, bir cevap, bir çıkış yolu bulmaya çalışabiliyorum. Bu odada oturup birbiri ardına günler geçirebiliyorum.

#219

Artık Thomas'ı takip etmiyorum. Birkaç defa daha oldu ama artık etmiyorum. Bir akşam bahçeye çıktım. Salonun penceresinden gördüm onu. Pencere kenarında Thomas'a dedesinden kalmış bir büst duruyor. Kimin büstü bilmiyorum ama öyle bir yerleştirilmiş ki görünmeden arkasında durmak mümkün. Thomas yüzünü pencereye doğru döndürürse diye büstün arkasında geri çekilmeye hazır bekledim fakat dönmedi, şimdi onun salonda nasıl hareket ettiğini biliyorum. Koltuğa kitabıyla oturduğunu görmüştüm. Tekrar ne zaman kalkacağını, mutfağa ne zaman gideceğini biliyorum. Karanlıkta durmuş, koltuktan kalktığını, salondan çıkmadan evvel şömineye odun attığını görmüştüm. Yağmurda bacadan tüten dumanı görmüştüm. Birkaç adım geriye gidip yukarı bakınca duman görülüyor ama bunu sadece Thomas mutfaktayken yapmak mümkün. O zaman iki üç, belki de dört adım geriye gidebilir ve o anda ince bir duman sarmalının bacanın üstünde dolanıp durduğunu görürsünüz. Duman evin öteki tarafındaki sokak lambası sayesinde görünür ve daha da geriye gidersem pencerelerinde ışık yanan bütün evi görebilirim, misafir odasındaki ışığı da, tabii odada kimse yok.

Bahçede dururken yağmur yağmaya başladı, ben de gidip araç gereçlerin bulunduğu kulübeye oturdum ve Thomas'ın yukarıya çıkmasını bekledim. Açık duran kapıdan bahçeye

bakabilecek şekilde tahta bir kasanın üstünde oturuyordum. Bahçeye düşen ışık biraz değiştiğinde üst katın lambasını yaktığını anladım. Kulübeden çıkıp arka kapıyı yavaşça açtım, usulca içeri girdim, onun yukarıda sifonu çektiğini duyar duymaz kapıyı da ardımdan kapattım.

Ama artık bunu yapmıyorum. Onu takip etmiyorum, gece pencerelerinden onu seyretmiyorum. Onu gördüğümde mesafe büyüyor. Kendi ritmimle hareket ettiğimde günün içinden daha kolayca akıp geçiyorum. Onun ritmi. Bizim ritmimiz. Onun hareketlerini dinlediğimde, müziği takip ettiğimde gün boyunca yolumu bulabiliyorum. Sabahları uyanıyor, sesleri dinliyor, onları takip ediyorum ve farkına bile varmadan gün bitiveriyor.

#223

Ürkütücü bir şey fark ettim. Daha doğrusu fark etmedim çünkü daha evvel de biliyordum, bu defa ürkütücü olduğunu fark ettim. Çözemediğim bir problem. Hayaletler var, bir de canavarlar. Thomas hayalet, bense canavarım.

Her akşam, Thomas yağmurlu havada eve dönüp paltosunu antreye astığında, giysilerini değiştirip ıslak olanları yukarıdaki radyatörün üstüne serdiğinde, salondaki şömineye odun atıp ateşi tekrar yaktığında ve bu şekilde örüntüsünün ondan talep ettiği her şeyi yerine getirdiğinde sıradaki işe koyuluyor. Şöminenin yanında duran ayakkabıları hâlâ ıslak olduğundan yağmur çizmelerini giyiyor ama çizmeler giriş kapısının yanında; onları giydikten sonra giriş kapısını açıyor, ön bahçeden geçip kulübeye gidiyor. Orada biraz aranıyor, sanırım bir kürek arıyor ama bulamıyor. Onun yerine deriden kordonuyla duvardaki kancaya asılı olan el küreğini alıp bahçeye çıkıyor. Hafifçe yağan yağmurda koşar adım patikayı takip edip pırasa ve pazı yetişen seb-

ze bahçesine gidiyor, büyük bir pırasanın dibine el küreğini iyice saplayıp pırasayı söküp çıkarıyor ve üstündeki toprağı silkmek için küreği taşa vuruyor. Hızlı adımlarla kulübeye geri dönüyor, küreği yerine asıp kutudan birkaç kuru soğan, tavana asılı sepetten de bir tane arpacıksoğanı alıyor, kulübeden çıkıp mutfak penceresinin önünden geçiyor, kapıdan giriyor, kapıyı arkasından kapatıyor, pırasa ve soğanlarla mutfağa geliyor.

Bu bir rutinden ibaret. Bunlar gününün yapıtaşları. Bahçeden pırasa getiriyor. Kulübeden soğan. Pırasanın toprakta bırakmış olduğu deliği ve kulübede asılı duran el küreğinin üstündeki taze toprak kalıntılarını gördüğüm için biliyorum bunu. Evin öbür tarafında durup onu dinlediğimden bahçede olduğunu, kulübede arandığını, metalin taşa çarptığında çıkardığı sesi duydum, düz bir taşın üstünde yağmurda eriyen toprak parçalarını gördüm.

Eve döndüğünde buzdolabının sebzeliğinden iki havuç çıkarıyor, ardından bir küp bulyon buluyor, soğan doğruyor. Bunu küpün kâğıdını mutfaktaki çöp torbasında, soğan ve havuç kabuklarını kompost kabında gördüğüm için biliyorum. Çorba yapıyor, bunun için gereken pırasayı verevine doğruyor –bunu biliyorum çünkü sebzeleri hep verevine doğrar– ve kâsede yıkadıktan sonra dilimleri çorbasına ekliyor.

Bunda hiçbir gariplik yok, tek bir gerçek dışında: Pırasa her sabah, hava aydınlandığında sebze bahçesindeki yerine geri dönüyor. Bahçenin dibindeki ufak tarlada, el değmemiş, yerinden alınmamış, doğranmamış halde toprağından sökülmeye hazır bekliyor. Bu rutin böyle devam ediyor, ben de bu fikre alıştım.

Dün öğleden sonra Thomas dışarıdayken tarlanın öbür ucundan pırasa getirdim. O yokken pırasayı doğradım, kay-

nattığım suyun içinde biraz bulyon erittim, doğranmış pırasayı suya ekleyip bir süre haşladım ve çorbamı salona geçip pencere kenarında içtim.

Bugün pırasa yerinde değil. Tabii ki değil, ne de olsa topraktan çıkarılmış, doğranmış, haşlanmış, yenmiş bir pırasa. Bahçeye çıkıp tarlanın öbür ucuna gidip baktım, pırasa bulunduğu sırada yok. Bunun beni şaşırtmaması gerekirdi elbette ama yine de birdenbire yanlış geldi. Biz beraberken hep böyleydi. Yenen şeyler yok oluyordu. Dünyayı harcıyorduk. Fakat Thomas yalnızken hiçbir şey yok olmuyor. Onları yok eden bendim. Anlaşılan böyle. Ben dünyayı yiyip bitiren bir zamanda yaşıyorum.

Ben yanında olmadığım zaman Thomas'ın günü başa sarıyor, dünya tamir oluyor, pırasa yerine dönüyor, eminim soğanlar da. Kulübede çok soğan olduğundan bir değişiklik fark etmedim ama gidip kontrol etsem şüphesiz onlar için de aynısı geçerlidir. Emin olmak istersem onları sayabilirim ama lüzumu yok, zaten biliyorum. Kulübeden kendime soğan alırsam onun da yok olacağını biliyorum. Bunu biliyorum çünkü kim olduğumuzu gördüm: Thomas bir hayalet, bense bir canavarım. Bu böyle. Zaman bunu böyle yaptı. Bensiz Thomas bir hayalet ama ben bir canavarım, vahşi bir mahlukum, bir haşereyim.

Bunu daha evvelden bilmediğimden değil. Rafların boşaldığını görmediğimden değil fakat artık bu bir soruna dönüştü. Bu da birçok şeyi değiştiriyor. Eğer Thomas hayaletse ve ben canavarsam aramızdaki mesafe zannettiğimden de büyük demektir. Thomas dünyadan hiç iz bırakmadan geçerken, ben dünyayı yiyip bitiriyorum. O evin içinde bir örüntü. Ben odanın içinde bir canavarım. Onun yanına gittiğimde iki canavara dönüşüyoruz. Onu canavar dünyamın içine çekiyorum, iki kişinin yemeğini yiyoruz. Farkı yaratan benim.

O bir hayalet ve hayaletler musallat olur. Geri dönüp dururlar. Canavarlar ise dünyadan tepine tepine geçer ve her şeyi mahveder. Bahçeye ve odun yığınına bakan bu odada oturuyorum. Fazla bir şey yapmıyorum. Yine de Thomas kendini onaran bir dünyada yaşarken, ben dünyayı tüketiyorum. Arkamda iz bırakıyorum. Mahveden bir yaratığa dönüştüm, fani dünyada bir canavara, bir çekirge sürüsüne. Küçük dünyam bana daha ne kadar katlanabilir?

#224

Artık günün içinden süzülerek geçemiyorum. Sanki gün küçüldü ya da ben ağırlaştım. Bir canavar günün içinden süzülerek geçemez, bir canavar süzülemez. Güne akıp boşlukları doldurulamaz. Taşar. Büyür. Dünyada saklanacak yer bulamaz. Canavar gümbürder. Tepinir. Sessiz olamaz. Sakin ev orkestrasında çalamaz. Canavar yavaştır ve ağırdır. Günler yavaşlamaya başladı. Süzülmüyorum. Genişliyorum. Hızı kesen benim.

#225

Ya da belki, diye düşünüyorum sonra, ikimiz de hayaletiz. Ümitle. Belki hepsi bir halüsinasyon. Ben kendini canavar sanan bir hayaletim. Thomas kendini insan sanan bir hayalet. Aynı türdeniz. Diye düşünüyorum yine. Ümitle. Bir hayaletler âleminde yaşıyoruz. Kaybolup geri gelen hayalet pırasalarla. Aynı türdeniz. Canavar ya da insan değil, canavar ya da insan olduğunu sanan hayaletleriz sadece. Ya hiç kimse ya da iki kişi kadar yer kaplıyoruz.

Ya da Paris'te bir otelde uyuyor, rüyamda zamanın durduğunu, dünyamı tüketen bir canavar olduğumu görüyorum. Ne zaman uyanacağım? Uyandırın beni.

#226

Ama yararı yok. Bunun sadece rüyamda gördüğüm bir şey olduğuna inanamam. İnanmaya başladığımda dünyamı başka senaryolarla dolduruyorum. İkimizin de öldüğünü, her şeyin uçuşan ruhların bir fantezisi olduğunu farz ediyorum ya da Thomas'ın çoktan on sekiz kasımı terk edip on dokuzuna, yirmisine, aralığa, ocağa, şubata, marta giden yolculuğuna bensiz devam ettiğini. Herkes zaman bozulmamışçasına ilerlerken benim bir gölge âleminde dolanıp durduğumu.

Fakat neden yolculuğuna devam etmiş olsun? O hâlâ burada. Adımlarını merdivenlerde duyuyorum. O burada ama artık bir orkestra değiliz. Aynı türden değiliz çünkü ben dünyamı tüketen bir canavarım.

Günün yavaşlığını hissediyorum şimdi. Gün boyu süzülen, boş yerleri doldurup ertesi gün de akmaya devam eden sıvı değilim. Günümüzü enstrüman çalarak geçiren bir orkestra değiliz. Aynı evin içinde birbiri etrafında dans eden iki insan, farklı rüyalar gören iki hayalet değiliz, müzik değiliz. Bir canavar ve bir hayaletiz, ben genişleyip şişerken duvarların etrafımda daraldığını hissediyorum, artık burada bana yer var mı bilmiyorum.

#227

Kelimelerden dolayı oluyor. Sisli havada iki sevgili olarak başladık. Başı dönen gezginler. On sekiz kasımın bir yerinde alışveriş ettik, kahve içtik. Mutfakta sahanda yumurta pişirdik, süpermarketin bir rafından portakallı çikolata aldık, sonra nesneler yok oldu ve işte ben bir haşereyim, dünyamı yiyip bitiren bir canavar. Bahçeden sebze topluyorum, bahçe yok oluyor. Çiğneyip duruyorum. Çatır çutur çiğnenenler

köpürüyor, salyalar ağzın kenarından çeneye akıyor. Çöpler birikiyor. Raflar boşaldıkça boşalıyor. Canavar günden güne, oradan oraya sendeleyip duruyor. Kıtır kıtır, hapır hupur yiyerek. Peksimetimi çiğnerken çıkardığı sesi kafamın içinde duyuyorum. At gibi ses çıkarıyorsun, diyorum kendi kendime, kıtır kıtır havuç yiyen bir at gibi. Kuru mamasını çiğneyen bir kedi gibi. Kemik kemiren bir köpek, yemini yiyen bir tavşan, ormanları, tarlaları çiğneyip bitiren bir haşere sürüsü. Ben hepsiyim, yiyici yaratıklar sürüsüyüm. Kıtır kıtır, hapır hupur, çiğneye çiğneye. Bir hayvanat bahçesi, tıklım tıkış bir ahır, vızıldayan bir böcek sürüsü.

Thomas'ın merdivenleri çıktığını duyuyorum. Ardında hiç iz bırakmıyor. Durmadan alışveriş ediyor, yine de bir şey olduğu yok. Ekmek kesiyor, pırasa doğruyor. Hışırdayan torbalarıyla gidip geliyor, evin bir köşesinden ötekine yürüyor, ayaklarını merdivenin her basamağına koyuyor, yine de hiç oradan geçmemiş gibi. Banyoda olduğunu duyabiliyorum. Ayakta durarak çişini yapan bir hayalet. İşemenin saf ruhu. Ne biçim bir dünya bu?

Değişikliğe kelimeler neden oluyor. "Canavar" diye düşündüm, hemen sonra büyümeye başladım. Kimim şimdi? Bir canavar mı yoksa sadece odadaki bir insan mı? Bir haşere miyim yoksa sadece gün boyunca fazlasıyla boş vakti olan iki bacaklı, düşünen bir yaratık mı? Nedir duyduğum? Sevgilimin su döktüğünü mü, işeyen kocamı mı, idrar yapan bir hayaleti mi, nedir ki aslında duyduğum? Çok az şey. Burası sessiz. Sifonu çekti, rezervuar doldu, su borularda şırıldadı, resim tamamlandı. Ya ara veriyor ya da saf bilinç, yaşayan hava misali buharlaşıverdi. Ama birazdan merdivenlerden indiğinde onu tekrar duyabileceğimi umuyorum.

Kelimeleri ruh halim seçiyor benim için. Bir ruh halim var. Çok kullanışlı şeydir. Bir bütün paletten kelime seçebi-

lir, lisanı palet olarak betimleyebilir, eşyalara renksiz olsalar bile renk verebilir. Kimseyle konuşmasam da dünyamdaki ayrıntılar gittikçe çoğalıyor, çoksesli bir dünyadan, renk veren, bulaşıcı bir ruh halinden kelime bulup çıkarıyorum. Ama insan nesnelere renk verdiğinde yer daralır, palet renkle dolup taşar. Çok fazla kelime türer, gün ağırlaşır, yavaşlar, duruverir.

İşte, işeyen hayalet şimdi merdivenlerinden iniyor.

#228

Alışverişe çıktığım zaman daha da uzağa gidiyorum artık. Clémentine Giroux Sokağı'ndaki süpermarketten alışveriş etmeye devam edemezdim. Sonucu şimdiden gördüm: Boş raflar, buzdolaplarında mal kalmamış bölmeler. Yeni bir durum değil bu. Sisli günler boyunca kaydedilmiş, belgelendirilmiş, gözlem günlerinde test edilip kayda geçirilmişti. Fakat şimdi izlerini gittiğim her yerde görüyorum. Karamelli çikolata yenip bitirilmiş. Bazı ekmek sepetleri boşalmış, ekmek bölümünün en alt rafında, ben öbürlerini aldığımdan etrafı boşlukla çevrili iki paket galeta kalmış sadece. Cam dolaptaki farklı peynirlerin çoğu, sebze bölümünde de domates bitmiş, raflardaki birçok malın tükendiğini fark etmemek elde değil. Ben yaptım bunu, hem de gayet yavaşça, günden güne.

Alışveriş için farklı yerlere gitmeye gayret ediyorum. Daha evvel gitmediğim dükkânlar buluyorum. Alışkanlıklarımı değiştirip önceden yemediğim şeyler yiyorum. En bol malları, en dolu rafları seçiyor, bilmediğim konserve balıklar, paket paket garip hazır çorbalar veya tadına hiç bakmadığım bisküviler alıyorum.

Geleceği düşünüyorum. Bahçelere, sebzelerin hâlâ durduğu ufak tarlalara, dalında meyvesi olan elma ağaçlarına,

kasım ayı olsa da henüz toplanmamış üzümlere bakmaya başladım. Bahçelerdeki ceviz ağaçlarının altındaki toprağa gizlice göz atıyorum. Dünyada kimsenin kullanmayacağı köşeleri arıyorum. Fazlalığı. Oradan oraya giden gezgin, şuradan buradan bir şeyler toplayıp, şuradan buradan bir şeyler alan, neredeyse hiç iz bırakmadan yolculuğuna devam eden göçebe gibi yaşadığım bir gelecek hayal etmeye başladım. Bu durumun daha çok uzun süre devam edebileceğini düşünüyorum. Beni bekleyen daha birçok on sekiz kasım olabileceğini. Gereksinimlerimi bahçelerden toplamaya başlarsam kuşların, kurtların yemeğini çalmış olacağımı biliyorum. Kendi kendime diyorum ki ya zamandaki bozukluğu düzeltemezsem, ya hiçbir şey değişmezse ... fakat o anda fazla ileriyi düşündüğümü anlıyor, düşünmeyi kesiyorum.

#229

Bazen başka bir eve taşınmak geçiyor aklımdan. Thomas'ın dedesini ve eşiyle yaşadığı evden hayatı boyunca taşınmayışını düşünüyorum. Ölmeden evvel burada yalnız başına on yedi sene oturduğunu. Aynı hayatı sürdürüp aynı ritmi izlediğini. Aynı sebzeleri, aynı miktarda, hâlâ kulübede asılı olan ve bizim de takip etmeye çalıştığımız plana göre ektiğini. Havuçla maydanozdan sonra mısır ve kabak, mısırla kabaktan sonra fasulye ve bezelye, ondan sonraki sene pırasa ve pazı, ertesi sene de belki lahana. Bunu her sene Thomas'a, sonraları onu ziyarete gittiğimizde ikimize anlatırdı. Bu seneki düzeninin nasıl olacağını, gelecek seneki rotasyon için bunun ne demek olduğunu. Farklı mahsullerin toprağı nasıl etkilediğini. Farklı mahsullerin birbirleriyle nasıl geçindiğini, bitkilerin ortaklıklarını, arkadaşlıklarını ve düşmanlıklarını, aynısefaların yardımseverliğini, dereotu ve rezenenin ayrı yaşamayı tercih ettiğini. Hepsini daha evvelden birçok kere duymuş olmasına rağmen Thomas da onu sabırla dinlerdi. Fakat yaşlı Selter yalnız kaldığında bahçenin mahsulü ona

fazla gelmiş, tek başına hepsini yiyemeyeceğinden komşularına, arkadaşlarına sebze yetiştirmişti.

Peki ama öbür yarısını yitirmiş çiftler aynı evde oturmaya nasıl devam edebiliyor? Yıldan yıla nasıl aynı hayatı yaşayabiliyorlar? Aynı odalarda, aynı günlük hayat. Nasıl yapıyorlar bunu? Ev aynı ev olduğu için mi aynı şeyleri yapmaya devam ediyorlar? Bir odaya çekilip orada mı kalıyorlar? Durup dururken rahmetlinin bir yerlerde dolaştığını duyabildiklerini mi zannediyorlar? Ölen kişi fazla mı yakın yoksa fazla mı uzak geliyor? Uzaklardan gelen ayak sesleri ya da duvar kâğıdına sürten bir elin veya kolun sesini duyuyorlar mı? Evde bir hayalet olduğunu düşünüyorlar mı? Öteki yemek yemeyi bıraktığı için kendilerinin bir canavara dönüştüğünü, hâlâ dünyada bulunmalarının bir hata olduğunu? Yoksa toprağı sürüp ekmeye, bahçeden kök, meyve ve yeşillik kazanmaya devam etmeleri gerektiğini mi düşünüyorlar?

Ama ben toprağı sürüp ekemiyorum. Yağmurlu tek bir günüm var. Hiçbir ürün toplamıyorum. Hiçbir şey ekmiyorum. Tomurcuklanan, büyüyen bir şey yok. Mevsimlerim yok. Günler bir netice vermiyor. Sadece geçip gidiyorlar ve ben de onlarla geçip gidiyorum, dünyamı yiyor, evdeki hayaleti dinliyorum.

#230

Odada bir canavara yer var mı bilmiyorum. Günler yavaşladı, dünyam küçüldü ya da ben büyüdüm, hangisi bilmiyorum. Günün içinde eskisi gibi hafifçe ilerlemiyorum, hareketlerim gürültülü. Odada çıkardığım sesler müzik değil, sessiz bir orkestranın elemanı değilim. Thomas'ın çıkardığı sesler ve salondaki müzik evi dolduruyor ama ben o orkestrada çalmıyorum.

Thomas'ı takip etmiyorum. Ormanda, nehir kıyısında her zamanki yürüyüşlerine çıkıyor. Ben odada otururken yağmurlu havada geri dönüyor ve bazen kafamı kaldırdığımda bahçe kapısını açıp kapatan bir gölge görüyorum.

#232

Geçen gece dışarıya çıkmak için güçlü bir istek duydum. Ama pencereden Thomas'a bakmak için değil. Gecenin geç vaktiydi, o çoktan yatmıştı. Her zamankinden daha fazla çay içtiğimden tuvalete gitmem gerekti ve rüyamda tuvalet aradığımı, ne zaman bir tuvalet kapısı bulsam dolu olduğunu görerek uyandım. Kapılar aralık durduğu için önce tuvaleti boş zannediyordum ama kapıyı açtığımda klozette biri oturuyordu hep.

Rüyamdan uyandığımda pencerenin yanına gittim. Yağmur yağıyor mu diye bakmak istedim. Yağmıyordu, bulutlar dağılmıştı ve ayın da göründüğü bulutsuz, geniş bir şerit vardı. Her zamanki küçülen ay. Hiç değişmiyor, ben de artık herhangi bir değişiklik gördüğüme inanmıyorum. Gökyüzü de aynı, gece boyunca değişiyor elbet –ne de olsa gökyüzü– fakat ertesi gece her şey yine eksisi gibi.

Birden dışarıda oturmak geldi içimden. Bir battaniye ile yorganımı aldım, kulübeye gidip bahçe sandalyesinin minderini getirdim, sonra yorgan ve battaniyeyle beraber arka kapının önündeki taş merdivene koydum. Sebze bahçesinin oradaki bektaşiüzümü çalısının arkasında çişimi yaptıktan sonra sırtım kapıya dönük, üstümde battaniye ve yorganla merdivene oturdum. Ayın önünden yeni bir bulut kümesi geçiyordu ama çekildiği anda karanlık içindeki yorganım ay ışığıyla aydınlandı.

Rüzgâr dinmişti. Tıkırtısını her gece duyduğum saksı yerli yerindeydi, evin etrafındaki taş döşemelerin üzerinde neredeyse kımıldamadan duruyordu. Daha evvel bu vakitte

dışarıya çıkmamış olmalıyım çünkü başka gecelere kıyasla hem sesler azdı hem de gökyüzü daha açıktı. Neredeyse bir saat boyunca bulutların gökyüzünde gidip gelişini seyrettim; bulutlar arasında peş peşe büyük gökyüzü parçaları gözler önüne seriliyordu.

Arada sırada bir arabanın sesini duyuyordum: Bazen yakında bir yerde ama çoğunlukla uzaktan gelen bir uğultudan ibaretti. Dalların hafif hışırtısı, kısık gürültüsüyle birden bana musallat olduğunu hissettiğim saksının usul tıkırtısı ve taşa sürten plastik sesi dışında başka pek ses yoktu.

Bu tıkırtıya rağmen üstümde yorganım, kapalı kapıya sırtım dönük uyuyakaldım. Uykumda kımıldamış olmalıyım ki kafamı kapının yanındaki duvara çarpınca birdenbire uyandım. Hava hâlâ karanlıktı ama hemen toparlanıp sessizce yatağıma döndüm. Şimdi ise buradayım, çoktan başlamış bir güne uyandım.

#233

Karanlıkta dışarıya çıkıp oturduğumda dikkatimi ilk çeken şey sessizlikti. Yine gecenin geç saatinde uyanıp yıldızlı gökyüzüne bakmak istemiştim. Bir an şaşırdım, bu sefer bahçenin değişmiş olduğu hissiyle bir süre oturduktan sonra eksik olan şeyin rüzgârda sarsılan saksı sesi olduğunu anladım.

Geceyi ilk ziyaretimden sonra koltuk minderini kulübeye bırakmaya gittiğimde saksıyı kaldırdığımı o zaman hatırladım. Saksıyı kulübede bir rafın üstüne koyduğumu sanıyordum ama o andaki uyku sersemliğim yüzünden ne yaptığımı doğru dürüst hatırlayamıyordum. Yerimden kalkıp baktığımda saksı gerçekten de kulübede duruyordu, daha doğrusu bahçe eldivenleri, ip ve tohum paketlerinin bulunduğu bir sepetin üstünde yan yatıyordu.

Minderi, yorganımı ve nemden korunmak için altıma serdiğim eski battaniyeyi geçen geceki gibi yerleştirdiğim taş merdivene oturdum. Saksının neden on sekiz kasımda yaptığı hareketlere, taş döşemelerinin üstündeki ileri geri devinimlerine dönmediğine akıl erdiremiyordum. Saksının benimle hiçbir alakası yoktu, kendi kendine orada tıkırdayıp dururken neden birdenbire dursun? Saksıyı daha evvel de –Thomas'la beraber araştırma günlerimizde– alıp kulübeye koyduğumdan ve ertesi gün kendiliğinden eski yerine döndüğünden emindim. Ama bu sefer saksı yerini değiştirmeme, taş döşemelerin üstünde ilerlemesini durdurmama izin vermiş, geceden bir ses eksilmişti.

Bir açıklama bulmaktan çabucak vazgeçip dikkatimi gökyüzünün öngörülür düzenine çevirdim. Gökyüzünün emniyet verici bir yanı var. Kitaplara veya saksılara benzemiyor. Konserve zeytine veya bisküvi paketlerine de. Bu konuda hiçbir şey yapamazsınız. Güvenilirdir. Değişmez. Ona tesir edemem, onu mahvedemem. Düzenini bozmama izin vermez, merdivenin basamaklarında oturan canavarlara aldırmaz. Hep çok hareketli, gelip giden şeylerle dolu, ama orada tıkırdayan şeyler yok, zaten gökte küresel harmoniler veya göğe dair melodiler olsa bile buraya ulaşmazlar. Mesafe fazlasıyla uzak.

Yıldızlara ve biçimleri şimdiden tanıdık gelmeye başlayan bulut kümelerine baktım. Yolun öbür tarafındaki ağaçların üstünde büyükçe bir bulut dizisi belirdiğinde, tek bir bulut ayın önünden geçti. Bir çift bulut, tek bir bulut, yine tek bir bulut, iki çift bulut, ahenkle hareket eden iki dizi bulut. Sanki hepsini daha evvelden görmüştüm. O anda uzaktaki bir telefon direğinin üstüne konmuş gibi duran ayın yanından bir bulut geçti. Ayın üstünden, kamburuna dokunmadan ilerlediğinde ben de oturduğum gözetleme yerimde bu hareketin geçen gecekinin tamamen aynısı olduğundan emindim, ama bu sefer saksısız.

Gökyüzünün bir örüntüsü var. Tekrarlanıyor. Sana evindeymişsin hissini verebiliyor. Karanlıkta bir merdiven basamağına oturup ona bakabilirsin ya da çimlerin ortasında durup devasa bir mekândaki küçücük canavar olabilirsin. Gökyüzünün üstümden canavar ağırlığını kaldırdığını hissediyorum. Küçülüyorum, oradan oraya götürdüğüm ufak dünya parçacıkları neredeyse bir hiçe dönüşüyor. Gökyüzü büyük ve dokunulmaz, evren genişliyor ve insan devasa bir dünyadan küçük küçük ısırıklar alan önemsiz bir canavara dönüşüyor.

Uzun süre oturdum orada. Merdiven basamağında, uyumadan, sıcacık. Gruplar halinde bulutlar gördüm, ufak kümeler, yalnız gezginler. Belirgin biçimler ya da yumuşak, hatları erimiş biçimsiz kümeler tek başına veya çifter çifter gecenin içinden, isimlerini bilmediğim yıldızların önünden geçip durdular.

Gökyüzünün açılması iyi oldu. Dünyanın kendi boyutlarına geri dönmesi de iyi. Karanlıkta koşturan benim gibi ufak haşerelerin onu rahatsız etmesine izin vermemesi de. İnsanın elinden hiçbir şeyin gelmediği bir yerin bulunduğunu bilmesi iyi.

Gökyüzüne daha yakından bakmalıyım. Onu tanımak istiyorum. İsimler, örüntüler istiyorum. Geceden geceye geri dönebilmem iyi. Gökyüzünü tanıyabilmem. Mekanizmasını bozamamam. Dünyanın durması iyi.

#234

Dünyanın durmasının iyi olduğunu nasıl söyleyebilirim? Yerinden oynamamasının, elimden hiçbir şeyin gelmemesinin, hiçbir şeyin değişmemesinin iyi olduğunu nasıl söyleyebilirim? Bu nasıl iyi olabilir ki? Thomas'ın yavaşça, gitgide uzağa sürüklenmesi nasıl iyi olabilir? Beraber yol alamayışımız nasıl iyi olabilir? Bunu nasıl söyleyebildim? Belki yazıya

dökmeden evvel daha dikkatlice düşünmeliyim. Herhangi bir şey. Buraya.

#245

Bugün bir teleskop satın aldım. Thomas'ın evden ilk çıkışında ben de arkasından çıktım. Clairon'da teleskop satan bir yer yok tabii. Yine de çevreyolunun oradaki elektronik mağazasına gittim fakat teleskopun çok satılan ürünlerden olmadığını söylediler. Düz ekran televizyon, hoparlör ve mutfak aletleri satıyorlardı. Dizüstü bilgisayarlar, cep telefonu, SLR fotoğraf makineleri. İstersem blendır ya da yoğurt makinesi de vardı. Elektrikli su ısıtıcısı ya da tekli bir ocak satın alabilirdim ama bunları şehirdeki dükkândan çoktan almıştım.

Uzun süredir şehir merkezinden ve ormanın başladığı yoldan daha uzağa gitmediğim için çevreyolunun oralarda dolaşmak değişik bir histi. Dükkânı elim boş terk ettiğimde planımdan vazgeçip eve doğru yürümeye hazırdım ama torbalarıyla eve çoktan dönmüş olan Thomas beni duymadan içeri girmem zor olacaktı.

Onun yerine istasyona yürüdüm. Biraz yağmur yağıyordu, şemsiyemi açmıştım ve birdenbire ikinci on sekiz kasımımın akşamında çıktığım yürüyüş geldi aklıma. Omzumda aynı çanta vardı, ama şimdi, içinde kitaplar olmadığından daha hafifti. Onları evde bırakmıştım. Birden tereddüt ettim, uzaklaşıyordum, Thomas'ı ve kitapları evde bırakmıştım. Bir an, döndüğümde geriye bir şey kalmış olur mu diye düşündüm ama istasyona vardığımda Lille'e giden trenin kalkmasına sadece dört dakika vardı. Hemen makineden bilet alıp çabucak perona indim ve fikrimi değiştirmeye vakit kalmadan trene atladım.

Tren neredeyse boştu. Sabahın geç saatlerinde Clairon'dan Lille yönüne giden fazla yolcu yoktu. Görünüşüme pek özen

göstermemiştim. Bazen dışarıdayken insana benzediğimden emin olmak için dükkân vitrinlerine göz atarım ama kendimi birdenbire trende, bir başkasının karşısında otururken bulabileceğim aklımdan bile geçmemişti. Sokakta yanımdan geçen bir yabancı veya hızlı sualleri, bildik rutinleri olan bir tezgâhtar değil, vakti olan biri. Karşımda, belki yüzü bana dönük oturan biri olacaktı. Bu beni birden ürküttü ve trene bindiğime pişman oldum.

Neyse ki seçtiğim vagonda sadece üç kişiydik ve üçümüz için bol bol yer vardı. Birinin kolunu, ötekinin de bagajını görebilecek şekilde oturdum fakat yüzlerini görmüyordum. Yine de ilk istasyona varmadan önce tuvalete gittim. Bir canavara, dolaplar çeviren bir yaratığa, başka galaksilerden bir ziyaretçiye veya tamamen farklı bir zamanda yaşayan birine değil de az çok insana benzediğimden, normal göründüğümden emin olmak istedim. Ama endişelenmeme gerek yoktu, trene fazla yolcu binmedi.

Lille'de tuhaf bir coşkuya kapıldım. Şehre vardıktan kısa süre sonra ornitoloji aletlerinin, kuş gözlem dürbünlerinin, kitapların, bunların yanı sıra kameraların, farklı farklı teleskopların da satıldığı bir dükkân buldum. Parasal kaygılardan arınmış olduğumdan hem ileri seviye bir teleskop hem de teleobjektifi sessiz çalışan bir fotoğraf makinesi almak istedim ama coşkumu denetleyip bir müşterinin benim için kapısını tuttuğu dükkâna tereddütle de olsa girmeden evvel pencerede gözüme çarpan makul bir teleskop modelinde karar kıldım.

Fazla çetrefil bir şey istemediğimi belirttiğimde satıcı, yeni başlayanlar için uygun fakat aynı zamanda kaliteli olduğunu söylediği bir model önerdi. Ömrü uzun, iyi bir teleskop olduğunu söyledi. Beni mantıklı birine benzetiyordu herhalde ama ben kendimi öyle hissetmiyordum. Kuşların fotoğraflarını çekme, onları gözlemleme ya da gelişmiş bir mikrosko-

pun altında dünyanın varlıklarını incelemeye başlama niyetiyle sattıkları aletlerin birçoğunu almak istiyordum, böyle bir davranış fazla dikkat çekici olmasaydı tabii. Anlaşılan ben çok farklı bir müşteri grubuna aittim: İhtiyatlı ve mantıklıydım, dünyadaki olguları büyük bir titizlikle gözlemlemeye aç ve hevesli olanlardan değil.

Satıcı bu mantıklı seçimimi onaylarcasına, aldığım türden sıradan bir teleskopla görülebilecek gökcisimlerini ve yıldızları kısaca tanıtan bir astronomi atlası tavsiye etti. Ona 1767'de basılan *Gökcisimleri*'ne sahip olduğumu söylemedim. Bu kitabı yeterince güncel bulacağını sanmıyorum.

Parasını ödeyip, ambalajından çıkarılmış, demonstrasyonu yapılmış, parçalarına ayrıldıktan sonra katlanıp üçayaklı kundağı ve birtakım aksesuarlarıyla beraber trompet şeklindeki tuhaf taşıma çantasına konulmuş teleskopumla dükkândan ayrılmaya hazırlandım. Biraz dikkat çekici olsa da taşıması kolaydı. Kapıdan çıkarken duraksadım, elimi kapı tokmağından çekip arkamı döndüm ve ben alışveriş yaparken teleskopum dükkânda kalabilir mi diye sordum. Satıcı razı oldu, ben de yine sokağa çıktım.

Sonraki birkaç saat, evde kaldığım günlerle kıyaslanamayacak kadar büyük bir hızla alışveriş yaptım. Yedi sekiz farklı dükkâna girdim, çeşit çeşit kahve ve çay, yağda pişirilmiş konserve ördek, konserve balıklar, son kullanma tarihi aylar sonra olan ve satıcıya göre buzdolabında saklanmasa da bozulmayacak, aralarında olgunlaştırılmış birkaç özel çeşit de bulunan peynirler satın aldım. Sağlıklı gıda dükkânından hem konserve kutuda hem cam kavanozda türlü sebze ezmeleri, ayrıca badem, fındık ve çekirdek aldım. Bazısı karton kutuda bazısı konserve olan fasulye, bezelye, mısır aldım; her alışverişten sonra dünyadaki gıda stoklarında çok küçük bir gedik açtığım için rahatladım: Dükkânları yağmaladığıma dair pek bir belirti yoktu.

Kırtasiyeciden kumaş ciltli, zeytin yeşili bir not defteri aldım. Çizgili ve sırtı dikişli. Henüz kullanmadım ama yeni bir şeye doğru yöneldiğimi hissediyorum, henüz başlamamış bir şeye.

İşim bittiğinde kredi kartımdan mümkün olduğu kadar nakit para çektim, taksi çevirip bütün mallarımı arabaya doldurdum ve şoförden beni teleskopumu bıraktığım dükkâna götürmesini istedim. Oradan teleskopu alıp bagaja yerleştirdim ve bu sefer Clairon'a gitmesini istedim: Bir saatten biraz fazla süren, havanın kâh güneşli kâh bulutlu kâh yağmurlu olduğu bir yolculuk. Eve vardığımızda Thomas'ın geri dönmesine hâlâ vakit vardı, yağmur başlamamış, hava henüz kararmamıştı.

Taksinin parasını ödeyip torbalarımı antreye, oradan da odama taşımaya başladım. Şöminedeki ateş her zamanki gibi sönmüştü ve kimse kaloriferleri yakmadığından ev soğuktu. Birden üşümeye başladım ve termostatı normale göre biraz fazla açtım.

Yatağın altında yedek nevresimlerin bulunduğu plastikten iki saklama kutusu buldum, nevresimleri çıkarıp yatağın yanındaki kitaplığın en alt rafına koydum. Boşalttığım kutulara aldığım malları yerleştirdim, kalanları bahçedeki kulübede bulduğum bir karton kutuya doldurdum ve hepsini yatağın altına ittim.

Boş torbaları toplarken hava kararmaya başladı ve yağmur şiddetlenince odama çekildim. Pencereden bahçenin sonundaki çit boyunca yürüyen komşumuzu görebiliyordum. Az sonra Thomas'ın geldiğini duydum ve hemen ardından antrenin ışığı kapımın altından süzüldü.

Hadiseli geçen günümün ardından yorgunum ama garip bir şekilde dinç bir yorgunluk bu. Beynim dönüyor. Sanki

hızım, yönüm ve özellikle boyum bosum değişti. Doğru ölçülerime geri döndüm. Gecelerimi gökyüzünü seyretmekle geçirdiğimden mi ya da daha uzun mesafeler katedip, trenle yolculuk edip tanımadığım sokaklarda dolaştığımdan mı bilmiyorum. Belki de sadece alışveriş alanımı genişletip devasa dünyadan küçük küçük ısırıklar aldığım içindir. Büyüklüğü göz önüne alınırsa, dünyadan fazla bir şey almıyorum diye düşünüyorum. Hafiflemişim, kıvraklaşmışım gibime geliyor. Yönümü değiştirebilirim. O kadar küçük bir canavarım çünkü. Dünyanın üstünde o kadar küçük bir etkim var. On sekiz kasımda bir insanın bir yerlere gidip gelişleri işte bu kadar önemsiz.

#246

Alışverişlerim başarıyla sonuçlandı. Bu sabah uyandığımda her şey hâlâ buradaydı: Yatağın altındaki kutular dolu, su ısıtıcımın arkasında çay ve kahve paketleri üst üste duruyor, depolarım komple dolu. Kendimi sakin ve kaygısız hissediyorum. Dünya hâlâ yerli yerinde, diyorum kendi kendime, küçük bir haşerenin yağmasına maruz kaldığı neredeyse belli olmuyor.

Sadece yeşil not defterim kayıp. Onu masaya koymuştum, cümleler, gözlemler ve düşünceler kaydetmeye hazırdı. Şifalı cümleler, yarım kalmış cümleler, şüphe, tereddüt, sorular ve endişeler, umut ve ruh halleri, renkler ve daha neler neler. Yeni bir fasıl olacaktı o. Gayet küçük bir canavarın bu evrendeki hayatı. Artık yeni bir şey başladı mı başlayacak mı emin değilim ama gökyüzüne daha yakından bakmam gerektiğini biliyorum.

#251

Son birkaç gece, gökyüzünün en belirgin olduğu geç saatlerde teleskopla dışarıya çıktım. Hava serin ve nemli ama

bir iki saat süren, gökyüzünün daha açık görüldüğü bulutsuz dönemler oluyor.

Dışarısı soğuk olduğu için yatak odasındaki şifoniyerin en alt çekmecesinden yün bir elbise getirdim. Atkı ve yün bir tayt buldum. Akşam erkenden yatıyorum. Birkaç saat uyuyor, gecenin bir saatinde tekrar uyanıyorum. Yukarıdaki odadan ses gelmediğinden emin oluncaya kadar bekliyor, sonra dışarı çıkmaya hazırlanıyorum. Sessizce ya da hemen hemen sessizce. Yanımda teleskopum, üstümde yün elbisem ve kazaklarım, bir de sıcak tutması için bir battaniyeyle on sekiz kasımın gökyüzünü inceliyorum.

#256

Günün içinden geçen yeni yollar keşfettim. Sabahları geç uyanıp ancak Thomas evden çıktığında kalkıyorum. Ya salonda oturuyor ya da odamda kalıyorum. Teneke konserveler, poşetler açıyorum. Yatağımın altındaki kutulardan kuruyemişler, karameller çıkarıyorum. Thomas'ı da eğlenceye davet etmek isterdim ama önce anlatılması gereken 256 gün var, bu da fazla uzun sürer.

Geceye hazır olmak için akşam erkenden yatıyorum ama evvela gökyüzüyle olan buluşmama hazırlanıyorum. Astronomi atlasımı açıp yıldızları, gezegenleri inceliyorum. Salondaki kitaplıkta yaşlı Selter'in planisferini[1] buldum. Yılın farklı dönemlerine göre döndürülebiliyor ve kendi göğünü kolaylıkla bulabiliyorsun. Haritanın orada olduğunu biliyordum, Lille'e yaptığım ziyaretin ertesi günü onu salondaki kitaplıktan aldım. Kasım ayının ortalarına ayarladım. Ayarımın haritada sabit kalması bir iki gün sürdü ama artık gece boyunca

1 Herhangi bir zaman ve tarih için görünür yıldızları gösterecek şekilde ayarlanabilen, ortak bir mil üzerinde dönen ayarlanabilir iki disk şeklinde yıldız haritası ve analog hesaplama aracı. (ed. n.)

disk eski yerine dönmüyor. Önceleri ilkbahar göğüne dönüp duruyordu. En son bakılan o olmalıydı. Belki de harita Thomas'la dedesini ziyaretlerimizden birinde ilkbaharın takımyıldızlarına baktığımızdan beri kullanılmamıştı. Yaşlı Selter'in planisferi neden çıkardığını, gökyüzünde neye baktığımızı artık hatırlamıyorum ama gecenin yıldızlarını incelememiz, isimlerini öğrenmemiz için diski döndürdüğünü hatırlıyorum. Bambaşka bir hayatta olmuş bir şeymiş gibime geliyor, tamamen farklı bir gökmüş gibi, yıl boyunca değişmiş bir gök. Artık dönen diske gerek yok, sadece sonbahar göğü lazım bana.

#259

Geceleri dışarıya çıktığımda, kendimi evimde hissediyorum. Yukarı baktığımda evimin burası olduğunu hissediyorum. On sekiz kasımın ıslak çimlerinin üstünde. Ayların, yıldızların, gezegenlerin altında. Beyazımsı gri manzarasıyla, kraterleriyle, iniş sahalarıyla dev ve ağır Ay'ın altında yaşıyorum. Çevresinde sise benzeyen belirsiz halkasıyla Satürn'ün altında yaşıyorum. Bütün uydularıyla beraber Jüpiter'in altında. Aralarından üçünü, Io'yu, Europa'yı ve Ganymede'i teleskopumla görebiliyorum. Callisto ise Jüpiter'in arkasında saklı olduğundan görülmüyor, Jüpiter'in daha küçük uyduları da teleskopumla görülmeyecek kadar ufak. Ama başka gökcisimleri buluyorum, farklı boyutlarda yıldızlar, küçük, tıkış tıkış takımyıldızlar ve kocaman, yapayalnız ışıklar. Kastor ve Polluks'u[2] buluyorum. Orion'un altından geçiyorum. Aslan takımyıldızında yer alan meteor yağmurunu yani Leonid'i keşfettim. Gök kubbede o küçük, parlak çizgilerin fırladıkları noktayı buldum. Tekrarlanıp duruyorlar, güvenilirler ve çimenlerin üzerinde durup teleskopu ayarladığımda merceğin önünden yavaşça akıp gitmelerini seyredebiliyorum.

2 İsmini Yunan mitolojisindeki ikizler Kastor ve Polluks'tan alan çift yıldız. (ed. n.)

Yükseklerdeki gayet küçük Ülker Takımyıldızı'nın altında yaşıyorum. Arkama yaslanıp ayarladığım teleskopu, bulutlar gökyüzünü örttükçe çeviriyorum.

Gece geç saatlere kadar dışarıdayım, evimde olduğumu hissediyorum, güneye, kuzeye, doğuya ve batıya bakıyorum. Yıldızlı gökyüzünün altında nefes alıyor, takımyıldızlar buluyor, görüntüyü netleştiriyorum. Sonra eve dönüp yatıyorum. Yıldızların altındaki bir evde nefes alıyor, uyuyor, evin sesleriyle uyanıyor, yakında yine göğe bakma vakti diye düşünüyorum.

#262

Her gece yeterince yıldız ve gezegen gördükten sonra teleskopu ve battaniyeyi dikkatlice evin içine taşıyıp odama koyuyorum. Bahçe kapısını kapatıyorum. Ufak bir tıkırtıyla kilidi çeviriyorum, misafir odasına gidip kapıyı ardımdan kapatıyorum.

Çimenlerin üzerinde durup gökyüzüne ne kadar bakarsam bakayım hep geri dönüyorum. Thomas'ın uyuduğu eve. Hiç ses çıkarmıyorum çünkü örüntüsünü bozabilir, onu uyandırılabilirim. Yavaşça hareket ediyorum. Bu evde oturan Thomas, ben misafirim.

Gündüzleri sesleri takip ediyorum. Thomas'ın evinin içinde takip ettiği bir örüntü var. Ben Paris'ten döndüğümde de zaten yerli yerindeydi. Belki ondan bile evvel, diye düşünüyorum. Onun örüntüsü bu ve ben bir parçası değilim. Beraber geçirdiğimiz günler onun örüntüsüne karşı bir saldırıydı ama artık karışmıyorum. Kulak veriyor, duruma ayak uyduruyorum. Borulardaki suyu duyuyorum. Ocaktaki çaydanlığı. Yağmurun sesini, mutfaktan ve salondan gelen sesleri tanıyorum. Thomas için bu sadece iki gün arasında bir gün ama onun basit, sıradan günü benim için bir örüntü. İşlerini

yapıyor, ara veriyor, ya içeride ya dışarıda, kâh ses kâh sessizlik. Ben onun sınırları içindeyim. O bunu bilmiyor ama ben sesleri dinleyip onun günü içinde yolumu buluyor, geceleri de yıldızlar için giyiniyorum. Yüne bürünüyor, tüyleniyor, karanlık için kuşanıyorum. Çimenlerin üzerinde durup gökyüzüne bakıyorum ve dışarıda vakit geçirdikten sonra tekrar içeri giriyorum, kapıyı kapatıyorum ve soğumuş yatağıma dönüyorum. Ama sakıncası yok, yatağa giysilerimle girip yorganı üstüme çekiyorum.

Misafir odasında yatıyorum çünkü ben misafirim. Yatakta yatıyorum çünkü uykucuyum. Gökyüzüne baktım, yıldızların altında kendimi evimde hissettim. Gökyüzünü gittikçe daha iyi tanıyorum. Ben yıldızlara bakan bir koyun muyum yoksa yüne bürünmüş küçük bir canavar mı?

#274

Teleskop bir hataydı. Ya da teleskopun canavarları küçülttüğüne inanmam bir hataydı.

Her gece dışarıdaydım. Evimde olduğumu hissediyorum. Karanlıkta yaşıyorum. Gökyüzünün baş döndürücü büyüklüğüne baktıkça küçüldüğüme inanarak dışarıda durdum ama durum aslında öyle değil. Teleskopla olmuyor. İnsan gözlerini tutkuyla koca koca açıyor, göğe musallat oluyor, istila ediyor onu, işlerine karışıyor. Gökyüzünü tanıdıkça, yıldızların isimlerini öğrendikçe, Ay'ın yüzeyinin daha çok parçasını gördükçe büyüdüğümü hissediyorum. Uzayı istila ediyorum, dünyaya yayılıyorum. Canavar olmanın farklı bir yolu bu. Karanlıkta. Bahçede. Doymak bilmez gözlerle. Yüne bürünmüş bir canavar.

Geceyi çimenlerin üzerinde geçirdikten sonra eve girdiğimde hissediyorum bunu. Gökyüzü artık bana gayet küçük

bir canavar olduğumu hissettirmiyor. Oda bana dar geliyor. Küçülmeye başlamış giysiler gibi. Çocukken bahar daha gelmeden küçülen kışlık manton gibi. Benden sonra mantomu giyecek kız kardeşimi düşünüyorum, aşınmış astarını, omuzlarının dar gelişini.

Fakat kolları kısalıp astarı lime lime olmaya başlayıncaya kadar mantomun içinde büyümeye devam etmiştim ve kız kardeşim parmaklarını sokarak deliklerini büyütmeme yardım etmişti, yoksa bahar geldiğinde manto hâlâ iyi durumdaysa sonbahara kadar saklanıp benden ona kalacaktı. Oysa kardeşimin istediği benimki değil, yeni bir mantoydu. Biz de elbirliğiyle kumaşını biraz çekiştirip zedelemiştik ve ilkbahar geldiğinde manto o kadar yıpranmıştı ki benden ona kalacağına ikimize de yeni manto alınmıştı. Renkleri maviydi, benimki daha büyüktü. Kolları biraz uzundu ama daha kış gelmeden üstüme tam oturacak şekilde büyümüştüm bile.

Şimdi de bir evin bana dar gelmeye başlayan odasında yaşıyorum. Buraya sığamayacak kadar büyüdüm sayılır ve bazen şehirde dolaşıyor, kendime yeni bir ev arıyorum.

#276

Clairon'da boş evler var. Bazıları kiralık, bazıları satılık, bazıları da sahipleri on sekiz kasımda evde olmadığı için boş.

Ne faydası var bilmiyorum ama evlere daha yakından bakmaya başladım. Bazen gece yarılarında sokaklarda dolaşıyorum veya alacakaranlıkta şemsiyemi açıp dolanıyor, hangi evlerin ışıklarının yandığına bakıyorum. Sonra akşamları bir kez daha. Evden sıvışıp etrafta dolanıyorum, daha önce ışıkları yanmayan bazı evler hâlâ karanlık oluyor. Bazılarının bahçelerine girip, kulübelerinde, taş basamaklarında duran lambaların veya arka kapının yanındaki saksının altında bir

anahtar var mı diye baktım. Bazen şansım yaver gittiğinde, gece yarılarında yabancı evlere girdim, ama yaşayabileceğim evi henüz bulamadım.

#279

Bugün Charlemagne Sokağı'ndaki emlakçıya gittim. Thomas'ın evden ilk çıkışını fırsat bilip ben de arkasından çıktım. Önce Mignolet Meydanı'ndaki emlakçıya gittim. Geceleyin gözetlediğim bazı evler hakkında bilgi aldım. İkisi satılıktı ama konumları pek de uygun değildi. Charlemagne Sokağı'ndaki emlakçıda başka evler buldum, içlerinden birini bana göstermesini rica ettim ama vakti yoktu. Ertesi gün için randevu almamı önerdi, bana uymadığını söylediğimde evi yalnız başıma görmek istersem anahtarını ödünç verebileceğini söyledi. Kabul ettim. Anahtarı aldım, yağmurun altında gidip evi hemen buldum, ormana, ırmağa ve eski su değirmenine giden yollardan biri olan Ermitage Sokağı'ndaydı, Thomas'ın yürüyüşe çıktığında izlediği yol olmasa da ondan birkaç sokak ötedeydi.

Sıvalı, açık gri duvarlı bir evdi. Mutfağı, banyosu, buzdolabı, ocağı, elektrikli su ısıtıcısı, alt katta salonu, üst katta odaları, masaları, yatakları, her şeyi vardı. Uzun zamandır evde kimsenin oturmadığı belliydi, küflenmesin diye buzdolabının kapısı açık duruyordu, yataklarda çarşaf yoktu. Bunun dışında gereken her şey vardı. Evin içinde on beş dakika kadar dolaştım. Yanıma sadece kendi nevresimimi, çantamı, kitaplarımı ve elbiselerimi almam gerekiyordu. Bir de teleskopumu. Ondan sonra buraya yerleşebilirdim. Zahmetli olmayacaktı.

Geri dönerken yolu biraz uzatıp anahtarcıya uğradım, yedek anahtar yaptırdım. Taşınmanın ne kadar kolay olacağını anladığımda, ne kadar zor olacağını düşündüm: Thomas'tan bana sadece sesler kalmış olsa da yanından taşınmak zor olacaktı.

Anahtarı iade ettikten sonra Ermitage Sokağı'ndaki eve geri döndüm. Yaptırdığım anahtar kilide uyuyordu, ben de içeri girip bir parça küf kokan salonda oturdum. Isıtma sistemini kapattıklarından kaloriferler çalışmıyordu ama elektrik vardı, fanlı bir ısıtıcı bulabilirdim. Orada otururken yağmur yağmaya başladı. Çatının meylinden mi yoksa rüzgârın yönünden mi bilmiyorum ama yağmurun sesi bizim evdeki kadar gürültülü değildi, sanki daha yumuşaktı. Gün ortasıydı ve yağmurun ne zaman durup ne zaman başlayacağını biliyordum. Mutfak penceresi tarlalara bakıyordu, arka tarafta da ufak grimsi bir avlu vardı. Komşuları görmedim, evin öyle bir konumu var ki buraya taşınırsam beni fark edeceklerini sanmıyorum.

#281

Dün üçüncü emlakçıya gittim. İlgilendiğim evleri bana göstermeye vakti olan emlakçı, hemen görebileceğim birkaç ev daha önerdi. Gittiğimiz yerde anahtar çiçek saksısının altında saklıydı. Ev Ermitage Sokağı'ndaki evden daha iyiydi, küf kokmuyordu ama komşular çok yakındaydı: Salonları doğrudan evin mutfağına bakıyordu. Buraya biri taşınırsa meraklanırlar ve merak benim istemediğim bir şey.

Başka bir evde emlakçı anahtarı odunla dolu bahçe kulübesinden getirdi. Burada şömineyi yakıp salonda kitap okuyabilirim diye düşündüm ama çok geçmeden, odunları yaktıkça hepsinin yavaş yavaş yok olduğunu, zamanın geçtiğini, canavarın dünyasını tükettiğini görecektim. En sonunda Ermitage'daki gri evde karar kıldım. Fanlı bir ısıtıcı satın aldım ve yatağımın altındaki yiyecekleri bir torbaya doldurdum. Teleskopu çantasına yerleştirdim, kâğıtlarımı toplayıp çalışma odasında bulduğum siyah karton dosyaya koydum. Thomas dışarıdayken giysilerimi almaya gittim, misafir odasında kitaplığın alt rafına koyduğum nevresimleri buldum,

odadaki kitaplarımı salondan getirdiğim birkaç kitapla beraber çantama yerleştirdim ve hepsini yeni evime götürdüm. Sonra yine odama geri döndüm.

Kararsızdım. Misafir odasında otururken tereddüdün içime yayıldığını hissettim. Akşam boyunca birçok kere yerimden kalkıp antre kapısını açmaya, salon kapısını çalıp Thomas'a her şeyi anlatmaya, belki beraber bir yere gitmemizi önermeye hazırdım ama salona girmeden önce kapıyı çalsam mı çalmasam mı diye düşünmekten ötesini yapamadım. Neden kapıyı çalmak istediğimi bilmiyorum. Canavarlar önce kapıyı mı çalarlar yoksa paldır küldür içeri mi girerler? Nazik bir canavarın ziyareti yeterince ürkütücü olamazmış gibi.

#288

Ermitage Sokağı'ndaki gri evdeyim ve çatı katındaki kutularda bulduğum bahçecilik hakkındaki eski bir kitabı karıştırmayı yeni bıraktım. On sekiz kasımda sebze ekilemeyeceği için sebze bahçesi konulu bölümü okumak nafile, ayrıca bu evin bahçesi de yok. Sıra sıra büyüyen pırasa veya pazı, bahçedeki kulübede kutular dolusu soğan, duvarına asılmış sebze ekim takvimi ve mahsul rotasyon planları da yok. Kasım ayı olduğunu ya da mevsimlerimi yitirdiğimi düşünmeme gerek yok. Misafir olduğumu düşünmem de gerekmez çünkü evde kimse yok. Mutfak masasında sessizce oturduğumda merdivenlerden ya da başka yerlerden gelen ayak sesleri yok. Duvara sürten bir el ya da kolun sesini, ocaktaki çaydanlığın sesini duymuyorum. Buzdolabını açtığımda kapısı kendiliğinden usulca kapanıyor ve su borularından gelen şırıltıların tek sebebi benim.

Yalnızım. Yalnız ve güvendeyim. Uğultulara, şırıltılara, kıtırtılara, hışırdamalara, buzdolabı kapılarının masaya

çarpmasına, gidip gelmelere, şıngırtılara, çıtırdamalara, açılıp kapanmalara karşı güvendeyim. Yağmura karşı güvende değilim. Çatıya vurduğunu duyuyor, arttığında mutfak penceresine çarptığını görüyorum. Yağmur, pencereden görülen manzarayı bulandırıyor fakat manzara sonrasında geri dönüyor. Aynı gün, aynı hava, aynı yağmur. Ama küf kokusundan kurtuldum. Duvar kâğıtlarının köşelerindeki küfü, açık durmasına rağmen biraz küflenmiş olan buzdolabını temizledim, mutfağın yerlerini sildim. Ev soğuduğunda fanlı ısıtıcımı açıyor, yetmezse mutfaktaki fırını yakıyorum. Veya ekmek pişiriyorum, ocakta uzun süre kısık ateşte kaynaması gereken yemekler yapıyorum. O zaman bir nebze ses oluyor.

#298

Özellikle sabahları fark ediyorum. Bazen bambaşka bir güne uyanıyormuşum gibime geliyor. Eylül, diye düşünüyorum. Pencereden gelen ışıktan veya kapımı açtığımda esen meltemden olacak: Birkaç saniye içinde kaybolan ılık rüzgâr. Günümün içinde çatlaklar varmış gibi, birden belirip kaybolan şeyler, günlerimin altında başka bir zaman akarcasına yukarıya sızan sıradan bir sene. Çatlakları arıyorum, şehre gidip eylülü buluyorum, bir köpek gibi havayı kokluyorum. Bir an sürüyor, sonra yine yok oluyor.

#317

Planlar yapmaya başladım. Ormandayken hazırlıyorum planları. Geceleri, evin arkasındaki avluda değil. Karanlıkta teleskopla değil. Elimde şemsiyem, omzumda çantamla sokaklarda dolanıp canavara mı yoksa insana mı benzediğimi düşünürken değil. Ama ağaçların arasında, patikalarda, sarı ve kahverengi yapraklarla kaplı açıklıklarda. Thomas dışarıdayken evden kışlık çizmelerimi almaya gittim. Antredeki

dolaplardan birinde duruyorlardı, şimdiyse ormanda yürüyorum. Thomas'ın gittiği yoldan yürümediğim için onunla karşılaşmıyorum. Onun gittiği yollara yaklaşıyorum ama tam çıkacakken başka bir yöne sapıyorum. Onunla karşılaşmaya hazır değilim. Dönüp geri gidiyorum. Patikalar ıslak. Yapraklar kaygan ve yapraksız zeminlerde nemli toprağı hissediyorum. Çizmelerime yapışıyor, beni yere çiviliyor, ayaklarımı yerden zorla çekerek yürümem gerekiyor.

Thomas başka patikalardan gidiyor. Taşlı veya çakıllı yollardan, oysa ben yapraklı, çamurlu yollar için giyindim, nehirden ve eski su değirmeninden uzak duruyor, ormanın ortasına doğru dönüyorum. Aylardan kasım ama ormanın en iç kısmında ağaçların yaprakları henüz dökülmemiş, demek ki eylül diye düşünüyorum, veya belki ekim. Orman adeta açılmış gibi. Kasım günümün altında başka bir şey var ve orman burada kalmamı istercesine beni içeri çekiyor. Çizmemin tabanlarına yapışıyor, bana eylül ve ekimden söz etmek istiyor sanırım ama ben yola devam ediyorum, kasım olduğunu biliyorum.

Günün farklı saatlerinde dışarı çıkıyorum. Yağmur çiseliyor, güneş ışığı ağaç dalları arasından süzülüyor. Öğleden sonraları ormanın kenarından, tarlaların yanından yürüyorum. Hazırlanıyorum. Patikalarda, yağmurda planlar kuruyor ve ormanı boylu boyunca geçtikten sonra Ermitage Sokağı'ndaki eve doğru yürüyorum. Bazen geri döndüğümde yağmurdan ıslanmış oluyorum, bazen sadece üşüyorum ama fanlı ısıtıcımı mutfağa götürüp kapıyı kapatıyor, ısıtıcıyı açıp çaydanlıkta su kaynatıyorum, üst kısmında ızgarası olan fırını yakıp portakal rengine dönen ızgaranın altında ekmek kızartıyorum ve ben farkına bile varmadan mutfak ısınıyor, gün bitiveriyor.

#339

Yürüyerek bana doğru geliyordu. Thomas. Kim olduğumu ancak yanıma vardığında gördü. Bankta oturan biriydim sadece, sonra gözünün önünde Tara'ya dönüştüm.

Ormanın başladığı yerde, taş duvarın yanındaki bankta oturuyordum. Biraz ötedeki otoparkta birkaç araba duruyordu ama Thomas yolda belirinceye kadar etrafta kimsecikler yoktu. Onu ağaçların arasından görebiliyordum, mektupsuz, paketsiz, yalnızca omzunda çantasıyla yürüyordu.

Benimle ormanda karşılaşmayı beklemiyordu. Paris'te olduğumu zannediyordu. Yürüyerek yaklaştı, el salladım, durakladı, şaşkındı.

O zaman her şeyi anlattım. Bankta yanıma oturmak ister mi diye sordum. Yoksa ormandan yürüyerek geçmeyi mi tercih ederdi? Ormandan geçmeyi tercih ettiğini söyledi ve yan yana yürürken bir kez daha on sekiz kasımı ama bu sefer hayaletleri ve canavarları, teleskopu, emlakçısı, gri evi, masa köşesine çarpmayan fakat kendiliğinden dönüp kapanan buzdolabı kapısı, kışlık çizmeleri ve yürürken tabanlara yapışan nemli toprağıyla bütün hikâyeyi anlattım.

En ıslak patikalardan kaçındık. Çakıllara, taşlara basarak onun rotasını izleyip nehir kıyısındaki su değirmenine yürüdük. Kıyı boyunca patikaları takip ederek karanlık çökmeden otoparka geri döndük. Benimle gelmesine ısrar ettim. Tereddütte kaldı. Ona Ermitage'daki evden bahsetmiştim ama planlarımı henüz anlatmamıştım.

Kapının kilidini açtım. Evi sadece ödünç almış olsam da burada misafirimdi. Sadece tek bir kupam olsa da dolapta yeterince bardak vardı, kahveyi koyduktan sonra mutfakta

oturup yağmuru dinledik. Onu içeri getirmiştim, yağmura yakalanmamıştı. Portakallı çikolata almıştım ama her zamanki süpermarketlerden değil, Mignolet Meydanı'na yakın ufak bir dükkândan.

Planımın Paris'e dönmek olduğunu söyledim. Çemberi kapatmak istiyordum. Bir sene sonra tekrar gelip çatan on sekiz kasıma ulaşmak. Onun da benimle gelmesini istiyordum. Yardıma ihtiyacım vardı. Bir çapaya, cankurtaran halatına, demirleme yerine ihtiyacım vardı. Sıkıca tutunabilecek birine. 339 günüm vardı. Bir seneye yaklaşıyordum. Emin miydim? Evet, emindim. Ya da hemen hemen emindim. 365 gün biriktirdiğimde bir sene geçmiş olacaktı dedim, çünkü bu sene artıkyıl değildi. Bunu önceden araştırmıştım.

Kasım günlerimin altından başka bir zamanın aktığını hissettiğimi söyledim, eylülü ve ekimi olan bir yıl. Dünya gözenekliydi, çatlakları vardı, altında başka bir sene vardı. Bu daha evvel de aklıma gelmişti ama öyle olduğunu ancak şimdi gerçekten hissediyordum. Ermitage Sokağı'ndaki eve taşındığımdan beri. Ormanda yaptığım yürüyüşler sırasında emin oldum. Yeni bir on sekiz kasım yaklaşıyordu ve çıkış yolu bu olmalıydı: Tekrar geldiğinde on sekiz kasımın içine atlamak, tutunup tanıdık bir zamanın akışına girmek. Yolu beraber bulabilirdik. On sekiz kasımdan dışarıya açılan kapıyı bulmaya çalışmalıydık. Her şeyin başladığı yere geri dönmeliydik. Gelmek ister miydi? Benim çapam, cankurtaran halatım, demirleme yerim olurdu. Hep yaptığımız gibi Hôtel du Lison'da kalabilir, sabah kalkıp otelde kahvaltı edebilirdik. Süzülerek düşen ekmek parçasını görürdük. Yere çarpmadan önce yakalayabilirdik belki onu. Günü düzene sokabilirdik. Kitapları raflarına geri koyabilirdik. Philip ile Marie'yi ziyaret edip dükkândaki tezgâhta otururduk. Sesterce şeffaf bir kutunun içinde, tezgâhın üstünde dururdu. Bundan emindim. Toz içindeki gaz sobası dükkânın arka

odasında dururdu. Philip ile Marie tezgâhta oturuyor olurdu. Günün dengesini yeniden kurabilirdik.

Fakat o tereddüt ediyordu. Nasıl bilebilirdik ne yapılması gerektiğini? Birçok seçenek var, dedim, ama biz doğru olanı bulacaktık. Çıkış yolunu beraber bulabilirdik. Farklı senaryolar sıraladım. İlk on sekiz kasımımı beraber tekrarlayabilir, günü Philip ile Marie'nin yerinde bitirebilirdik. Dükkânın arka odasından gaz sobasını getirip çalıştırırdık, ben de elimi yakardım. Hepsini tekrar yapabiliriz, dedim, ama Thomas bundan emin değildi. Kendini tekrarlayan bir günü tekrar etmenin ne faydası vardı?

Ya da tam aksini yapabiliriz, dedim. Farklı bir şey. Bir yansıma. Tam bir zıtlık. Benim günümü o tekrarlayabilirdi. Belki gereken buydu. Belki eksik parça Thomas'tı. Ona bütün ayrıntıları verebilirdim. Zor olmazdı. Gerçi günün olayları içinde hafif bir yaralanma da vardı ama çabucak olup biterdi. Dükkân ısınmaya başladığında kalkıp gaz sobasını, elini cihazın üst kenarındaki kızgın metale koyarak kuvvetle itmeliydi. Bir hamlede olurdu. Fazla bir şey hissetmezdi. Dükkânda kâseler ve soğuk su vardı. Yara bandı ve antiseptik krem de bulabilirdi. Otelde buz küpleri vardı, ben ona yardım etmek için orada olacaktım, merak etmesine gerek yoktu.

Mutfakta etrafına bakındığını gördüm, sandalyesinde endişeyle kımıldanıyor, antre kapısına göz atıyor, bir çıkış yolu arıyordu.

Ya da günün içinden geçen tamamen farklı yollar bulabiliriz, dedim hemen. Hangi alternatifi seçeceğimize oraya vardığımızda karar verirdik. Fakat yılın sona ermesini beklememiz gerektiğinden emindim. On sekiz kasımın geri gelmesini beklemeliydik. On sekiz kasımın çatlakları arasından senenin bir yel gibi estiğini hissetmiştim. Üsteledim: Kendini yok-

larsa belki ekim ayını o da hissedebilirdi. Pek yakında kasım geliyordu ve on sekizine yaklaştığımızda yola çıkmalıydık.

Bana baktı. Delirdiğimi, dengemi, aklımı yitirdiğimi düşündüğünü görüyordum. Mutfakta etrafına bakındı. Yorgun görünüyordu ve kurtulduğumu zannettiğim küf kokusunu fark ettim birden. Diplerinde siyah bir sıvı toplanmış boş bardaklarımıza baktım, geldiğimizde fanlı ısıtıcıyı açmama rağmen odadaki soğuğu hissettim.

Thomas onunla evimize dönmemin daha iyi olacağını düşünüyordu. Ayrıca acıkmıştı. Masada duran çikolatayı ona doğru ittim ama istemedi. Yağmurun dinmesini bekledik, sonra ısıtıcıyı kapatıp dışarı çıktık. Yolda bir pizzacının önünden geçtik, akşam yemeğimiz için pizza almak üzere içeri girdik, karar veremeyip kısa bir tereddütten sonra iki farklı pizza ısmarladık.

Ben Paris'ten döndüğümden beri on sekiz kasımı böyle yaşasaydık dünyayı nasıl etkileyeceğimizi çabucak hesapladım: 676 pizza kutusu, 676 pizza. Fakat bir şey söylemedim. Ben siparişimizin hazırlanmasını beklerken Thomas sokağın biraz ilerisindeki şarap dükkânına gitti ve karar veremediği için biri beyaz biri kırmızı iki şişe şarap aldı.

Yüzünden belliydi. Aklı karışmıştı. Belki de haklıydı: Delirmiştim. Ama sebep ile sonucu karıştırıyordu. On sekiz kasımı 339 kere yaşadığıma inanacak kadar delirmemiştim. On sekiz kasımı 339 kere yaşadığım için delirmiştim. On sekiz kasım beni garipleştirmişti. Çıkmak istiyordum buradan. Bana yardım etmesini istiyordum ama bu isteğimin gerçekleşmeyeceğini de şimdiden biliyordum. Gözümle görüyordum. Örüntülerin tutsağıydı Thomas, ondan hiçbir yardım bekleyemezdim.

Elinde olsa bana inanmamayı tercih ederdi ama böyle bir seçeneği yoktu. Ormanda yürümeye başladığımızdan beri arkamızdaki otoparka o anda bir arabanın gireceğini, güneşin ne zaman açacağını söyleyebilmiş, yağmurun ne zaman başlayıp biteceğini ayrıntılarıyla tahmin edebilmiştim. Bana inanmak zorundaydı. Ama dengesiz olduğumu düşünmekte herhalde haklıydı. Muhakeme yeteneğimi kaybetmiştim. Eninde sonunda mantığımı yitirmiştim. Bu da onu tedirgin ediyordu. Elinde olsa akşamın bir an önce geçmesini, sabahleyin normal bir dünyaya uyanmayı isterdi ama böyle bir seçeneği de yoktu.

Akşamı salondaki koltuklarda pizza yiyip kırmızı şarap içerek geçirdik. Benimle Paris'e gelmek istemediği belliydi. Planlarımın parçası olmak istemiyordu. Faydalı olacağına inanmıyordu. Beklememiz gerektiğini, onunla evde kalmam gerektiğini düşünüyordu. Yarına kadar, dedi. On dokuzunu kastediyordu. Fakat yarın on sekizi, dedim. O bundan emin değildi. Ertesi gün ne olacağını bilemezdik. Israr etti. Belki de mümkündür, dedi, on dokuzunda uyanmamız. Zaman, ilerleyen akışına er geç dönecektir, dedi. Belki de aniden, belki hemen yarın. Belki zamandaki bozukluk kendiliğinden tamir olur, biz yatıp uyuduktan sonra kim bilir, belki de T. & T. Selter olarak Clairon-sous-Bois'da bir evde uyanırdık. On dokuzunda.

Böyle söyleyeceğini ümit etmiştim ama şimdi kulağıma tuhaf gelmişti. Sanki sırf benimle gelmemek için söylemişti bunu, koltukta pizzasıyla otururken benimle paylaşmak istediği bir ümidi olduğu için değil. Ama belki de ondan fazla şey istiyordum. Belki ona elini yakmasını önermeseydim daha iyi olurdu. Fakat sebebin bu olmadığını da biliyorum. Her halükârda hayır diyecekti. Ben ona bir çıkış yolu sunmuştum sadece. Benimle gelmemesi için bir neden vermiştim. Ona yardım eli uzatmıştım.

Bir plan yapmamız lazım diye üsteledim. O beklememizin daha iyi olacağını düşünüyordu. Her şeyi planlayamazsın, dedi. Bazen hazır bulunman yeter. Günleri oldukları gibi kabullenmek, dikkat kesilmek. Bir şeyler belirecekti. Bir seçenek. Acil bir çıkış yolu. Belki Paris'e yalnız başına gitmen daha iyi olur, dedi. O keskin bakışımla yolumu bulabilirdim. Yılın sonlarında dolaştığıma göre. Senin yeteneğinle, dedi. Senin ayrıntılara olan dikkatinle.

Bunları benimle gelmek istemediği için söylüyordu. Örüntünün içinde kalmak istiyordu. Bunu ikimiz de biliyorduk ve ona karşı çıkmanın bir faydası yoktu.

Thomas yatıp uyumamız gerektiğini düşünüyordu. Gecenin ne tür imkânlar gizlediğini bilmiyorduk. Onunla tartışmadım ama daha sonra, akşamleyin o uykuya daldığında yatak odasından sessizce çıktım. Merdivenlerden indim, antrede kışlık çizmelerimi giyip bağcıklarımı bağladım ve mantomu askılıktan aldım. Mantoyu giydim, usulca kapıyı açtım ama tam dışarı çıkarken Thomas'ın merdivenlerden indiğini duydum. Nereye gittiğimi bildiğini söyledi. Karanlıkta başımı salladım, kapıyı arkamdan kapatıp sokaklardan yürüyerek geri döndüm.

Gökyüzünün neredeyse tamamı bulutlarla kaplıydı ama yer yer açıklıklar oluşmaya başlıyordu ve bulutlar kuzeybatıya yönelirken, ben de Ermitage Sokağı'ndaki evime dönüyordum. Giderken mutfağın ışığını söndürmeyi unutmuştuk, pencere aydınlıktı. Kapıyı da kilitlememiştik. Ama ısıtıcıyı kapatmayı akıl etmiştik, o yüzden ev soğuktu. Masada duran bardaklarımızı topladım, kâğıtlarımı getirip masa başına oturduktan sonra kalan çikolatayı yedim.

Çizmelerimi hâlâ çıkarmadım ama mantomu sandalyenin arkasına astım. Hâlâ planlarım var. Yani bir nevi. Ar-

tık bunlara plan denebilir mi bilmiyorum. Değişken ve ucu açıklar. Senaryolardan ve olasılıklardan ibaretler, doğru dürüst planlar değiller. On sekiz kasımdan bir çıkış yolu olduğunu farz ediyorum. Yolun nasıl göründüğünü bilmiyorum ama Thomas'ın benimle gelmeyeceğini biliyorum.

#340

Uyandığımda bu bir ekim günü diye düşündüm. Vakit akşamüstü olmuştu ama dinlenmiştim, hazırdım. Yatakta giysilerimle yatıyordum, sadece çizmelerimi ve mantomu çıkarmıştım. Çizmeler yerde yan yatıyordu, bir an pencereden ışık süzüldü, sonra bir bulut tekrar güneşi örttü. Hemen sonra bulut çekildi, güneş içeriyi aydınlattı; kalktım, çizmeleri yerden kaldırdım, onları yanımda alt kata götürdüm. Antrede çizmeleri yere koydum, bir parça masmavi ekim göğünden yansıyan güneşin döşeme taşları aydınlattığı avluya vardım, kapıyı açtım ve az sonra yine kasım ayında olduğumu hissettiğimde kapıyı kapatıp masaya oturdum. Kâğıtlar önümde duruyor, mantom hâlâ sandalye arkasına asılı, burası serin ama ısıtıcımı açtım, yirmi üç ekim olduğunu hesapladım. Hissettiğim bu olmalı. Bu gün ışığı ekim güneşine ait gibi, sadece kısa aralıklarla belirse bile.

#348

Huzursuzlanmaya başladım. Günleri sayıyorum, not defterime #348 diye yazdım. Kasım günlerini sayıyorum ama dikkatimi topladığımda ekim sonu ışığını hissedebiliyorum.

Buradan gitmeye hazırlanıyorum. Toparlanıyorum. Dün Thomas dışarıdayken son eşyaları eve taşıdım: birkaç kitap, biraz mutfak eşyası, ödünç aldığım bir ayakkabı fırçası ile cilası. Kışlık çizmelerimi onları bulduğum dolaba geri koydum. Misafir odasındaki kitaplıktan kâğıt alıp birkaç kur-

şunkalem ve bir tükenmezkalemle birlikte çantaya koydum. Anlatacak bir şeyim varmış gibi.

Misafir odasındaki son eşyaları toplayıp evi terk etmek üzereydim ki telefonumu yanıma almam gerektiğini hatırladım. Odayı baştan aşağı aradıktan sonra nihayet yatağın altına, tozların arasına düşmüş telefonu buldum. Çalışmıyordu tabii, yine de alıp çabucak çantama koydum, dışarı çıkıp kapıyı ardımdan kilitledikten sonra anahtarı çantamın ön cebine attım.

Bir vedalaşma gibiydi. Ben bir misafirdim, çantamdaki anahtarı da ödünç almıştım. Anahtarı iade etmeliydim fakat onun yerine şehre indim, telefonu tamire götürdüm. Ya SIM kartında ya da hafıza kartında bir bozukluk vardı, ayrıca pili bitmişti ama çok geçmeden eskisi gibi çalışır olmuştu. Şarj cihazına ne olduğunu bilmediğimden yenisini aldım. Artık gitmeye hazır olduğumu düşünüyorum. Pasaportumu çantama koydum, giysilerimi hazırladım, on yedi ve on sekiz kasımın kitaplarını toplayıp üst üste masaya dizdim. Kâğıtlarımı siyah kartondan dosyaya koydum, günleri sayan çizgilerin ve sayıların yazılı olduğu not defterim de burada. Hepsi Ermitage Sokağı'ndaki mutfakta yanımda duruyor, ben de yola çıkmaya hazırlanıyorum. On sekiz kasımdan çıkmak istiyorum. Bir yol bulmak istiyorum ve bunu düşündükçe tedirgin oluyorum.

#349

Şimdi hissediyorum: On sekiz kasımlarımın altından bir sene akıp gidiyor. Başka bir şekilde kavrayamıyorum bunu. Başladığım yere geri dönüyorum. Kasım yılımın sonuna geldim. Yeni bir yıla girmek üzereyim. Farklı bir zamana.

Bu sabah Ermitage Sokağı'ndaki evi terk ettim, kapısını kilitleyip anahtarı avludaki saksının altına koydum. Yürüyerek

istasyona gittim, Lille trenine bindim, oradan da Paris'e devam ettim, şimdiyse Hôtel de Lison'daki odamda oturuyorum. Öğleden sonra. Aynı şehir, aynı oda, fakat her şeye rağmen o zamankiyle aynı değil. Bir sene sona ermek üzere. İstikametim orası, çatlakları, kırıkları olan sona doğru. Yoldayım.

Hôtel du Lison'un kapısını açıp içeri girdiğimde resepsiyon görevlisi hiçbir şey olmamış gibi gözünü ekrandan kaldırıp 16 numaralı odanın anahtarına uzandı. Anahtarı ondan alıp neredeyse bir sene evvel terk ettiğim otel odama gitmek için merdivenlerden çıktım. Yatak yapılmıştı, yatak örtüsünün üzerinde ufak tefek birkaç eşyam duruyordu: Bir paket naneşekeri ve giderken yanıma almayı unuttuğum, on yedi kasımdaki müzayededen hediyelik, üstünde *7ème Salon Lumières* yazılı koyu yeşil bir tükenmezkalem.

Odada asla ev havası yoktu. Tanıdık bir yerdi ama ev gibi değildi. Zaten bir evimin olup olmadığını bilmiyorum. Evim artık Clairon'da, Thomas'ın kendi örüntüsü içinde dolaştığı, ıslak paltosunu muhtemelen şu anda antredeki askıya asıp merdivenlerde, odalarda dolandığı ev değil. Evim elma ağacı ve odun yığınının bulunduğu bahçeye bakan oda değil. Evim Ermitage Sokağı'ndaki gri ev değil. Hiçbir yere ait değilim. On sekiz kasımda yaşıyorum. On sekiz kasıma taşındım ama artık çıkmak istiyorum. Bu oyunu oynamak istemiyorum artık. On sekiz kasımdan dışarı atlamaya hazırlıyorum kendimi.

Odadaki masaya oturdum. On yedi kasımdan kalma naneşekerlerini yiyorum. Günlerin birbirini izlediği zamanlardan kalma. On altısı, on yedisi, on sekizi. On dokuzu.

Zamanın uçlarını birbirine bağlamaya çalışıyorum, on dokuzuna ulaşmaya. Yeşil tükenmezkalemle yazıp on dokuz kasımı düşünüyorum: Yaklaş on dokuzu, gir içeri.

#350

Dün akşamüstü Philip Maurel'in dükkânının önünden geçtim. Işıkları yanıyordu ve Marie'nin içeride yalnız olduğunu gördüm. Dükkânın karşısındaki kaldırımda biraz volta attıktan sonra karşıya geçtim, vitrinin önünde durup aşağıya, dükkâna baktım. Tezgâhın üstünde her biri şeffaf kutular içinde üç sikke duruyordu. Saat dördü yirmi geçiyordu. Philip'in ne zaman geleceğini bilmiyordum, sadece saat beşten evvel olduğunu hatırlıyordum. Bir an tereddüt ettikten sonra dükkânın iki basamağını inip kapıyı açtım ve içeri girdim. Marie beni hatırladığına dair hiçbir belirti göstermeden dükkânın öbür ucundan bana doğru yaklaştı. Selamlaştıktan sonra, sergilenen sikkelere bakabilir miyim, diye sordum. Onları bana gösterip nezaketle her biri hakkında bilgi verdi. İlgimi en çok ortadakinin çektiğini hemen anladı ve Antoninus Pius'un portresini taşıyan bir Antik Roma sestercesi olduğunu söyledi. Başımı olumlu şekilde salladım ve kutuyu kaldırdığımda Thomas'a verdiğime çok benzer bir sesterce gördüm. Ya da doğrusunu söylemek gerekirse aynısıydı. Emin değilmişim gibi davranmama gerek yok. Benim aldığım sesterceydi ve tezgâhtaki yerine geri dönmüştü. Yanında Kastor ile Polluks'un resimlerini taşıyan bir gümüş sikke, öbür tarafında da üzerinde İskenderiye Feneri'nin resmi bulunan bakırdan bir denarius vardı. Bunlar ilk on sekiz kasımımda tezgâhta duran sikkelerdi ve sestercenin benim aldığım sikke olduğundan hiç şüphem yoktu.

Kararsızdım. Bir an mavi gaz tüpünün üstündeki tozu araştırmak için arka odaya gitmenin bir yolunu bulmayı aklımdan geçirdim ama fazla vaktim yoktu ve on sekiz kasımdan çıkmayı ümit ediyorsam gün boyunca tedbiri elden bırakmadan hareket etmem gerektiğini hissettim birden. Gün içinde bir şeyleri harekete geçirmekten korkuyordum, bu yüzden belki biraz fazla çabuk, biraz da kabaca teşekkür

edip telaşla dükkânı terk ettim. Hızla basamaklardan çıktım, sokağın karşı tarafındaki ufak markete girip bir sepet kaptım. Tam rafların arasına girmiştim ki sokakta Philip'i gördüm, dükkânının önünde durdu, pencereden Marie'ye el salladı ve merdivenlerden inip içeri girdi.

Az sonra marketten çıktığımda saat beşe çeyrek vardı. Etrafıma bakındım, duvar boyunca hızlı adımlarla yürüyüp karşıya geçtim ve Almageste Sokağı'na saparak devam ettim. Buraya son geldiğimdeki on sekiz kasımla aynı gün olduğu apaçıktı. Az ilerideki bir dükkânın önünde sahibini bekleyen koyu kahverengi bir köpek gördüm. İlk on sekiz kasımımda sahibinin dükkândan çıkıp köpeği yanında götürdüğünü Philip'in yerine varmadan evvel gördüğümden emindim ve hakikaten de öyle oldu: Köpeğin sahibi az sonra elinde göze batan turkuvaz bir poşetle dükkândan çıktı, kapının yakınındaki demir parmaklıklara bağlı tasmayı çözdü.

Almageste Sokağı ve civarına karanlık çökmek üzereydi. Renart Sokağı'nı takip edip sonundaki ufak meydana vardım, Cirque Geçidi'nden geçip Chaminade Bulvarı'nı kat ettim ve Rainette Sokağı'nın hemen köşesindeki bir kafeye girdim.

Uzun zamandır tanıdığım sokaklar bunlar. Öğrenciyken, Thomas'la tanışmadan önce bir sene boyunca burada oturmuştum. Thomas'la ancak birkaç sene sonra tanışmıştım, ardından da Cirque Geçidi'ndeki apartmanlardan birinde oturan ortak arkadaşlarımız aracılığıyla Philip'le. Onlar artık çoktan taşındı ama sokaklar ve parklar hâlâ tanıdık, Philip'in dükkânı, Hôtel du Lison, zamanında hep gittiğim dükkânlar burada, hem buradaki sahaflarda meslektaşlarım var. Yalnız başıma ya da Thomas'la sık sık geri döndüğümüz çok tanıdık yerler ama bu tanıdık dünyada zaman durdu. Bense zamanın geçtiği bir dünya istiyorum. Sıradan bir gün

gibi, on sekiz kasımın da ardında bırakabildiğin günlerden olduğu bir dünya.

Az sonra kafeden çıkıp otele doğru yürürken daha evvel girmediğim bir sahafın önünden geçtim. Vitrinde yanan ışık, dükkânın önündeki rafta duran kitaplara vuruyordu. Grimsi, plastikten bir muşamba, yağmur tekrar başlarsa kitapların üstüne serilebilecek şekilde katlanarak kenara çekilmişti. Oysa buna gerek yoktu. Sahafa hiç meraklanmamasını, muşambayı tekrar içeriye alabileceğini söyleyebilirdim çünkü yağmur yeniden ancak gece geç saatte, dükkân çoktan kapanıp kitaplar içeride emniyetteyken yağmaya başlayacaktı.

Biraz durdum ama içeri girmedim. Onun yerine otelime geri dönüp yatağa girdim, şimdi de yine aynı on sekiz kasım gününe uyandım. Kahvaltı ettim, iyi bildiğim gazeteye baktım, düşen ekmek parçasını, usul bir hareketle yerden alınışını, tabaktaki kruvasanı gördüm ve hepsi bana fazlasıyla tanıdık geldi.

#354

On sekiz kasımdan nasıl çıkabilirim? Nasıl girdim buraya? Yanlış kapıdan mı girdim? Tekerrür kapısından mı? Bilmiyorum. Bir çıkış kolluyorum. İçeri girmek mümkünse dışarı çıkmak da mümkün olmalı. Diye düşünüyorum. Açılmayan bir kapıyı nasıl açarsın? Tekmeleyerek? Yıkarak? Yakarak? Çilingirle? İyimserlikle? Gizli kodlarla? Sihirli sözlerle? Bilmiyorum. Yapmam gereken bir şey olduğunu farz ediyorum. Bir şeyin değiştirilmesi gerektiğini. Bir hatayı düzeltmem gerektiğini. Doğru vakti bulmalı, anında harekete geçmeliyim.

Ama artık bundan emin değilim. Sokaklarda yürüdüğümde on sekiz kasım birdenbire bana narin geliyor, tekmelediğinde kolayca açılan kapılarla doluymuş gibi. On sekiz

kasımın porselen dükkânından geçiyorum. Porselen. Cam. Kristal. Tavana kadar. Günün içinde bir fil ya da kelebek gibi ilerleyebilirim. Ne yapmalıyım? Günümün içinden paldır küldür mü geçmeliyim yoksa hafifçe süzülüp dünyada oradan oraya mı uçmalıyım? Kanat çırpışıyla fırtınalar başlatabilen bir kelebek miyim yoksa duvarları yıkmak için hamle yapan bir fil mi? Bilmiyorum. Sokaklarımda dolaşıp bir şey yapmanın kolay olduğunu düşünüyorum. Aksiyona geçmek kolay. Kapıları kırarak açmak. Peki ama ya kapıları kırmamam gerekiyorsa? Ya kapıyı gayet sessizce tıklamalıysam? Ama hangi kapıyı?

#355

Tutunabileceğim bir fark olmalı. Bir varyasyon olmalı. Bir değişiklik. Fakat bir fark nasıl görünür? Bilmiyorum ama günümü tanıyorsam, sokaklarımı tanıyorsam, yeni bir şey olduğunda bunu görebilmem lazım.

Artık on sekiz kasıma bir şeyler yapmam gerektiğini farz etmiyorum, tamamlamam gereken bir yapbozun, çevirmem gereken bir tokmağın, yoluna koymam gereken bir işin olduğunu da. Günün hadiselerine müdahale etmemin veya on sekiz kasıma ait eşyaların yerini değiştirmemin gerektiğini düşünmüyorum.

Görmem gereken bir şey, yılın sonunda ortaya çıkacak bir yenilik varmış gibi bir his doğuyor içime. Şimdiden gayet küçük çatlaklar oluşuyormuş gibi. Tanıdık sokaklarda bir değişiklik, tekerrürlerin her birinde bir varyasyon, bir fark belirdiğini hayal ediyorum.

Ama fark nelerden ibarettir? Ses ya da koku mu? Renk ya da şekil? Yeşil mi, mavi mi? Aradığım fark ne kadar küçük? Olay mı, eylem mi? Birdenbire, hiç beklenmeyen bir şey mi

olacak? Göze çarpan ya da tuhaf bir şey? Ya da gayet sıradan, her gün olabilecek bir şey mi? Yoksa asla olmayacak bir şey mi? Yok olan bir şey mi? Bir kayboluş?

Yeni bir on sekiz kasım hayal ediyor ama onun eskisinden nasıl ayırt edilebileceğini bilmiyorum. Havanın farklı olacağını düşünüyorum. Ama daha sıcak mı olacak yoksa daha soğuk mu? Sağanak yağmurlu? Bir uçurum, bir değişiklik farz ediyorum. Peki ama değişiklik nasıl oluşur: En beklemediğim anda mı yoksa dikkat kesilmem, konsantre olmam mı lazım? Dinleyerek mi ilerlemeliyim yoksa koklayarak, dokunarak ya da bakarak mı? Bilmiyorum. Ayrıntılar için gözümü dört açıyorum. Tetikteyim, hazırım.

Vakti gelinceye kadar bekliyor, hazırlanıyorum. O zamana kadar da: sabır, sabır, sabır.

#356

Neyi beklediğini bilmediğin zaman sabırlı olmak da zor. Günün sayısız hadisesi arasında bir fark ayırt etmek zor.

Nereye gidersem gideyim her şey hep aynı. Aynı müşterilerin gittiği aynı dükkânlar. Renart Sokağı'nın yakınındaki parkın girişinde aynı taşmış çöp kutusu duruyor, aynı üç hamburger poşeti ve kırmızı harfli pizza kutusu yere düşüp bankın altına yayılmış. Sokağın ilerisindeki peynir dükkânında aynı peynirler ve peynirlere batırılmış ufak etiketlerden ikisi, parmak uçları üstünde kendi sahnelerinde dönen balerinler gibi çevrilmiş. Garip, açık mavi renkte graffitiyle kaplanmış yeşil bir sokak kapısı var ve tek ayağını kapı aralığına koyarak bekleyen bir kadın caddeyi gözetliyor, her iki elinde de dolu alışveriş torbaları olan başka bir kadın geldiğini işaret etmeye çalışıyor, bir elini kaldırıyor fakat torba fazla ağır geldiğinden elini sadece sağa sola oynatabiliyor.

Palto ve ayakkabılarıyla insanlar. Caddede karşıdan karşıya geçen bir adam, cebinden çıkardığı telefon. Açılan kapılar, söndürülen ışıklar. Kaldırımda yürürken bozuk paralarını yere düşüren kadın, bir an hoplaya zıplaya etrafına yayılan paralar az sonra duruluyor ve kadın onları birer birer topluyor. Ben caddenin karşı tarafında duruyorum. Kadın dün de oradaydı, bugün de orada. Aradığım fark bu kadınsa nedir değişik olan? Bakışı mı yoksa sokağa yayılan madeni paralar mı: Birdenbire beş yerine yedi tane mi oldular? Farkı nasıl görebilirim? Yoksa sokak lambaları mı birdenbire başka bir saatte yanmaya başlıyor? Bunu nasıl anlayabilirim? Beş dakika evvel mi, iki dakika sonra mı?

Işık değiştiğinde görebilmem için çevremi iyi tanımam lazım. Sokaklarımda dolaşıyorum, tetikteyim, sokağın hadiselerini algılayıp belleğimde saklıyorum.

#361

Sokakların kargaşasında kendimi evimde hissediyorum. Sokaklarımı tanıyorum. Hem yukarı, binaların pencerelerine, hem yere, kaldırımlara baktım; kafelerde gazete okudum, gidip gelen insanlara baktım, ki insanlar da gazeteler de hep aynı. *Maurel Numismatique*'in önünden geçtim. Dükkân açıldığında Marie'nin sokağa bir tabela koyduğunu, sonra Philip'in dükkân ışıklarını söndürüp kapıyı kilitlediğini gördüm, sonra saat sekizi çeyrek geçe Marie'yle buluştuğu bir kafeye kadar onu takip ettim. İkisini uzaktan izledim. Onları rahatsız etmeyeceğim. Onların zamanını bozmayacağım.

Ambulans ve araba sesleri, iki yayanın korkudan hoplamalarına neden olan bisiklet zilini duydum. Renart Sokağı yakınındaki ufak parkın çakıllı patikalarında, sabahın yağmurdan ıslanmış kaldırımlarında ve akşamın kuru sokak-

larında yürüdüm. Sabahları boşaltılan atık cam konteynırlarının, dar geçitlerden geri geri giden kamyonetlerin sesini duydum. Ofis sandalyesi teslimatı için park eden kamyoneti, tekerlekli, plastik örtülü, hepsi siyah sandalyeleri ikişer ikişer, bazen de üçüncüsüyle beraber kaldırımın üstünden çekerek bir binaya götüren iki adamı gördüm. Toplam kırk yedi sandalye, hepsini saydım.

#362

Tanındığım bir dünya bu, hazırım. Atlamaya. Beklenmedik değişikliği yakalamaya. Ya da dalmaya hazırım, diye düşünüyorum. Neden bir atlayış olsun ki? Belki nefesimi tutmaya hazırlanmam gerekiyor.

Kararsızım. 16 numaralı odada oturmuş atlamam mı yoksa dalmam mı gerek, bunu bilmediğimi düşünüyorum. Tam günün içinden yavaşça ilerleyip atlamaya hazırken vazgeçiyor, derin bir nefes alıp dalmaya hazırlanıyorum.

#365

Hava aydınlanmadan önce uyandım. Sabah karanlığında dışarıya çıktığımda sokaklar hâlâ ıslaktı. Oteli terk ettiğimde saat beşe geliyordu, yağmur daha yeni dinmişti.

Uyanır uyanmaz tetikte bekliyorum. Dikkat kesildim, zihnim alarmda, sinir sitemimden bir uğultu geliyor. Henüz hedefime ulaşmadığımı biliyorum, tam olarak değil. Etrafımda her şey bildiğim güne benziyor ama ani değişiklikler aramaktan kendimi alamıyorum.

Eğer zaman geçseydi bugün on yedi kasım olurdu, on sekizinden evvelki gün. Bir sene geçtiği için yarın tekrar on sekiz kasım olacak. Peki ya geçmediyse? Doğru saymadıysam?

Bütün olasılıkları tekrar gözden geçiriyorum. Hayır, artıkyıl değil. Çantamdan not defterimi çıkardım. Çizgilerimi, günlerimi saydım ve netice aynı: Bugün yılımın son günü ve yarın on sekiz kasım.

Hazırım. Başka bir gün olduğunu gösteren belirtiler arasam da sadece tekerrür buluyorum. Yarını beklemem lazım. Yine de tetikteyim. Gergin, dikkatli, eyleme geçmeye hazır. Tutunabileceğim bir fark arıyorum, bir değişiklik. Akşam vakti. 16 numaralı odadayım. Belki bir farka uyanırım. Eğer uyursam.

#366

Rüyamda yüzdüğümü gördüm, uyandığımda da her şeyin açığa çıkacağını düşündüm. Günün içinden akarak geçebilirdim, bunun için yapmam gereken sadece yüzmekti. Ya da süzülmek diye düşündüm, tıpkı havadaki bir anlık tereddütten sonra süzülerek düşen ekmek parçası gibi.

Kahvaltı ettim. Süzülerek. Yüzerek. Kalkıp büfeden yemek seçtim, sonra tekrar oturdum. Nefes aldım. Omuzlarımı rahat bıraktım. Sudaydım, bir hafiflik hissettim ve kolaylıkla kayarak etrafta dolandım. Veya havadaydım ve çok hafif bir ekmek parçası gibi günümün içinde sessizce, sakince süzülüyordum.

Ne olacağını, ancak olduğu zaman anlayacağımı düşündüm. Zamanı geldiğinde. Etrafta süzülerek hareket etmeli, suda durmalıydım. Günümü karşılamak için dışarı çıktım. Aynı gündü ama sevecen bir izlenim bırakıyordu. Açık ve olasılıklarla dolu, bol ayrıntısı ve her an yön değiştirebilecek hadise ve eylemleri olan bir gün.

Geçmesi gereken bir günüm vardı, ben de onunla beraber geçmeliydim. Planım yoktu. Süzülerek, sessizce izleyebileceğim bir taslak vardı. Bir hedefim veya avlayıp yakalamam ge-

reken bir hayvan yoktu. Havada daireler çizerek uçan vahşi bir kuş, akbaba, köpekbalığı, sıçramaya hazır kedi değildim. Tetikte değildim. Başka bir şeydi bu. Yolculuğa çıkmıştım. Eve dönüyorum diye düşündüm. Açık biletle yolculuk ediyordum, seyahat planı olmadan. Sokakların önemsiz detayları arasında yolculuk ediyordum, ufak olaylar, hafızamda tıkış tıkış yerleşmiş eşyalar, hadiseler ve hisler kargaşasıyla dolu bir evrende.

Onca nesne ve renk. Onca tabela, dükkân, insan, dükkânlarda onca mal, onca kapının onca tokmağı, onca sokakta yürüyen ayakkabı, onca palto, onca saç kesimi, onca paltonun onca düğmesi, onca ayakkabıda, onca giyside onca dikiş, onca kaldırım kenarında onca taş, onca ayrıntı, nesneler ile bu nesnelerdeki ufak ayrıntılar tufanı. On sekiz kasımın sokaklarından topladıklarım o kadar boldu ki bilincim onları sıkı sıkı, üst üste istiflemek zorunda kalıyordu, fakat buna rağmen hepsinin arasından alışık olmadığım bir hafiflikle geçip bu kadar sıkışık bir dünyada bu kadar kolayca süzülebilmem tuhaftı.

Bütün bu ayrıntıların arasında bir yerde bir fark bulunur mutlaka diye düşündüm. Tutunabileceğim bir şey. Günümün altında yeni bir on sekiz kasım varsa çatlaklardan buraya sızmaya başlardı. Farklar görürdüm, yaklaşır, tutunur, güverteye tırmanır, akıp giderdim.

Bildiğim yerlerde dolaştım. Hem ilk on sekiz kasımımda hem sonradan tekrar tekrar gittiğim yerlerde. *İçme Suyunun Tarihçesi*'ni ve *Gökcisimleri*'ni aldığım iki sahafın önünden geçip vitrinlerine baktım. Philip'in dükkânının önünden geçtim, Marie her zamanki gibi içerideydi, onu sokaktan gördüm ve yoluma devam ettim. Her haliyle kendine benzeyen günün içinde hafiflikle hareket ediyordum ama hazırdım, gün açılacak, beni önceden içeri çekmiş olan savaklardan

şimdi dışarı salacaktı. Aynı akıntılar. Deniz akıntıları, hava akımları. Yüzüyordum, süzülüyordum. Bekliyordum.

Biri aniden beni çağırana kadar. Yüksek sesle. Benim ismimdi. Tara. Ve bir kez daha. Daha yüksek sesle.

Sesin geldiği yöne doğru döndüm. Bendim kastettiği. Philip. Arkamı döndüğümde bana doğru ilerledi. Gülümseyerek.

Beni gördüğüne sevinmişti. Şehirde olduğumdan haberi bile yoktu. Thomas da yanımda mıydı? Onunla dükkâna gelmeye vaktim var mıydı? Oraya gidiyordu. Aslında önce yapması gereken birkaç işi vardı ama bekleyebilirdi. Tanışmamı istediği biri olduğunu söyledi. Kız arkadaşı. Marie. Son görüşmemizin üzerinden sanki yıllar geçmişti. Thomas nasıldı? Yakında Marie'yle Clairon-sous-Bois'ya geleceklerini söyledi. Hatta bunu daha yeni konuşmuşlardı. Son görüşmemizden bu yana o kadar çok şey oldu ki, dedi beraber kaldırımda yürürken. Aklım karışmıştı. Aklımdan geçen olasılıklardan biri değildi bu. Philip'le yolda karşılaşmak senaryolarım arasında yer almıyordu. Öğleden sonra, onunla dükkânında buluşmadan evvel neler yaptığını araştırmamıştım, araştırmayı da akıl etmemiştim.

Bankadan dönüyordu, öyle söyledi. Bir görüşme yapmıştı. Marie'yle dükkânın üstündeki, üçüncü kattaki daireyi satın almak istiyorlardı. Sahibi olan yaşlı kadın birkaç ay evvel ölmüştü, vârisleri de satmak istiyordu. Daire pek de iyi durumda değildi, kısacası eşyayla doluydu. Sahibi biriktirip saklayanlardandı. Normal anlamda değil ama. Aşırıya kaçanlardandı. Bir istifçiydi.

Dükkâna varmıştık, merdivenlerden indiğimizde tezgâhın yanında, sergilenecek sikkeleri tepsiye yerleştiren Marie'yi gördüm.

Philip bizi tanıştırdı ve şimdi iki iyi havadisi olduğunu söyledi: Ben misafirliğe gelmiştim, banka da daireyi almalarına yeşil ışık yakmıştı. Havadan sudan, Thomas ve Clairon-sous-Bois'dan konuşurken Philip bir şişe şarap almak için çabucak çıktı. Mümkünse köpüklü olsun, dedi Marie, sikkeleri yerleştirdiği tepsiyi yan odadaki vitrinlerden birine geri koyarken, ne de olsa kutlayacak bir şeyimiz vardı.

Philip geri geldiğinde, aldığı şampanyayı arka odadaki buzdolabına koydu ve o dükkânın kapısını kilitleyip pencereye kapalı levhasını asarken, biz de Marie'yle arkadaki odadan geçip elektrik düğmesini bulmakta zorlandığımız yarı karanlık merdiveni çıkmaya başladık. Hemen arkamızdan gelen Philip üşümesin diye yanına aldığı mantosunu Marie'ye uzattı. Bu arada ben düğmeyi bulup merdivenlerin ışığını yakmıştım. Beraberce üçüncü kata çıkıp kapıyı bulduk –büyük kahverengi bir kapı– ve Philip cebinden çıkardığı anahtarla onu açtı. Anahtarı vârisler ödünç vermişti. Satışı bir an önce gerçekleştirmek istiyorlardı ve evi tercihen Philip ile Marie'nin devralmasını istiyorlardı, hem de olduğu gibi: Yıllardır bakımsız kalmanın belirgin izleri ve tadilata başlamadan evvel boşaltılması gereken ıvır zıvırla.

Dairenin her bir yanında kutular ve yığınla eşya vardı: üst üste dizilmiş gazeteler, giysiler, kitap ve dergi dolu kitaplıklar. Bir zamanlar muhtemelen evin salonu olan en büyük oda gazetelerle tıka basa doluydu, yığınların arasında sadece dolambaçlı ve dar bir geçit vardı. Gazeteler arasındaki geçidi takip ettik ve duvarlara dayalı kutular, giysiler –tonla giysi– olan yan odaya girdik. Odanın en arka kısmında pislik dolu bir kedi tuvaleti vardı. Kedi artık yok, dedi Philip. Ya da kediler. İki taneydiler.

Oturacakları yer burasıydı. Philip ile Marie'nin. Yapılacak çok iş vardı ama pek yakında tadilata başlayabilirlerdi. İstersek yarın, dedi Philip. İmzayı atar atmaz.

Gazete yığınları arasındaki uzun, dolambaçlı yol boyunca arkalarından yürüdüm. On sekiz kasımdan çıkmak istiyorsam tek çarem onları takip etmekti. Bir tür şaşkınlık duyduğumu hatırlıyorum. Tuhaf bir his olduğunu hatırlıyorum; farkımı, değişikliğimi bulmuş gibiydim. Belki de başka bir güne, yeni bir evrene, on dokuzuna doğru zıplamıştım bile. Yığınla gazeteleri, dağlar kadar giysisi ve dolambaçlı yolun sonundaki kedi tuvaletiyle.

Dar yolu takip edip odalardan geçerek antreye geri döndük, oradan da hemen hemen toplu olan, ev sahibinin kedileri ve en değerli eşyalarıyla beraber uyuduğu ufakça bir odaya geldik. Vârisler atılmasını istemedikleri her şeyi götürmüşlerdi. Gerisini yeni sahiplerin halledeceğini umuyorlardı. Marie zaman alacağını söyledi, baş edilmeyecek gibi değildi ama yapacak çok iş vardı. Tek bir daireye sığdırılmış bütün bir hayat. Bir zaman kapsülü dedi, Marie. Daire yıllardır tamir görmemişti, mutfak yüz yıldan eskiydi, banyo gayet küçük ve muhtemelen mutfak kadar eskiydi. Ev konusunda yaptıkları bir sürü plan vardı ama her şeyden evvel mekânı boşaltmak gerekiyordu.

Daireden çıktık ve Philip ardımızdan kapıyı kapadı. Şaşırtıcı derecede ağır ve koyu renkliydi, ortasında görebildiğim kadarıyla pirinçten bir kuş şeklinde koca bir tokmak vardı ve yılların kirinden kapkara olmuştu, altında da okunamayan, neredeyse tamamen silinmiş bir isim, G'li bir şey.

Philip kapıyı kapattıktan sonra tokmağını denedi. Kuşun gagasını ya da her neyiyse kapıya vurup evde kimse var mı diye sordu. Marie gülümsedi. Daha değil, dedi. Bir şey, evet. Biri, hayır.

Dükkâna indiğimizde Marie şişeyi açıp getirdiği birkaç su bardağını ağzına kadar şampanyayla doldurdu. Yeni evle-

rine, ziyaretime ve aşka kadeh kaldırdık. Bardaklarımızı tokuşturup içkimizi yudumladıktan sonra Marie onları tekrar doldurdu. Seyahatim konusunda sorular sordular. Şehirde ne işim vardı, ne zaman gelmiştim, ne zaman dönüyordum? Planlarım neydi? Marie'nin birazdan çıkması gerekiyordu, şehirde halletmesi gereken işleri vardı ama kısa süre içinde dönecekti.

Tereddüt ettim. Günüm beklenmedik bir şekilde gelişmişti. On sekiz kasımlarla dolu bir senenin sonunda dolanıp durmuş, pür dikkat, bütün sistemlerim aktif, başka bir zamana atlamaya hazır halde sokaklarda dolaşmıştım, şimdi ise Philip'in dükkânında, tezgâhın yanında kadeh kaldırıp o gün için ne planlarım olduğunu cevaplamam gerekiyordu.

Hiçbir planım yok, dedim, yani artık yoktu ve birdenbire her şeyi anlatıverdim: Çıkmaza giren günümü, onları önceden ziyaret etmiş olduğumu. Onlara hemen hemen tam bir sene ya da en azından toplam bir sene kadar günden evvel olanları, beraber dükkânın tezgâhında oturup yemek yediğimizi, Marie'yle tozlu gaz sobasını dükkânın arka odasından getirdiğimizi anlattım. Apartman dairesinden o zaman bahsetmemişlerdi ama daha birçok başka konuyu konuşmuştuk.

Nedense bana inanacaklarını sanmıştım. Kuşkulanmalarını beklememiştim. Demek istediğim, neden biri böyle bir hikâye uydursun ki? Ama yanılmıştım. Birinin Marie'yle kurduğu yeni hayatına huzursuzluk katması için Philip bir neden göremiyordu belli ki. Tuhaflıklara ihtiyaçları yoktu. Philip Marie'yle önlerinde uzanan geleceği gözünün önüne getirebiliyordu, yerinde sayan günler istemiyordu, huzursuzluk istemiyordu.

Gaz sobası kazasını onlara anlattığımda yüzlerindeki huzursuzluğu açıkça gördüm ama beklemediğim başka bir

şey daha vardı. İtimat ile kuşku arasında bir kararsızlık, bir kaygı; yalnızca zamanın içindeki arızayı onlara anlatmamdan kaynaklanan huzursuzluk değil, daha çok bir kuşkunun başlangıcı, bir inkâr, belki de güvenilirliğimin tahlili.

Philip'e elimdeki belli belirsiz yanık izini gösterip onu arka odadaki tozlu gaz sobasının yanına götürdüğümde kararını vermiş gibiydi. Bunun gerçek olmadığına. Kapıdan çıkmak üzere olduğuma. Anlattıklarıma inanmakta zorluk çektiğine dair.

On sekiz kasımımda Marie'yle dükkânda tanıştığımı, şimdi dükkâna geri dönmüş olan ve tezgâhtaki kutusunda duran sesterceyi satın aldığımı söylediğimde, havamız birden değişti. Alışverişimi anlatmayı bitirdiğim anda Philip kutuya uzandı, Marie'ye hızla bir bakış atıp kutusuyla şusuyla busuyla sesterceyi bir torbaya koyup bana verdi. Bana inanmış gibi davranarak her şeyi düzene sokabilirmiş gibi. Ya da ben sesterceyi alıp dükkândan çıkarsam bütün bunlardan kurtulabilirmiş gibi.

Torbayı kabul ettim. Bir şeylerin ters gittiğini aniden fark etmiş gibiydik; dükkânda, ayakta şampanya içtiğimizi, üstümüzde hâlâ paltolarımızın olduğunu. Yine de hiçbirimiz paltosunu çıkarmaya ya da bir sandalyeye oturmaya teşebbüs etmedi. Hiçbirimiz ne diyeceğimizi, ne yapacağımızı bilmiyorduk. Bir açıklamamız ya da çözümümüz yoktu ve çok geçmeden kendimi elimde torbamla kapının dışında buldum.

Philip mutlaka tekrar görüşelim diye bir şeyler mırıldanmıştı. Yarın, demişti. Ama sesterce benimdi tabii.

Sokakta bir tür gerçekdışılık hissine kapıldım. Bir an için bunun başka bir gün, on dokuzu ya da on sekizinin yeni bir versiyonu olduğundan hâlâ emindim, bir şey değişmişti sanki

ve zayıf da olsa bir değişiklik ümidiyle Almageste Sokağı'ndan aşağı yürüdüm fakat attığım her adımla günün eskisiyle tamamen aynısı olduğuna giderek daha da ikna oldum.

Philip'in bana daireyi satın alacaklarını neden ilk konuştuğumuzda söylemediğini anlayamıyordum. Bir açıklama bulamıyordum. En çok inanmak istediğim şey on sekiz kasımın tamamen yeni bir versiyonunda bulunduğumdu ama artık her şeyin her zamanki gibi olduğundan emindim. Hava öteki on sekiz kasımlarla aynıydı ve sokağın biraz ilerisinde koyu kahverengi köpeğini bir dükkânın önüne bırakan bir kadın gördüm. Yan dükkânın vitrininde ilgimi çeken bir şeye bakarmış gibi davranmaya çalıştığım birkaç dakikadan sonra elinde turkuvaz bir torbayla kadın dışarı çıkıp tasmasını çözdüğü köpeğiyle oradan uzaklaştı.

Hava kararmak üzereydi. Az sonra sokak lambaları her zamanki gibi yanmaya başladı. Çantam omzumda, elimde içinde sestercenin olduğu torbayla yürüyordum. Hiçbir şey olmamıştı. Her şey her zamanki gibiydi fakat sanki ayrıntılar azalmıştı. Şimdi sadece sokaklar ve dükkânlar ve kafeler ve insanlar vardı. Sıradan adımlarla sıradan sokaklarda yürüyordum. Sıkış tepiş bir evrenin içinden süzülerek geçmiyordum, bir ayrıntılar denizinde yüzmüyordum ve nereye gittiğimi bilmiyordum.

Philip ile Marie'yi ziyaret şansımı heba etmiştim. Dükkâna geri dönemezdim. Planın başarısızlığa uğradığını söyleyemezdim çünkü ortada plan falan yoktu ve geri dönemez, akşamımı başa saramazdım. Tezgâhta oturup on sekizinci yüzyılın resimli yapıtlarına olan büyük talepten, müzayededen veya son bulduğum nadir eserlerden bahsedemezdim. Onlara aşktan ya da bahçedeki elma ağacından, pırasa ve pazıdan bahsedemezdim. Oturup Almageste Sokağı'ndaki hayattan, o sonbahar yaşanan siyasi kargaşadan, tarih açlığından ve

Roma sikkelerine gittikçe artan ilgiden konuşamazdık. Bunun için çok geçti. Akşamım olasılıklara tamamen açıktı, her şey olabilirdi, diye düşündüm, ama tek bir şey olmadı. Tıka basa dolu evrenimde sanki bir delik açılmış, ayrıntılar dışarı sızmış, geriye sadece dünyamın konturları kalmıştı. Basit olaylar. Sıradan nesneler.

Akşamı daha evvel birkaç kere gittiğim bir kafede geçirdim. Fazla müşteri yoktu, ben de önümde bir fincan kahve ve torbasındaki sesterceyle pencerenin yakınında bir masaya oturdum. Sonra, masalar yemek yemeye gelen müşterilerle dolmaya başladığında ve dört kişilik masamda fazla yer kapladığımı gördüğümde kafenin en arka kısmındaki ufak masaya çekildim. Tek bir kadeh şarap içip bir süre oturup biraz gazete okudum ama daha evvel okuduğum gazete zaten bildiğim hadiselerle doluydu. Kafenin arka bölümü de artık insanlar, tabaklar, bardaklar ve çatal bıçaklarla dolmaya başladığından nihayet sokağa çıktım, etrafta biraz dolandıktan sonra geri dönüp otele doğru yürümeye başladım.

Dışarıda, serin havada yine daha rahat nefes alıyor, akşamın karanlığı içinde sakince yürüyordum. Sestercenin torbası hafifçe hışırdıyordu, kaldırımdaki adımlarım dışında etrafta tek duyabildiğim şey bir arka plan sesi olarak şehrin trafiğiydi. Boşlukta gibiydim ama bu boşluğun içinde rahattım; iyi bildiğim bir akşam, fazla ayrıntıları olmayan bir eskiz. Ayrıntıların eksikliğinde, sanrıların, senaryoların, dikkatin ve yoğunluğun noksanlığında ferahlatıcı bir yan vardı.

Otele geri döndüğümde torbayı odadaki masaya bıraktım ve az sonra soyunup yatağa oturduğumda sesterceyi kutusundan çıkarmadan torbası içinde yanıma koydum.

Önümde kâğıtlarımla yatakta oturuyor ve on sekiz kasımımda adeta bir delik açıldığını hissediyorum. Bir çıkış yolu

var sanki ama benim hayal ettiğim çıkış yollarından biri değil bu. Neler oluyor bilmiyorum. Bekleyip gecenin ne getireceğini görmekten başka çare yok.

On sekiz kasım bitmek üzere. Bir sene geçti ve on dokuz kasıma yer açmaya hazırım. Günün ucunu açık bırakıyorum. Günü izliyorum. Nereye giderse oraya akıyorum. Akıntıya bırakıyorum kendimi. Yüzüyorum şimdi. Dalıyorum.